JÛBÎLÎ

BEŞA 1

1 Û di sala yekem a derketina zarokên Îsraêl ji Misrê de, di meha sêyemîn de, di roja şazdehê mehê de, [2450 Anno Mundi] Xwedê ji Mûsa re got: 'Were çiyê cem min, û ez ê du lewheyên kevirî yên qanûn û fermanê bidim te, ku min nivîsandine, da ku tu wan fêr bikî.'

2 Mûsa hilkişiya çiyayê Xwedê, rûmeta Xudan li ser çiyayê Sînayê ma û ewrek şeş rojan li ser wê siya kir.

3 Û roja heftemîn ji nav ewr gazî Mûsa kir, û xuyabûna rûmeta Xudan wek agirê pêt li ser serê çiyê bû.

4 Mûsa çil roj û çil şevan li ser çiyê ma û Xwedê dîroka berê û ya paşîn a dabeşkirina hemû rojên Şerîet û Şahidiyê fêrî wî kir.

5 Û wî got: «Dilê xwe bide her peyva ku ez ê li ser vî çiyayî ji te re bêjim û wan di pirtûkekê de binivîse, da ku nifşên wan bibînin ku min ew ji bo hemû xerabiya ku wan kiriye, bi binpêkirina peymana ku ez îro li ser Çiyayê Sînayê di navbera xwe û te de ji bo nifşên wan saz dikim, terk nekirine.»

6 Û bi vî awayî wê bibe dema ku ev hemû tişt bi ser wan de werin, ew ê bizanin ku ez di hemû darizandin û kirinên xwe de ji wan rasttir im, û ew ê bizanin ku ez bi rastî bi wan re bûm.

7 Û hemû van gotinên ku ez îro ji te re dibêjim, ji xwe re binivîse, çimkî ez serhildan û serhişkiya wan dizanim, berî ku ez wan bibim welatê ku min ji bav û kalên wan re, ji Birahîm û Îshaq û ji Aqûb re sond xwaribû û gotibû: 'Ezê welatekî bidim dûndana we ku şîr û hingiv jê diherike.'

8 Û ew ê bixwin û têr bibin, û ew ê berê xwe bidin xwedayên xerîb, ber bi (xwedayên) ku nikarin wan ji tu tengahiyê rizgar bikin: û ev şahidî wê wekî şahidiyek li dijî wan were bihîstin. Çimkî ew ê hemû fermanên min, (heta) hemû tiştên ku ez fermanê didim wan, ji bîr bikin, û ew ê li pey miletên din, li pey nepakiya wan û li pey şerma wan biçin, û dê xizmeta xwedayên wan bikin, û ev ê ji bo wan bibin sûc û tengahiyê û êş û xefik.

9 Gelek wê winda bibin û ew ê dîl bên girtin û bikevin destê dijmin, ji ber ku wan qanûn û fermanên min, cejnên peymana min, şemiyên min, û cihê min ê pîroz ku min di nav wan de ji bo xwe pîroz kiriye, û konê xwe, û perestgeha xwe, ku min di nav welêt de ji bo xwe pîroz kiriye, da ku ez navê xwe li ser wê deynim û ew li wir bijî, terikandine.

10 Û ew ê ji xwe re cihên bilind, daristan û peykerên neqişandî çêbikin, û ew ê her yek ji xwe re (peykerê neqişandî) biperizin da ku rê li ber xwe bidin, û ew ê zarokên xwe ji cinan re û ji hemî karên xelet ên dilên xwe re qurban bikin.

11 Ez ê şahidan ji wan re bişînim, da ku ez li dijî wan şahidiyê bikim, lê ew ê guh nedin wan û şahidan jî bikujin û ew ê li yên ku li qanûnê digerin zilmê bikin û ew ê her tiştî betal bikin û biguherînin da ku li ber çavên min xerabiyê bikin.

12 Ezê rûyê xwe ji wan veşêrim û wan bidim destê miletên din, ji bo dîlgirtinê, nêçîrê û xwarinê, û ezê wan ji nîvê welêt derxim û wan di nav miletên din de belav bikim.

13 Ewê hemû şerîeta min û hemû fermanên min û hemû biryarên min ji bîr bikin û di heyvên nû, şemiyan, cejn û jûbiyan û qanûnan de rêya xwe winda bikin.

14 Û piştî vê yekê, ewê ji nav miletên din bi hemû dil û bi hemû canê xwe û bi hemû hêza xwe vegerin min, û ezê wan ji nav hemû miletên din bicivînim û ewê li min bigerin, da ku ez ji aliyê wan ve werim dîtin, gava ew bi hemû dil û bi hemû canê xwe li min bigerin.

15 Û ez ê aştiyeke zêde bi rastdariyê nîşanî wan bidim, û ez ê nebata rastdariyê ji wan rakim, bi hemû dil û bi hemû canê xwe, û ew ê ji bo bereketê bin û ne ji bo nifirê, û ew ê serî bin û ne dûvik.

16 Û ez ê di nav wan de perestgeha xwe ava bikim û ez ê bi wan re bijîm û ez ê Xwedayê wan bim û ew ê di rastiyê û rastdariyê de gelê min bin.

17 Ez wan bernadim û wan nahêlim, çimkî ez Xudan Xwedayê wan im.

18 Mûsa çû ser rûyê xwe, dua kir û got: «Ya Xudan Xwedayê min, dev ji gel û mîrateya xwe bernede, da ku ew di nav xeletiya dilê xwe de bigerin û wan nede destê dijminên wan, miletên din, da ku ew li ser wan hukum nekin û wan li hember te guneh nekin.»

19 Bila dilovaniya te, ya Xudan, li ser gelê te bilind bibe û di wan de ruhekî rast biafirîne, û bila ruhê Beliyar li ser wan serwer nebe da ku wan li ber te sûcdar bike û wan ji hemî rêyên rastdariyê bigire, da ku ew ji ber rûyê te tune bibin.

20 Lê ew gelê Te û mîrata Te ne, yên ku te bi hêza xwe ya mezin ji destên Misriyan rizgar kirine: Dilê wan ê paqij û ruhê pîroz biafirîne û bila ew ji niha û pê ve heta hetayê di gunehên xwe de neyên girtin.

21 Xudan ji Mûsa re got: «Ez dijminatiya wan, ramanên wan û serhişkiya wan dizanim, û ew ê guhdariyê nekin heta ku ew gunehên xwe û gunehên bav û kalên xwe îtîraf nekin.»

22 Piştî vê yekê, ew ê bi hemû rastgoyî û bi hemû dil û bi hemû canê xwe vegerin ba min, û ez ê pêşçermê dilê wan û pêşçermê dilê tovê wan sinet bikim, û ez ê di wan de ruhekî pîroz biafirînim û ez ê wan paqij bikim da ku ji wê rojê heta hetayê ji min dûr nekevin.

23 Û canê wan wê bi min û bi hemû fermanên min ve girêdayî be, û ew ê fermanên min bicîh bînin, û ez ê bibim Bavê wan û ew ê bibin zarokên min.

24 Û ew hemû wê wekî zarokên Xwedayê zindî werin binavkirin, û her milyaket û her ruh wê bizanibe, erê, ew ê bizanin ku ev zarokên min in, û ku ez Bavê wan bi rastî û rastdariyê me, û ku ez ji wan hez dikim.

25 Û hemû van gotinên ku ez li ser vî çiyayî ji te re dibêjim, yên pêşî û yên dawîn, yên ku di hemû beşên rojan de di Şerîetê û di Şahidiyê û di hefteyan û yûbiyan de heta hetayê çêdibin, ji xwe re binivîse, heta ku ez dakevim û heta hetayê bi wan re bimînim.

26 Û wî ji milyaketê xudanê re got: «Ji destpêka afirandinê heta ku perestgeha min di nav wan de heta hetayê were avakirin, ji Mûsa re binivîse.»

27 Û Xudan wê li ber çavên hemûyan xuya bibe û hemû wê bizanin ku ez Xwedayê Îsraêl û Bavê hemû zarokên Aqûb im, û li ser Çiyayê Siyonê heta hetayê Padîşah im. Û Siyon û Orşelîm wê pîroz bin.

28 Û milyaketê rûyê erdê yê ku li pêşiya wargeha Îsraêl diçû, tabloyên dabeşkirina salan - ji dema afirandina qanûnê û şahidiya hefteyên jûbîlan, li gorî salên ferdî, li gorî hemû hejmara jûbîlan [li gorî, li gorî salên ferdî], ji roja afirandina [nû] dema ku ezman û erd û hemû

afirandina wan li gorî hêzên ezman, û li gorî hemû afirandina erdê, werin nûkirin, heta ku perestgeha Xudan li Orşelîmê li ser Çiyayê Siyonê were çêkirin, û hemû ronahî ji bo qencbûn û aştî û bereketê ji bo hemû bijartiyên Îsraêl werin nûkirin, û da ku ji wê rojê û heta hemû rojên erdê wisa be.

BEŞA 2

1 Û milyaketê rûyê erdê li gor peyva Xudan ji Mûsa re got: «Dîroka afirandinê ya tevahî binivîse, çawa Xudan Xwedê di şeş rojan de hemû karên xwe û hemû tiştên ku afirand temam kir, û roja heftemîn Şemiyê girt û ew ji bo hemû nifşan pîroz kir, û ew wek nîşanek ji bo hemû karên xwe danî.»
2 Çimkî di roja yekem de Wî ezmanên li jor û erd û av û hemû giyanên ku li ber wî xizmetê dikin afirandin - milyaketên hebûnê, û milyaketên pîrozkirinê, û milyaketên [giyanê agir û milyaketên] giyanê bayê, û milyaketên giyanê ewran, û tariyê, û berf û teyrok û qeşaya sipî, û milyaketên dengan û gurrîn û birûskê, û milyaketên giyanên serma û germê, û zivistanê û biharê û payîzê û havînê û hemû giyanên mexlûqên wî yên ku li ezmanan û li ser erdê ne, (Wî) kûrahî û tarîtî, êvar <û şev>, û ronahî, sibeh û roj, ku Wî di zanîna dilê xwe de amade kiriye, afirandin.
3 Û piştre me karên wî dîtin û pesnê wî dan, û li ber wî ji ber hemû karên wî pesnê wî dan; ji ber ku wî di roja yekem de heft karên mezin afirandin.
4 Û di roja duyemîn de Wî di nîvê avê de qubeyek afirand, û di wê rojê de av ji hev veqetiyan - nîvê wan ji qubeya ku li seranserê rûyê erdê bû, derket jor û nîvê wan jî daketin jêr. Û ev yekane karê ku (Xwedê) di roja duyemîn de afirand bû.
5 Û di roja sêyemîn de wî ferman da ku av ji rûyê hemû erdê biçe cihekî û axa hişk xuya bibe.
6 Û av wekî ku wî ferman da wan kir, û ew ji rûyê erdê vekişiyan û li derveyî vê esmanê li cîhekî man û erdê hişk xuya bû.
7 Û di wê rojê de Wî ji bo wan hemû derya li gorî cihên kombûna wan ên cuda, û hemû çem, û kombûna avê li çiyayan û li ser hemû erdê, û hemû gol, û hemû şilbûna erdê, û tovê ku hatiye çandin, û hemû tiştên şîn, û darên fêkîdar, û darên daristanê, û baxçeyê Edenê, li Edenê û hemû nebat li gorî cureyên wan afirandin.
8 Ev çar karên mezin Xwedê di roja sêyemîn de afirandin. Û di roja çaremîn de wî roj, heyv û stêrk afirandin û ew li ezmanan danîn, da ku li ser hemû erdê ronahî bidin û li ser roj û şevê hukum bikin û ronahiyê ji tariyê veqetînin.
9 Û Xwedê roj wek nîşanek mezin li ser erdê ji bo rojan û ji bo şemiyan û ji bo mehan û ji bo cejnan û ji bo salan û ji bo şemiyên salan û ji bo jûbîlan û ji bo hemî demsalên salan danî.
10 Û ew ronahiyê ji tariyê vediqetîne [û] ji bo serfiraziyê, da ku her tiştê ku li ser erdê şîn dibe û mezin dibe, serfiraz bibe.
11 Ev hersê celeb wî di roja çaremîn de afirandin. Û di roja pêncemîn de wî cinawirên mezin ên deryayê di kûrahiya avê de afirandin, çimkî ev tiştên pêşîn ên ji goşt bûn ku bi destên wî hatin afirandin, masî û her tiştê ku di avê de digere, û her tiştê ku difire, teyr û her cûreyê wan.
12 Roj li ser wan derket da ku (wan) serfiraz bike, û li ser her tiştê ku li ser erdê ye, her tiştê ku ji erdê derdikeve, û hemî darên fêkîdar, û hemî goşt.
13 Ev hersê cure di roja pêncemîn de afirandin. Û di roja şeşemîn de hemû heywanên erdê, hemû pez û her tiştê ku li ser erdê digere afirandin.
14 Û piştî van hemûyan wî mirov afirand, mêrek û jinek wan afirand, û serwerî da wî li ser her tiştê ku li ser erdê ye, û di deryayan de, û li ser her tiştê ku difire, û li ser heywanan û li ser pez, û li ser her tiştê ku li ser erdê digere, û li ser tevahiya erdê, û li ser van hemûyan wî serwerî da wî.
15 Û ev çar celeb Wî di roja şeşemîn de afirandin. Bi tevahî bîst û du celeb bûn.
16 Û wî hemû karê xwe di roja şeşan de temam kir - her tiştê ku li ezmanan û li ser erdê, û di deryayan û di kûrahiyan de, û di ronahiyê de û di tariyê de, û di her tiştî de.
17 Û wî nîşanek mezin da me, roja Şemiyê, da ku em şeş rojan bixebitin, lê roja heftemîn Şemiyê ji her karî dûr bigirin.
18 Û hemû milyaketên hebûnê, û hemû milyaketên pîrozkirinê, ev herdu çînên mezin - Wî ferman daye me ku em Şemiyê bi wî re li ezmanan û li ser erdê bigirin.
19 Û wî ji me re got: «Va ye, ez ê ji nav hemû gelan miletekî ji xwe re veqetînim û ew ê roja Şemiyê bigirin û ez ê wan ji xwe re wek gelê xwe pîroz bikim û wan pîroz bikim; çawa ku min roja Şemiyê pîroz kiriye û ji xwe re pîroz dikim, ez ê wan jî pîroz bikim û ew ê bibin gelê min û ez ê bibim Xwedayê wan.»
20 Û min ji nav hemû tiştên ku min dîtine, nifşa Aqûb hilbijart û ew wek kurê xwe yê pêşî nivîsand û ew ji bo xwe heta hetayê pîroz kir. Û ez ê roja Şemiyê fêrî wan bikim, da ku ew roja Şemiyê ji her karî dûr bigirin.
21 Û bi vî awayî Wî di wê derê de nîşanek çêkir ku li gorî wê divê ew roja heftemîn bi me re Şemiyê bigirin, bixwin û vexwin, û wî yê ku her tişt afirandiye pîroz bikin, wekî ku wî ji xwe re miletekî taybet li ser hemû gelan pîroz kiriye û pîroz kiriye, û ku ew bi me re Şemiyê bigirin.
22 Û wî fermanên xwe wek bîhnek xweş a ku di hemû rojan de li ber Wî tê qebûlkirin, bilind kirin...
23 Ji Adem heta Aqûb bîst û du serî mirov hebûn, û heta roja heftemîn bîst û du celeb kar hatin kirin; ev pîroz û pîroz e; û ya berê jî pîroz û pîroz e; û ev yek bi ya din re ji bo pîrozkirin û bereketê xizmet dike.
24 Û ji bo vê (Aqûb û nifşê wî) hat dayîn ku ew her gav pîroz û pîrozên şahidî û şerîeta pêşîn bin, mîna ku wî roja Şemiyê di roja heftemîn de pîroz û bereket kiribû.
25 Wî erd û ezman û her tiştê ku wî di şeş rojan de afirand, û Xwedê roja heftemîn ji bo hemî karên xwe pîroz kir; ji ber vê yekê wî li ser navê wê ferman da ku her kesê ku li ser wê karekî bike dê bimire, û yê ku wê qirêj bike dê bê guman bimire.
26 Ji ber vê yekê tu ferman didî zarokên Îsraêl ku vê rojê pîroz bihêlin û di wê rojê de tu karekî nekin û wê qirêj nekin, ji ber ku ew ji hemû rojên din pîroztir e.
27 Û her kesê ku wê heram bike, bê guman wê bimire, û her kesê ku li ser wê karekî bike, bê guman wê heta hetayê bimire, da ku zarokên Îsraêl vê rojê di nav nifşên xwe de bi bîr bînin û ji erdê neyên rakirin; çimkî ew rojek pîroz û rojek pîroz e.

28 Û her kesê ku wê bigire û roja Şemiyê ji hemû karên xwe dûr bixe, wê di hemû rojan de mîna me pîroz û pîroz be.
29 Şerîeta vê rojê ji zarokên Îsraêl re ragihîne û bêje ku ew roja Şemiyê li wir bigirin û di xeletiya dilê xwe de dev jê bernedin; (û) ne qanûnî ye ku li wir tu karekî nebaş bikin, li wir kêfa xwe bikin û li wir tiştekî ji bo xwarin an vexwarinê amade nekin, û (ne qanûnî ye) ku avê bikşînin, an jî barekî ku wan di roja şeşemîn de li malên xwe ji xwe re amade nekiribe, bînin an derxin.
30 Û ew ê di wê rojê de ji malekê neynin û ne jî derxin malekê; çimkî ew roj ji her roja jûbîlê ya jûbîlan pîroztir û pîroztir e; di vê rojê de me Şemiyê li ezmanan girt berî ku ji her bedenî re were gotin ku Şemiyê li ser erdê bigire.
31 Û Afirînerê hemû tiştan ew pîroz kir, lê wî hemû gel û milet pîroz nekir ku Şemiyê li ser wê bigirin, lê tenê Îsraêl: wî tenê destûr da wan ku bixwin û vexwin û Şemiyê li ser erdê bigirin.
32 Û Afirînerê hemû tiştan ev roj pîroz kir, ku wî ji bo bereket û pîrozî û rûmetê ji hemû rojan zêdetir afirandibû.
33 Ev qanûn û şahidî wek qanûnek herheyî ji zarokên Îsraêl re ji bo nifşên wan hat dayîn.

BEŞA 3

1 Û di şeş rojên hefteya duyem de, li gorî gotina Xwedê, me hemû heywan, hemû dewar, hemû teyr û her tiştê ku li ser erdê digere û her tiştê ku di nav avê de digere, li gorî cureyên xwe û li gorî cureyên xwe, anîn ba Adem: heywan di roja yekem de; dewar di roja duyem de; teyr di roja sêyem de; û hemû tiştê ku li ser erdê digere di roja çarem de; û tiştê ku di nav avê de digere di roja pêncem de.
2 Û Adem navê hemûyan danî û çawa ku wî ew nav lê kirin, navê wan jî wisa bû.
3 Û di van pênc rojan de Adem van hemûyan dît, nêr û mê, li gorî her cûreyê ku li ser erdê bû, lê ew bi tenê bû û alîkarek li gorî xwe nedît.
4 Û Xudan ji me re got: «Ne baş e ku mirov tenê bimîne; werin em alîkarekî li gorî wî bibînin.»
5 Û Xudan Xwedayê me xeweke kûr xist ser wî û ew razayî, û ji bo jinê pariyek ji nav pariyên wî girt, û ev pariyek ji nav pariyên wî bû çavkaniya jinê, û li şûna wê goşt ava kir û jin ava kir.
6 Û Xwedê Adem ji xewê şiyar kir û roja şeşan gava şiyar bû, ew rabû û ew anî ba xwe û ew nas kir û jê re got: «Ev êdî hestiyê ji hestiyên min û goştê ji goştê min e; wê jê re jina min bê gotin, ji ber ku ew ji mêrê xwe hatiye girtin.»
7 Ji ber vê yekê mêr û jin wê bibin yek û ji ber vê yekê mêr dê bav û diya xwe bihêle û xwe bi jina xwe ve girêbide û ew ê bibin yek beden.
8 Di hefteya yekem de Adem hat afirandin û parsû jî jina wî bû; di hefteya duyem de jî ew nîşanî wî da; ji ber vê yekê ferman hat dayîn ku di qirêjiya xwe de bimînin, ji bo mêr heft rojan û ji bo jinê du caran heft rojan.
9 Û piştî ku Adem çil roj li ser axa ku lê hatibû afirandin temam kir, me ew anî nav baxçeyê Edenê da ku wê biçîne û biparêze, lê jina wî di roja heştê de anîn, û piştî vê yekê ew ket nav baxçeyê Edenê.
10 Û ji ber vê sedemê ev ferman li ser lewheyên ezmanî di derbarê wê de hatiye nivîsandin ku zarok tîne dinyayê: 'Ger ew kur bîne dinyayê, ew ê heft rojan li gorî hefteya yekem a rojan di nepakiya xwe de bimîne û sî û sê rojan di xwîna paqijiya xwe de bimîne û ew ê dest nede tiştekî pîroz û nekeve nav perestgehê heta ku ew van rojan temam bike ku (ji bo zarokekî kur hatine ferman kirin).'
11 Lê belê, di rewşa keçikê de, ew divê du hefte, wekî du hefteyên pêşîn, di nepakiya xwe de bimîne û şêst û şeş roj di xwîna paqijiya xwe de bimîne, û ew ê bi tevahî heştê rojan bin.'
12 Û gava wê ev heştê roj temam kirin, me ew bir nav baxçeyê Edenê, ji ber ku ew ji hemû erdê pîroztir e û her darek ku tê de hatiye çandin pîroz e.
13 Ji ber vê yekê, ji bo wê jinê ku zarokekî kur an keç tîne dinyayê, qanûna wan rojan hate danîn ku heta ku ev rojên ji bo zarokê kur an keç temam nebin, ew dest nede tiştekî pîroz û neçe perestgehê.
14 Ev ew qanûn û şahidî ye ku ji bo Îsraêlê hatiye nivîsandin, da ku ew her roj pêk bînin.
15 Û di hefteya yekem a jûbîla yekem de, [1-7 AM] Adem û jina wî heft salan li baxçeyê Edenê bûn û çandin û xwedîkirin, û me kar da wî û me emir da wî ku her tiştê ku ji bo çandiniyê guncaw e bike.
16 Û wî (baxçe) cot kir, tazî bû û nizanibû, û şerm nekir, û baxçe ji teyr û heywan û dewaran parast, û fêkiyên wê berhev kir, xwar, û mayî ji bo xwe û ji bo jina xwe danî aliyekî [û yên ku dihatin parastin danî aliyekî].
17 Û piştî temambûna heft salan, ku wî li wir temam kiribû, tam heft sal, [8ê sibê] û di meha duyemîn de, di roja hevdehê (mehê) de, mar hat û nêzîkî jinê bû, û mar ji jinê re got: 'Ma Xwedê ji te re gotiye, 'Ji her darê baxçeyê nexwin?'
18 Û wê jê re got: «Ji hemû fêkiyên darên baxçeyê Xwedê ji me re gotiye: 'Bixwin', lê ji fêkiyê dara ku di nîvê baxçeyê de ye Xwedê ji me re gotiye: 'Nexwin û dest lê nedin, da ku hûn nemirin'.
19 Mar ji jinê re got: «Hûn ê bi rastî nemirin, çimkî Xwedê dizane ku roja ku hûn jê bixwin, çavên we wê vebin û hûn ê bibin wek xwedayan û hûn ê qencî û xerabiyê bizanin.»
20 Jinikê dît ku dar xweş û xweş e ji bo çavan û fêkiyê wê ji bo xwarinê baş e, wê ew hilda û xwar.
21 Û gava wê pêşî şerma xwe bi pelên hêjîrê nixumand, wê ew da Adem û wî xwar, û çavên wî vebûn û wî dît ku ew tazî ye.
22 Û pelên hêjîrê hildan û bi hev re dirûtin, û ji xwe re pêşgîrek çêkir û şerma xwe nixumand.
23 Û Xwedê mar nifir kir û her û her lê hêrs bû...
24 Û ew li ser jinê hêrs bû, çimkî wê guh da dengê mar û xwar; û wî jê re got: «Ez ê êş û azarên te pir zêde bikim: bi êşê tu dê zarokan bibînî û vegera te wê li cem mêrê te be û ew ê li ser te hukum bike.»
25 Û ji Adem re jî got: «Ji ber ku te guh da dengê jina xwe û ji wê dara ku min ji te re gotibû ku tu jê nexwî xwar, ji ber te erd nifir lê be. Ewê ji te re stir û giya derxe û tuê nanê xwe bi xwêdana rûyê xwe bixwî, heta ku tu vegerî axa ku tu jê hatî girtin; çimkî tu erd î û tuê vegerî erdê.»
26 Û wî ji wan re kincên çerm çêkirin, cil li wan kirin û ji Baxçeyê Adenê derxistin.
27 Û di wê rojê de ku Adem ji Baxçe derket, wî wek pêşkêşek bîhnxweş, bixûr, galbanum, û stacte, û biharatan di sibehê de bi hilatina rojê ji roja ku wî şerma xwe nixumand, pêşkêş kir.

28 Û di wê rojê devê hemû heywanan, pez û çûkan, her tiştê ku dimeşe û her tiştê ku tevdigere hate girtin, da ku ew êdî nekarîn biaxivin: ji ber ku hemûyan bi yek lêv û bi yek zimanî bi hev re axivîbûn.
29 Û wî hemû beden ji Baxçeyê Edenê derxist û hemû beden li gorî cureyên xwe û li gorî cureyên xwe li cihên ku ji bo wan hatibûn afirandin belav bûn.
30 Û ji hemû heywan û pez, tenê ji Adem re (hêz) da ku şerma xwe veşêre.
31 Ji ber vê yekê, li ser lewheyên ezmanî ji bo hemû kesên ku hukmê Şerîetê dizanin hatiye fermankirin ku şerma xwe veşêrin û xwe venekin mîna ku miletên din xwe vedikin.
32 Û di heyva nû ya meha çaran de, Adem û jina wî ji Baxçeyê Edenê derketin û li welatê afirandinê li welatê Elda bi cih bûn.
33 Û Adem navê jina xwe danî Hewa.
34 Heta roja jûbîlê ya yekem, [8ê sibê], kurê wan tunebû û piştî vê yekê wî ew nas kir.
35 Niha wî erd wekî ku di Baxçeyê Adenê de hatibû şîretkirin, diçand.

BEŞA 4

1 Û di hefteya sêyem a jûbîla duyem de [64-70 AM] wê Qabîl anî dinyayê, û di hefteya çarem de [71-77 AM] wê Habîl anî dinyayê, û di hefteya pêncem de [78-84 AM] wê keça xwe Âwân anî dinyayê.
2 Û di sala yekem a jûbîla sêyemîn de [99-105 AM], Qabîl Habîl kuşt ji ber ku (Xwedê) qurbana Habîl qebûl kir û qurbana Qabîl qebûl nekir.
3 Û wî ew li zeviyê kuşt: û xwîna wî ji erdê heta ezmanan qêriya, gazinan dikir ji ber ku wî ew kuştibû.
4 Û Xudan Qayîn ji ber Habîl şermezar kir, ji ber ku wî ew kuştibû, û ji ber xwîna birayê wî ew li ser erdê kir penaber, û li ser erdê nifir li wî kir.
5 Û ji ber vê yekê li ser lewheyên ezmanî hatiye nivîsandin: 'Nifir li wî/wê be ku bi nezanî cîranê xwe lêxe, û bila hemû yên ku dîtine û bihîstine bêjin: 'Bila wisa be; û yê ku dîtiye û negotiye, bila wekî yê din nifir lê be.'
6 Û ji ber vê sedemê, gava em tên ber Xudan Xwedayê xwe, em hemû gunehên ku li ezmanan û li ser erdê, di ronahiyê û tariyê de û li her derê têne kirin, radigihînin.
7 Adem û jina wî çar hefte salan ji bo Habîl şîn girtin, [99-127 AM] û di sala çaremîn a hefteya pêncemîn de [130 AM] ew kêfxweş bûn, û Adem dîsa jina xwe nas kir, û wê kurek anî dinyayê, û navê wî Şêt lê kir; ji ber ku wî got 'Xwedê li şûna Habîl ji me re li ser erdê nifşek duyemîn derxistiye; ji ber ku Qabîl ew kuşt.'
8 Û di hefteya şeşemîn de [134-40 AM] keça wî Azûrâ çêbû.
9 Qabîl xwişka xwe Awan wek jina xwe anî û wê di dawiya jûbîla çaremîn de Henox anî dinyayê. [190-196 AM] Û di sala yekem a hefteya yekem a jûbîla pêncemîn de, [197 AM] xanî li ser erdê hatin avakirin û Qabîl bajarek ava kir û navê kurê xwe Henox lê kir.
10 Adem jina xwe Hewa nas kir û wê hê neh kur anîn.
11 Û di hefteya pêncemîn a jûbîla pêncemîn de [225-31 AM] Şêt xwişka xwe Azûra ji xwe re anî, û di sala çaremîn de (sala hefteya şeşemîn) [235 AM] wê Enos ji wî re anî dinyayê.
12 Wî dest bi gazîkirina navê Xudan li ser rûyê erdê kir.
13 Û di heftemîn jûbîlê de, di hefteya sêyem de [309-15 AM], Enoş xwişka xwe Nûam wek jina xwe anî û wê di sala sêyem a hefteya pêncem de kurek anî dinyayê û navê wî Kenan danî.
14 Û di dawiya jûbîla heştemîn de [325, 386-3992 AM] Kenan xwişka xwe Mûalêlêt ji xwe re anî, û wê di jûbîla nehan de, di hefteya yekem a sala sêyemîn a vê hefteyê de, [395 AM], kurek anî dinyayê û navê wî kir Mahalalel.
15 Û di hefteya duyemîn a jûbîla dehemîn de [449-55 AM] Mahalalêl Dîna, keça Barakîel, keça birayê bavê wî, ji xwe re anî zewicî, û wê di hefteya sêyemîn a sala şeşemîn de, [461 AM], kurek anî dinyayê û wî navê wî kir Yared, çimkî di rojên wî de milyaketên Xudan daketin ser erdê, yên ku jê re Çavdêr tê gotin, da ku ew zarokên mirovan perwerde bikin û li ser erdê dadbarî û rastdariyê bikin.
16 Û di jûbîla yanzdehemîn de [512-18 AM], Yared di hefteya çaremîn a vê jûbîlê de, [522 AM], jinek ji xwe re anî, navê wê Beraka bû, keça Resûjal, keça birayê bavê wî, û wê di hefteya pêncemîn de, di sala çaremîn a jûbîlê de, kurek anî dinyayê, û wî navê wî danî Henox.
17 Û ew yekem mirov bû ku li ser rûyê erdê ji dayik bû û nivîsandin û zanîn û şehrezayî fêr bû û nîşanên ezmanan li gorî rêza mehên wan di pirtûkekê de nivîsand, da ku mirov demsalên salan li gorî rêza mehên wan ên cuda bizanibin.
18 Û ew yekem kes bû ku şahidiyek nivîsand û wî ji kurên mirovan re di nav nifşên erdê de şahidî kir, û hefteyên jûbîlan ji wan re vegot, û rojên salan ji wan re eşkere kir, û meh rêz kir û Şemiyên salan wekî ku me (wan) ji wî re eşkere kirin, ji wan re vegot.
19 Û çi hebû û çi wê bibe, wî di xewna xwe de dît, wekî ku wê bi zarokên mirovan re di nav nifşên wan de heta roja darizandinê bibe; wî her tişt dît û fêm kir, û şahidiya xwe nivîsand, û şahidî li ser erdê ji bo hemî zarokên mirovan û ji bo nifşên wan danî.
20 Û di jûbîla diwanzdehemîn de, [582-88] di hefteya heftemîn a wê de, wî jinek ji xwe re anî, û navê wê Edna bû, keça Danêl, keça birayê bavê wî, û di sala şeşemîn de di vê hefteyê de [587 AM] wê kurek ji wî re anî û wî navê wî danî Metûşela.
21 Û ew di van şeş jûbîleyên salan de bi milyaketên Xwedê re bû, û wan her tiştê ku li ser erd û li ezmanan e, hukumdariya rojê nîşanî wî dan, û wî her tişt nivîsand.
22 Û wî şahidî da Çavdêran, yên ku bi keçên mirovan re guneh kiribûn; ji ber ku van dest pê kiribûn ku bi keçên mirovan re bibin yek, da ku qirêj bibin, û Henox li dijî (wan) hemûyan şahidî da.
23 Û ew ji nav zarokên mirovan hat girtin, û me ew bi heybet û rûmet bir Baxçeyê Edenê, û li wir ew şermezarî û dadbariya cîhanê û hemû xerabiya zarokên mirovan dinivîse.
24 Û ji ber vê yekê (Xwedê) ava tofanê anî ser hemû axa Edenê; ji ber ku ew li wir wek nîşanek hate danîn û da ku ew li dijî hemû zarokên mirovan şahidiyê bike, da ku ew hemû kirinên nifşan heta roja mehkûmkirinê vebêje.
25 Û wî li ser çiyê li ber Xudan bixûra pîroz, biharatên şîrîn ên qebûlkirî, şewitand.
26 Çimkî Xudan li ser erdê çar cih hene, Baxçeyê Edenê, û Çiyayê Rojhilat, û ev çiyayê ku tu îro li ser î, Çiyayê Sînayê, û Çiyayê Siyonê (ku) dê di afirandina nû de ji bo pîrozkirina erdê were pîrozkirin; bi rêya wê erd dê ji hemî sûc û nepakiya xwe di nav nifşên cîhanê de were pîrozkirin.

27 Û di roja çardehemîn a jûbîlê de [652 AM] Metûşela di hefteya sêyemîn de, di sala yekem a vê hefteyê de, [701-7 AM], jinek bi navê Edna, keça Azrial, keça birayê bavê xwe, ji xwe re anî û kurek anî û navê wî Lamex kir.
28 Û di pêncdehemîn jûbîlê de, di hefteya sêyem de, Lamex jinek ji xwe re anî, navê wê Betenos bû, keça Barakîl, keça birayê bavê wî, û di vê hefteyê de wê kurek ji wî re anî û wî navê wî Nûh danî û got: «Ev yek dê ji bo tengahiyê û hemû karên min û ji bo erdê ku Xudan nifir lê kiriye, min teselî bike.»
29 Û di dawiya jûbîla nozdehan de, di hefteya heftemîn a sala şeşemîn de [930 AM], Adem mir, û hemû kurên wî ew li welatê afirandina wî veşartin, û ew yekem kes bû ku di axê de hate veşartin.
30 Û heftê sal ji hezar salî kêm ma; çimkî hezar sal di şahidiya ezmanan de wek rojekê ne û ji ber vê yekê li ser dara zanînê hatiye nivîsandin: 'Di roja ku hûn jê bixwin, hûn ê bimirin.' Ji ber vê sedemê wî salên vê rojê temam nekirin; çimkî ew di wê rojê de mir.
31 Di dawiya vê jûbîlê de, di heman salê de Qayîn piştî wî hat kuştin; ji ber ku mala wî li ser wî hilweşiya û ew di nîvê mala xwe de mir, û ew bi kevirên wê hat kuştin; ji ber ku wî bi kevir Habîl kuştibû, û bi kevir di darizandina rast de hat kuştin.
32 Ji ber vê sedemê li ser lewheyên ezmanî hatiye nivîsandin: Bi wê amûrê ku mirovek cîranê xwe pê dikuje, ew ê bi wê were kuştin; bi awayê ku wî ew birîndar kiriye, wê bi heman awayî pê re jî tevbigerin.'
33 Û di bîst û pêncemîn [1205 AM] jûbîlê de Nûh di sala yekem de di hefteya pêncemîn [1207 AM] de jinek ji xwe re anî, navê wê Emzara bû, keça Rakêêl, keça birayê bavê wî bû: û di sala sêyem de wê Şem ji wî re anî, di sala pêncemîn de [1209 AM] wê Ham ji wî re anî, û di sala yekem de di hefteya şeşemîn [1212 AM] de wê Yafet ji wî re anî.

BEŞA 5

1 Û gava zarokên mirovan li ser rûyê erdê zêde bûn û keç ji wan re çêbûn, milyaketên Xwedê di salek diyarkirî ya vê jûbîlê de wan dîtin, ku ew xweşik bûn; û wan ji her kesê ku ew hildibijartin jin girtin, û ji wan re kur anîn û ew bûn gewr.
2 Û bêqanûnî li ser erdê zêde bû û her beden rêya xwe xera kir, wek mirov û pez û heywan û teyr û her tiştê ku li ser erdê dimeşe - hemûyan rê û rêzikên xwe xera kirin, û dest bi xwarina hev kirin, û bêqanûnî li ser erdê zêde bû û her xeyal an ramanên hemû mirovan bi vî rengî her tim xerab bûn.
3 Û Xwedê li erdê nihêrî û dît ku ew xera bûye, û her beden rêzikên xwe xera kiribûn, û her tiştê ku li ser erdê bû li ber çavên wî her cûre xerabî kiribû.
4 Û wî got ku ew ê mirov û hemû beden li ser rûyê erdê ku wî afirandî tune bike.
5 Lê Nûh li ber çavên Xudan kerem dît.
6 Û li dijî milyaketên ku wî şandibûn ser erdê, ew pir hêrs bû, û ferman da ku ew ji hemû desthilatdariya wan werin rakirin, û wî ji me xwest ku em wan di kûrahiya erdê de girêdin, û va ye ew di nav wan de girêdayî ne, û ji hev cuda têne hiştin.
7 Û ji ber rûyê wî fermanek li dijî kurên wan derket ku ew bi şûr bên lêxistin û ji bin ezmanan bên rakirin.
8 Û wî got: «Ruhê min her û her li ser mirovan namîne; çimkî ew jî goşt in û rojên wan wê sed û bîst sal bin».
9 Û şûrê xwe şand nav wan da ku her yek cîranê xwe bikuje, û wan dest bi kuştina hevdu kirin heta ku hemû bi şûr ketin û ji erdê hatin tunekirin.
10 Û bav û kalên wan şahidên (hilweşîna wan) bûn, û piştî vê yekê ew heta hetayê di kûrahiya erdê de girêdayî man, heta roja cezayê mezin, dema ku ceza li ser hemû kesên ku rê û kirinên xwe li ber Xudan xera kirine, were bicîhanîn.
11 Û wî hemû ji cihên wan qir kirin, û yek jî ji wan nema ku li gorî hemû xerabiya wan darizandibe.
12 Û wî ji bo hemû karên xwe xwezayek nû û rast çêkir, da ku ew di tevahiya xwezaya xwe de her û her guneh nekin, lê divê her kes di cûreya xwe de her û her rastdar be.
13 Û hukmê hemûyan bi edaletê li ser lewheyên ezmanî hatiye destnîşankirin û nivîsandin - heta (hukmê) hemû kesên ku ji rêya ku ji bo wan hatiye destnîşankirin derdikevin; û eger ew di wê de nemeşin, hukm ji bo her afirîd û ji bo her cureyî hatiye nivîsandin.
14 Û li ezmanan an li ser erdê, ne di ronahiyê de, ne di tariyê de, ne di Şeolê de, ne di kûrahiyê de, ne jî di cihê tariyê de (ku nayê darizandin) tiştek tune ye; û hemû darizandinên wan hatine destnîşankirin û nivîsandin û nexşandin.
15 Ewê li gor mezinahiya xwe ya mezin, li gor biçûkbûna xwe ya biçûk û li gor rêya xwe ya her kesî dadbar bike.
16 Û ew ne kesek e ku li kesayetiyê (yê tu kesî) dinêre, û ne jî kesek e ku diyariyan werdigire, eger ew bêje ku ew ê li ser her kesî hukim bike: eger yekî her tiştê li ser erdê bide, ew ê li diyariyan an kesayetiyê (yê tu kesî) nenêre, û tiştekî ji destên wî qebûl neke, ji ber ku ew dadwerekî adil e.
17 Û li ser zarokên Îsraêl hatiye nivîsandin û fermankirin: Ger ew bi rastî berê xwe bidin wî, ew ê hemû sûcên wan bibaxşîne û hemû gunehên wan bibaxşîne.
18 Nivîsandî û biryardayî ye ku ew ê rehmê li hemû yên ku salê carekê ji hemû sûcên xwe vedigerin bike.
19 Û ji bo hemû yên ku rê û ramanên xwe berî tofanê xera kirin, ji bilî Nûh, kesayetiya tu kesî nehat qebûlkirin; ji ber ku kesayetiya wî ji bo kurên wî, yên ku (Xwedê) ji avên tofanê xilas kir, hat qebûlkirin; ji ber ku dilê wî di hemû rêyên wî de rast bû, li gorî ku li ser wî hatibû ferman kirin, û ew ji tiştekî ku ji bo wî hatibû destnîşankirin dûr neketibû.
20 Û Xudan got ku ew ê her tiştê ku li ser erdê ye, hem mirov û hem jî pez û heywan û hem jî teyrên ezmanan û her tiştê ku li ser erdê digere, tune bike. Û wî ji Nûh re ferman da ku ji xwe re keştiyek çêbike, da ku ew xwe ji ava tofanê rizgar bike.
21 Û Nûh di hemû aliyan de, di salvegera bîst û heftemîn a salên zayînê de, di hefteya pêncemîn a sala pêncemîn de (di heyva nû ya meha yekem de), keştî çêkir. [1307 AM]
22 Û ew di sala şeşemîn de, [1308 AM] di meha duyemîn de, di heyva nû ya meha duyemîn de, heta şazdehê ket hundir; û ew û hemû tiştên ku me anîn ba wî ketin hundirê keştiyê, û Xudan di êvara heftemîn de ew ji derve girt.
23 Û Xudan heft deriyên lehiyê yên ezmanan vekirin, û devê kaniyên kûrahiya mezin, heft devî bi hejmar.

24 Û deriyên lehiyê çil roj û çil şevan ji ezmanan av dirijandin, û kaniyên kûrahiyê jî av berdidan jor, heta ku hemû cîhan tijî av bû.
25 Û av li ser erdê zêde bû: Av panzdeh gatîkan ji hemû çiyayên bilind bilind bû, û keştî ji erdê bilind bû, û li ser rûyê avê digeriya.
26 Av pênc meh - sed û pêncî roj li ser rûyê erdê serdest ma.
27 Û keştî çû û li ser lûbarê, yek ji çiyayên Araratê, sekinî.
28 Û (di heyva nû de) di meha çaremîn de kaniyên kûrahiya mezin hatin girtin û deriyên lehiyê yên ezmanan hatin girtin; û di heyva nû ya meha heftemîn de hemû devê kûrahiyên erdê hatin vekirin, û av dest bi daketina kûrahiya jêrîn kir.
29 Û di heyva nû ya meha dehem de serê çiyayan xuya bûn û di heyva nû ya meha yekem de erd xuya bû.
30 Û av di hefteya pêncemîn a sala heftemîn [1309 AM] de ji ser erdê winda bû, û di roja hevdehemîn a meha duyemîn de erd hişk bû.
31 Û di roja bîst û heftemîn de wî keştî vekir û ji wê heywan, dewar, teyr û her tiştê ku digere derxist.

BEŞA 6

1 Û di heyva nû ya meha sêyem de ew ji keştiyê derket û li ser wî çiyayî gorîgehek ava kir.
2 Û wî ji bo erdê kefaret kir, û bi xwîna wî kefaret ji bo hemû sûcên erdê kir; çimkî her tiştê ku li ser wê bû, ji bilî yên ku bi Nûh re di keştiyê de bûn, hatibû tunekirin.
3 Û rûnê wê danî ser gorîgehê, û ga, bizinek, pezek û kêvroşk, xwê, kevokek û çêlikê kevokê hilda, qurbaneke şewitandinê danî ser gorîgehê û pêşkêşeke bi rûn tevlihev li ser rijand, û şerab û bixûr li ser her tiştî rijand, û bîhneke xweş derxist, ku li ber Xudan qebûl e.
4 Û Xudan bêhna xweş bîhna xwe da û peymanek pê re çêkir ku êdî tofan çênebe ku erdê wêran bike; ku hemû rojên erdê çandin û çinîn qet neqedin; serma û germî, havîn û zivistan, roj û şev rêza xwe neguherînin û her û her neqedin.
5 Û hûn li ser erdê zêde bibin û zêde bibin, û li ser wê pir bibin, û li ser wê bereket bin. Ez ê tirs û xofek ji we di her tiştê ku li ser erdê û di deryayê de ye de biçînim.
6 Û va ye, min hemû heywan û hemû tiştên baskdar û her tiştê ku li ser erdê digere û masiyên di nav avê de û her tiştê ku ji bo xwarinê ye dane we; wek giyayên kesk, min her tiştê ku hûn bixwin daye we.
7 Lê goşt, bi canê xwe, bi xwînê, hûn nexwin; çimkî canê her goşt di xwînê de ye, da ku xwîna jiyana we neyê xwestin. Ez ê ji destê her mirovî, ji destê her (heywanî) xwîna mirovan bixwazim.
8 Her kesê ku xwîna mirovekî bi destê mirovekî rijîne, xwîna wî jî wê were rijandin, çimkî ew mirov li gor sûretê Xwedê afirand.
9 Û hûn, li ser erdê zêde bibin û zêde bibin.
10 Nûh û kurên wî sond xwarin ku ew ê xwîna ku di tu goşt de ye nexwin, û wî di vê mehê de li ber Xudan Xwedê peymanek herheyî li seranserê nifşên dinyayê çêkir.
11 Ji bo vê yekê wî ji te re got ku tu di vê mehê de li ser çiyê bi sondê bi zarokên Îsraêl re peymanekê çêbikî û ji ber hemû gotinên peymana ku Xudan heta hetayê bi wan re girêdaye, xwînê li ser wan birijînî.
12 Ev şahdey li ser we hatiye nivîsandin da ku hûn her tim wê bicîh bînin, da ku hûn di hemû rojên dinyayê de tu carî xwîna heywanan, teyr û dewaran nexwin, û ew mirovê ku di hemû rojên dinyayê de xwîna heywanan, dewaran, teyr û çûkan bixwe, ew û tovê wî wê ji erdê bên rakirin.
13 Û ferman bide kurên Îsraêl ku xwînê nexwin, da ku nav û dûndana wan her gav li ber Xudan Xwedayê me bin.
14 Û ji bo vê qanûnê sînorek rojan tune, çimkî ew her û her e. Ew ê di nav nifşên xwe de wê bicîh bînin, da ku ew li ber gorîgehê bi xwînê ji bo we dua bikin; her roj û di demjimêrên sibeh û êvarê de ew ê her û her li ber Xudan ji bo we lêborînê bixwazin da ku ew wê bicîh bînin û neyên rakirin.
15 Û wî nîşanek da Nûh û kurên wî ku careke din tofan li ser erdê çênabe.
16 Wî kevana xwe di ewr de danî da ku nîşana peymana herheyî be ku careke din tofan li ser erdê çênebe ku di hemû rojên erdê de wê tune bike.
17 Ji ber vê sedemê li ser lewheyên ezmanî hatiye destnîşankirin û nivîsandin ku ew salê carekê cejna hefteyan di vê mehê de pîroz bikin, da ku her sal peyman nû bikin.
18 Û ev hemû cejn ji roja afirandinê heta rojên Nûh - bîst û şeş jûbîl û pênc hefteyên salan [1309-1659 AM] li ezmanan hate pîrozkirin: û Nûh û kurên wî ew heft jûbîl û hefteyek salan, heta roja mirina Nûh, pîroz kirin, û ji roja mirina Nûh kurên wî ew heta rojên Birahîm ji holê rakirin, û ew xwînê dixwin.
19 Lê Îbrahîm ew pîroz kir, û Îshaq û Aqûb û zarokên wî ew heta rojên te pîroz kirin, û di rojên te de zarokên Îsraêl ew ji bîr kirin heta ku we ew li ser vî çiyayî ji nû ve pîroz kir.
20 Û tu ferman bide zarokên Îsraêl ku vê cejnê di hemû nifşên xwe de wekî fermanek ji wan re bigirin: rojekê di salê de di vê mehê de ew ê cejnê pîroz bikin.
21 Çimkî ew cejna hefteyan û cejna fêkiyên pêşîn e: ev cejn duqat û xwedî du cewher e: li gorî tiştên ku li ser wê hatine nivîsandin û xêzkirin, wê pîroz bikin.
22 Çimkî min di pirtûka qanûna yekem de, di ya ku min ji bo te nivîsandiye de nivîsandiye ku tu wê di demsala wê de, rojekê di salê de pîroz bikî, û min qurbaniyên wê ji te re rave kir ku zarokên Îsraêl divê bi bîr bînin û di nav nifşên xwe de di vê mehê de, rojekê di her salê de pîroz bikin.
23 Û di heyva nû ya meha yekem de, û di heyva nû ya meha çarem de, û di heyva nû ya meha heftem de, û di heyva nû ya meha dehem de rojên bîranînê û rojên demsalan di çar beşên salê de ne. Ev wekî şahidiyek herheyî hatine nivîsandin û destnîşankirin.
24 Nûh ew ji bo xwe wek cejnên ji bo nifşên heta hetayê danîn, da ku ew bi vî awayî ji bo wî bibin bîranînek.
25 Û di heyva nû ya meha yekem de jê re hat gotin ku ji xwe re keştiyek çêbike, û di wê (rojê) de erd hişk bû û wî (keştî) vekir û erd dît.
26 Û di heyva nû ya meha çaran de, devê kûrahiyên bêbinî yên li jêr hatin girtin. Û di heyva nû ya meha heftan de hemû devê bêbiniyên erdê hatin vekirin û av dest pê kir ku bikeve nav wan.
27 Û di heyva nû ya meha dehem de serê çiyayan xuya bûn û Nûh kêfxweş bû.
28 Û ji ber vê yekê wî ew ji bo xwe wek cejnên bîranînê yên herheyî danîne, û bi vî awayî ew hatine danîn.

29 Û wan ew li ser lewheyên ezmanî danîn, her yek sêzdeh hefte hebûn; ji yekî bo yekî din bîranîna wan derbas dibû, ji ya yekem bo ya duyem, û ji ya duyem bo ya sêyem, û ji ya sêyem bo ya çarem.
30 Û hemû rojên fermanê wê du û pêncî hefte bin, û (ev ê) tevahiya salê temam bikin. Bi vî awayî ew li ser lewheyên ezmanî hatiye nexşandin û destnîşankirin.
31 Û ji bo salekê an jî ji salekê bo salekê (ev ferman) nayê paşguhkirin.
32 Û ferman bide zarokên Îsraêl ku ew salan li gorî vê hejmartinê - sê sed û şêst û çar roj - bigirin, û (ev) dê salek temam pêk bînin, û ew ê dema wê ji roj û ji cejnên wê neqetînin; ji ber ku her tişt dê di wan de li gorî şahidiya wan derkeve, û ew ê tu rojê nehêlin û tu cejnan jî neqetînin.
33 Lê eger ew li gorî fermana Wî wan paşguh bikin û bicîh neynin, wê demê ew ê hemû demsalên wan têk bibin û sal ji vê (rêzê) werin derxistin, [û ew ê demsalan têk bibin û sal dê werin derxistin] û ew ê rêzikên xwe paşguh bikin.
34 Hemû zarokên Îsraêl wê rêya salan ji bîr bikin û nebînin, û wê heyvên nû, demsal û şemiyan ji bîr bikin û ew ê di hemû rêza salan de şaş bibin.
35 Çimkî ez dizanim û ji niha û pê ve ezê wê ji te re ragihînim, û ew ne ji xeyala min e; çimkî ew pirtûk li ber min hatiye nivîsandin û li ser lewheyên ezmanî dabeşkirina rojan hatiye destnîşankirin, da ku ew cejnên peymanê ji bîr nekin û li gorî xeletiya xwe û nezanîna xwe li gor cejnên miletên din nemeşin.
36 Çimkî ew kes hene ku bê guman çavdêriyên heyvê bikin - ka ew çawa demsalan diguherîne û ji salê heta salê deh roj zûtir tê.
37 Ji ber vê sedemê ew sal wê bên ser wan ku ew ê (rêzê) têk bibin, û rojeke nepak bikin roja şahidiyê, û roja nepak bikin roja cejnê, û ew ê hemû rojan, pîroz bi nepak re, û roja nepak bi pîroz re tevlihev bikin; çimkî ew ê di meh û şemiyan û cejn û jûbîlan de xelet biçin.
38 Ji ber vê sedemê ez ferman didim û şahidiyê didim te ku tu şahidiyê bidî wan; çimkî piştî mirina te zarokên te wê wan aciz bikin, da ku ew salê tenê sêsed û şêst û çar rojan nekin, û ji ber vê sedemê ew ê di derbarê heyvên nû û demsal û şemiyan û cejnan de xelet biçin, û ew ê her cûre xwînê bi her cûre goşt bixwin.

BEŞA 7

1 Û di hefteya heftemîn a sala yekem [1317 AM] de, di vê jûbîlê de, Nûh li ser çiyayê ku keştî lê sekinîbû, bi navê Lubar, yek ji Çiyayên Araratê, rez çandin û wan di sala çaremîn de, [1320 AM] fêkî dan û wî fêkiyên wan parast û di vê salê de di meha heftemîn de berhev kir.
2 Û wî jê şerab çêkir û ew xist nav şûşeyekê, û ew heta sala pêncemîn, [1321 AM] heta roja yekem, di heyva nû ya meha yekem de parast.
3 Û wî roja vê cejnê bi kêfxweşî pîroz kir û ji bo Xudan qurbanek şewitandinê pêşkêş kir, gayekî ciwan û beranekî, û heft pezên yeksalî, û gayekî ji bizinan, da ku bi vî awayî ji bo xwe û kurên xwe kefaretê bike.
4 Pêşî kêvroşk amade kir û hinek ji xwîna wî li ser goştê ku li ser gorîgeha ku çêkiribû danî û hemû rûnê wî danî ser gorîgeha ku tê de qurbana şewitandinê pêşkêş kiribû, û ga û beran û pez, û hemû goştê wan danî ser gorîgehê.
5 Û hemû pêşkêşên wan bi rûn tevlihev li ser danîn, û piştre şerab li ser agirê ku berê li ser gorîgehê çêkiribû rijand, û bixûr danî ser gorîgehê û bîhnek xweş derxist holê ku li ber Xudan Xwedayê wî qebûlkirî ye.
6 Û ew kêfxweş bû û ji vê şerabê vexwar, ew û zarokên wî bi kêfxweşî.
7 Û êvar bû, ew çû nav konê xwe û serxweş bû, dirêj kir û raza, û dema ku ew di xew de bû, di konê xwe de tazî ma.
8 Ham bavê xwe Nûh tazî dît, derket derve û ji her du birayên xwe yên li derve re got.
9 Û Sam cilê xwe hilda û ew û Yefet rabûn, cilê xwe danîn ser milên xwe û paşve çûn û şerma bavê xwe veşartin, û rûyên wan paşve bûn.
10 Nûh ji xewa xwe şiyar bû û her tiştê ku kurê wî yê biçûk bi wî kiribû, zanî û nifir li kurê xwe kir û got: «Nifir li Kenan be, ewê ji birayên xwe re xulamê kole be.»
11 Û wî Şem pîroz kir û got: «Xudan Xwedayê Şem pîroz be û Kenan xulamê wî be.»
12 Xwedê wê Yafet mezin bike û Xwedê wê di mala Şem de bijî û Kenan wê xulamê wî be.
13 Ham zanî ku bavê wî nifir li kurê wî yê biçûk kiribû, û ji ber ku wî nifir li kurê xwe kiribû, ew aciz bû û ji bavê xwe veqetiya, ew û kurên wî yên bi wî re, Xûş û Misrêîm û Pût û Kenan.
14 Û wî ji xwe re bajarek ava kir û navê wê li gor navê jina xwe Ne'elatemaşûk danî.
15 Yafet ev yek dît û çavnebariya birayê xwe kir, wî jî ji xwe re bajarek ava kir û navê jina xwe lê kir Adatanîse.
16 Û Sam li cem bavê xwe Nûh ma, û wî li nêzîkî bavê xwe li ser çiyê bajarek ava kir û wî jî navê wê li gor navê jina xwe Sedeqetelebab danî.
17 Û va ye, ev hersê bajar nêzîkî Çiyayê Lûbar in: Sedeqetelebab li rojhilatê çiyê ye û Na'eltame'uk li başûr e û Adatanî li rojava ye.
18 Û ev kurên Şem in: Elam, Aşûr û Arpakşad - ev (kur) du sal piştî tofanê ji dayik bû - û Lûd û Aram.
19 Kurên Yafet: Gomer û Magog û Maday û Javan, Tûbal û Meşek û Tîras: Ev kurên Nûh in.
20 Û di jûbîla bîst û heştemîn de [1324-1372 AM] Nûh dest pê kir ku rêzik û fermanan û hemî biryarên ku ew dizanibû li kurên kurên xwe ferz bike, û wî kurên xwe teşwîq kir ku rastdariyê biparêzin, û şerma laşê xwe veşêrin, û Afirînerê xwe pîroz bikin, û bav û dayikê hurmet bikin, û cîranê xwe hez bikin, û canê xwe ji zinê û nepakiyê û hemî neheqiyê biparêzin.
21 Ji ber van sê tiştan tofan li ser erdê çêbû, ango ji ber zînayê ku Çavdêr li dijî qanûna fermanên xwe li pey keçên mirovan çûn û ji her kesê ku ew hildibijartin jin girtin: û wan destpêka nepakiyê kirin.
22 Û wan kurên Nafîdîm anîn dinyayê, û ew hemû ne wek hev bûn, û wan hevdu xwarin: û Dêwên Nafîl kuştin, û Nafîl Eljo kuştin, û mirovahî Eljo, û mirovekî din kuştin.
23 Û her kesî xwe firot da ku neheqiyê bike û gelek xwîn rijîne, û erd bi neheqiyê tijî bû.
24 Û piştî vê yekê wan li dijî heywan û çûkan û her tiştê ku li ser erdê digere û dimeşe guneh kirin: û gelek xwîn li ser erdê rijand, û her xeyal û xwesteka mirovan her tim pûç û xerabiyê xeyal dikir.
25 Û Xudan her tişt ji rûyê erdê ji holê rakir; ji ber xerabiya kirinên wan û ji ber xwîna ku wan di nav erdê de rijandibû, wî her tişt ji holê rakir.

26 'Û em man, ez û tu, kurên min, û her kesê ku bi me re ket nav keştiyê, û va ye ez karên we li ber xwe dibînim ku hûn bi rastî naçin: çimkî we di rêya wêrankirinê de dest bi meşê kiriye, û hûn ji hev vediqetin, û çavnebariya hev dikin, û (wisa dibe) ku hûn ne di nav ahengê de ne, kurên min, her yek bi birayê xwe re.
27 Çimkî ez dibînim, û va ye cinan dest bi xapandina (xwe) li dijî we û li dijî zarokên we kirine û niha ez ji bo we ditirsim, ku piştî mirina min hûn ê xwîna mirovan li ser erdê birijînin, û hûn jî ji rûyê erdê werin tunekirin.
28 Çimkî her kesê ku xwîna mirovan birijîne û her kesê ku xwîna her bedenî bixwe, hemû wê ji erdê bê tunekirin.
29 Û tu kes ji mirovan namîne ku xwînê dixwe, an xwîna mirovan li ser erdê dirijîne, û tu nifş an nifşên wî yên ku di bin ezmanan de dijîn namînin; Çimkî ew ê biçin Şeolê, û ew ê dakevin cihê mehkûmkirinê, û ew ê hemû bi mirineke tund werin birin nav tariya kûrahiyê.
30 Di hemû rojên ku we heywan, pez û her tiştê mêşhingiv ê li ser erdê kuştibe de, divê tu xwîn li ser we neyê dîtin û bi veşartina tiştê ku li ser rûyê erdê hatiye rijandin, ji bo canê xwe karekî baş bikin.
31 Û hûn nebin mîna wî yê ku bi xwînê dixwe, lê xwe biparêzin ku kesek berî we xwînê nexwe: xwînê veşêrin, çimkî bi vî awayî ji min re hatiye ferman kirin ku ez ji we û zarokên we re, digel her goşt, şahidiyê bikim.
32 Û nehêlin ku can bi goşt re were xwarin, da ku xwîna we, ku jiyana we ye, ji destê tu kesî ku wê li ser erdê rijîne, neyê xwestin.
33 Çimkî erd ji xwîna ku li ser wê hatiye rijandin paqij nabe; çimkî (tenê) bi xwîna wî yê ku wê rijandiye erd dê di hemû nifşên xwe de were paqijkirin.
34 Û niha, zarokên min, guhdarî bikin: dadwerî û rastdariyê bikin da ku hûn bi rastdariyê li ser rûyê tevahiya erdê biçînin û rûmeta we li ber Xwedayê min, yê ku min ji avên lehiyê xilas kir, bilind bibe.
35 Û va ye, hûn ê herin û ji bo xwe bajaran ava bikin û hemû riwekên li ser erdê û hemû darên fêkîdar tê de biçînin.
36 Sê salan fêkiyê her tiştê ku tê xwarin nayê berhevkirin: û di sala çaremîn de fêkiyê wê pîroz bê hesibandin [û ew ê fêkiyên pêşîn pêşkêş bikin], li ber Xwedayê Herî Bilind, ku ezman û erd û her tişt afirandiye, qebûlkirî be. Bila ew fêkiyên pêşîn ên şerab û rûnê (wek) pêşîn li ser gorîgeha Xudan, yê ku wê distîne, bi zêdehî pêşkêş bikin, û ya mayî bila xulamên mala Xudan li ber gorîgeha ku wê distîne bixwin.
37 Û di sala pêncan de hûn berdêlê bidin, da ku hûn wê bi rastî û rastdariyê berdin, û hûn ê rastdar bin, û her tiştê ku hûn diçînin dê serfiraz bibe.
38 Çimkî Henox, bavê bavê te, bi vî awayî ferman da Metûşela, kurê xwe, û Metûşela, kurê xwe, Lamex, û Lamex hemû tiştên ku bavên wî ferman dabûn min, ferman da min.
39 Û ez ê jî ferman bidim we, kurên min, çawa ku Henox di jûbîleyên pêşîn de ferman da kurê xwe: dema ku hîn sax bû, di nifşê xwe yê heftemîn de, wî ferman da û heta roja mirina xwe ji kurê xwe û kurên kurê xwe re şahidî kir.

BEŞA 8

1 Di jûbîla bîst û nehan de, di hefteya yekem de, [1373 AM] di destpêka wê de Arpakşad jinek ji xwe re anî û navê wê Rasu'eja bû, keça Susan, keça Elam, û wê di sala sêyemîn de, di vê hefteyê de, [1375 AM], kurek ji wî re anî û wî navê wî Kainam kir.
2 Kur mezin bû û bavê wî nivîsandin fêrî wî kir û ew çû ku ji xwe re cihekî bigere ku bikaribe ji xwe re bajarekî bigire.
3 Û wî nivîsarek dît ku nifşên berê li ser kevirê xêz kiribûn, û wî tiştê ku li ser wê bû xwend, û wî ew nivîsand û ji ber wê guneh kir; ji ber ku ew hînkirina Çavdêran dihewîne ku li gorî wê ew nîşanên roj û heyv û stêrkan di hemî nîşanên ezmanan de dişopandin.
4 Û wî ew nivîsand û tiştek li ser wê negot; ji ber ku ew ditirsiya bi Nûh re li ser vê yekê biaxive, da ku ew ji ber vê yekê li wî hêrs nebe.
5 Û di sî saliya jûbîlê de, [1429 AM] di hefteya duyemîn de, di sala yekem de, wî ji xwe re jinek anî, û navê wê Melka bû, keça Medai, kurê Yafet, û di sala çaremîn de [1432 AM] kurek anî û navê wî kir Şelah; ji ber ku wî got: 'Bi rastî ez hatime şandin.'
6 [Û di sala çaran de ew ji dayik bû], û Şelah mezin bû û ji xwe re jinek anî, navê wê Mu'ak bû, keça Kesed, birayê bavê wî, di sû û yekemîn jûbîlê de, di hefteya pêncemîn de, di sala yekem de [1499 AM].
7 Û wê di sala pêncemîn de [1503 AM] kurek ji wî re anî, û wî navê wî danî Eber: û wî di jûbîla sî û duyemîn de, di hefteya heftemîn de, di sala sêyemîn de, jinek ji xwe re anî, û navê wê Azûrad bû, keça Nebrod. [1564 AM]
8 Û di sala şeşemîn de [1567 AM], wê kurek ji wî re anî, û wî navê wî Peleg danî; ji ber ku di rojên ku ew çêbû de zarokên Nûh dest bi parvekirina erdê di navbera xwe de kirin: ji ber vê sedemê wî navê wî Peleg danî.
9 Û wan ew bi dizî di nav xwe de parve kirin û ji Nûh re gotin.
10 Û di destpêka jûbîla sî û sêyemîn [1569 AM] de, wan erd ji bo Şem, Ham û Yafet, li gorî mîrateya her yekî, di sala yekem de di hefteya yekem de, dema ku yek ji me yê ku hatibû şandin, bi wan re bû, kirin sê beş.
11 Û wî gazî kurên xwe kir û ew nêzîkî wî bûn, ew û zarokên wan, û wî erd li ser par parve kir, ku sê kurên wî wê bibin xwedî, û wan destên xwe dirêj kirin û nivîsar ji singê Nûh, bavê xwe, derxistin.
12 Û di nivîsê de wekî parek ji bo Şem, nîvê erdê derket holê ku ew ê ji bo xwe û ji bo kurên xwe ji bo nifşên bêdawî mîrat bigire, ji nîvê rêzeçiyayên Refa, ji devê avê ji çemê Tîna, û para wî ber bi rojava ve di nav vê çemê re diçe, û ew dirêj dibe heta ku digihîje ava kûrahiyan, ku ev çem ji wan derdikeve û ava xwe dirijîne deryaya Me'at, û ev çem diherike deryaya mezin. Û her tiştê ku ber bi bakur ve ye yê Yafet e, û her tiştê ku ber bi başûr ve ye yê Şem e.
13 Û ew dirêj dibe heta ku digihîje Karaso: ev di singa ziman de ye ku ber bi başûr ve dinêre.
14 Û beşa wî li ser deryaya mezin dirêj dibe, û bi xêzek rast dirêj dibe heta ku digihîje rojavayê zimanê ku ber bi başûr ve dinêre: ji ber ku ev derya wekî zimanê Deryaya Misrê tê binavkirin.
15 Û ji vir ber bi başûr ve ber bi devê deryaya mezin a li qeraxa avên xwe ve diçe, û ber bi rojava ve dirêj dibe heta 'Afra, û dirêj dibe heta ku digihîje avên çemê Gîhonê, û li başûrê avên Gîhonê, heta qeraxên vî çemî.
16 Û ber bi rojhilat ve dirêj dibe, heta ku digihîje Baxçeyê Edenê, li başûrê wê, [ber bi başûr] û ji rojhilatê tevahiya axa Edenê û tevahiya rojhilatê, ber bi rojhilat ve diçe û

berdewam dike heta ku digihîje rojhilatê çiyayê bi navê Rafa, û dadikeve ber devê çemê Tînayê.
17Ev par ji bo Sam û kurên wî bi pişk derket, da ku ew her û her ji nifşên wî heta hetayê bibin xwediyê wê.
18 Nûh kêfxweş bû ku ev par ji bo Şem û kurên wî derket û hemû tiştên ku bi devê xwe di pêxemberîtiyê de gotibû bi bîr anî; çimkî wî gotibû: «Xudan Xwedayê Şem pîroz be û bila Xudan di mala Şem de bimîne.»
19 Û wî dizanibû ku Baxçeyê Edenê cihê pîroz ê pîrozan e, û cihê mayîna Xudan e, û Çiyayê Sînayê navenda çolê ye, û Çiyayê Siyonê navenda quncikê erdê ye: ev hersê wekî cihên pîroz ên li hember hev hatine afirandin.
20 Û wî Xwedayê xwedayan, yê ku peyva Xudan xistibû devê wî, û Xudan heta hetayê, pîroz kir.
21 Û wî dizanibû ku parek pîroz û bereket ji bo Şem û kurên wî ji nifşên heta hetayê hatiye - tevahiya welatê Edenê û tevahiya welatê Deryaya Sor, û tevahiya welatê rojhilat û Hindistanê, û li ser Deryaya Sor û çiyayên wê, û tevahiya welatê Başanê, û tevahiya welatê Lubnanê û giravên Keftûrê, û hemû çiyayên Sanîr û Amana, û çiyayên Aşûrê li bakur, û hemû welatê Elam, Aşûr û Babel, û Sûsan û Ma'edai, û hemû çiyayên Araratê, û hemû herêma li pişt deryayê, ku li pişt çiyayên Aşûrê li bakur e, welatek pîroz û fireh, û her tiştê ku tê de ye pir baş e.
22 Û ji bo Ham beşa duyem derket, li pişt Gîhonê ber bi başûr ve li rastê Bexçeyê, û ew ber bi başûr ve dirêj dibe û ber bi hemû çiyayên agirîn ve dirêj dibe, û ew ber bi rojava ve dirêj dibe heta ku digihîje deryaya 'Atel û ew ber bi rojava ve dirêj dibe heta ku digihîje deryaya Ma'uk - ew (deryaya) ku her tiştê ku nehatiye hilweşandin dadikeve nav wê.
23 Û ber bi bakur ve diçe heta sînorên Gadirê, û ber bi perava avên deryayê ve diçe heta ku nêzîkî çemê Gîhon dibe, û li kêleka çemê Gîhonê diçe heta ku digihîje rastê Baxçeyê Edenê.
24 Ev ew erd e ku ji bo Ham derket, wekî para ku ew ê her û her ji bo xwe û kurên xwe heta nifşên wan ên her û her bi dest bixe.
25 Û ji ber ku Yafet ji çemê Tînayê ber bi bakurê cihê derketina avên wî ve, beşa sêyemîn derdiket û ber bi bakur-rojhilat ve heta tevahiya herêma Gog û heta hemû welatê rojhilatê wê dirêj dibû.
26 Û ew ber bi bakur ve dirêj dibe, û ber bi çiyayên Qelt ve ber bi bakur ve dirêj dibe, û ber bi deryaya Ma'uk ve dirêj dibe, û ber bi rojhilatê Gadir ve diçe heta herêma avên deryayê.
27 Û ew dirêj dibe heta ku nêzîkî rojavayê Fera dibe û vedigere ber bi 'Aferagê ve, û ber bi rojhilat ve dirêj dibe heta avên deryaya Me'atê.
28 Û ew ber bi herêma çemê Tînayê ve dirêj dibe ber bi bakur-rojhilat ve heta ku nêzîkî sînorê avên xwe dibe ber bi çiyayê Rafayê ve, û ber bi bakur ve dizivire.
29 Ev ew axa ku ji bo Yafet û kurên wî wekî para mîrateya wî derket holê ku ew ê ji bo xwe û kurên xwe, ji bo nifşên wan heta hetayê xwedî bike; pênc giravên mezin, û welatekî mezin li bakur.
30 Lê sar e, û welatê Ham germ e, û welatê Şem ne germ e û ne jî sar e, lê ew ji serma û germê tevlihev e.

BEŞA 9

1 Ham di nav kurên xwe de parve kir, û beşa yekem ber bi rojhilat ve ji bo Kûşê, ber bi rojavayê wî ve ji bo Mîzreîmê, ber bi rojavayê wî ve ji bo Pûtê û ber bi rojavayê wî ve li ser deryayê ji bo Kenanê derket.
2 Û Şem jî di nav kurên xwe de parve kir, û beşa yekem ji bo Ham û kurên wî derket, li rojhilatê çemê Dîcleyê heta ku nêzîkî rojhilat dibe, tevahiya axa Hindistanê, û li ser Deryaya Sor li perava wê, û avên Dedan, û hemû çiyayên Mebrî û Ela, û hemû axa Sûsanê û her tiştê ku li aliyê Farnak heta Deryaya Sor û çemê Tînayê ye.
3 Û ji bo Aşûrê Beşa duyem derket, hemû axa Aşûr û Nînewa û Şînar û heta sînorê Hindistanê, û ew hildikişe û li dora çem diqelişe.
4 Û ji bo Arpakşad beşa sêyem derket, hemû axa herêma Kildaniyan li rojhilatê Firatê, li kêleka Deryaya Sor, û hemû avên çolê yên nêzîkî zimanê deryayê ku ber bi Misrê ve dinêre, hemû axa Lubnanê û Sanîr û Amana heta sînorê Firatê.
5 Û ji bo Aramê beşa çaremîn derket, hemû axa Mezopotamyayê di navbera Dîcle û Firatê de li bakurê Kaldaniyan heta sînorê çiyayên Aşûrê û axa Ararayê.
6 Û ji bo Lûd beşa pêncemîn derket, çiyayên Aşûrê û hemû tiştên ku bi wan ve girêdayî ne heta ku digihîje Deryaya Mezin, û heta ku digihîje rojhilatê Aşûrê birayê wî.
7 Û Yafet jî erdê mîrata xwe di nav kurên xwe de parve kir.
8 Beşa yekem ji aliyê bakur ve ber bi rojhilat ve ber bi Gomer ve heta çemê Tînayê derket; û li bakur hemû beşên hundir ên bakur ber bi Magog ve heta ku digihîje deryaya Meatê derket.
9 Û ji bo Madai derket wekî para xwe ku ew ji rojavayê her du birayên xwe ber bi giravên û ber bi peravên giravên ve bi dest bixe.
10 Û ji bo Javanê beşa çaremîn derket, her girav û giravên ku li ber sînorê Lûdê ne.
11 Û ji bo Tubal, beşa pêncemîn di nîvê ziman de derket holê ku ber bi sînorê beşa Lûdê ve diçe ber bi zimanê duyem, ber bi herêma li pişt zimanê duyem heta zimanê sêyem.
12 Û ji bo Meşekê beşa şeşemîn derket, hemû herêma ku ji zimanê sêyem wêdetir e heta ku nêzîkî rojhilatê Gadîrê dibe.
13 Û ji bo Tîras beşa heftemîn derket, çar giravên mezin di nîvê deryayê de, ku digihîjin beşa Ham [û giravên Kamaturî bi pişkê ji bo kurên Arpakşad wekî mîrateya wî derketin].
14 Û bi vî awayî kurên Nûh li ber Nûh bavê xwe mîrat li kurên xwe parve kirin û wî hemûyan bi sondê girêda û nifir li ser her kesê ku dixwest mîratê ku neketibû destê wî bigire, kir.
15 Û hemûyan got: «Bila wisa be; bila wisa be» ji bo xwe û kurên xwe heta hetayê di nav nifşên wan de heta roja darizandinê, ku Xudan Xwedê wê wan bi şûr û bi agir ji bo hemû xerabiyên nepak û xeletiyên wan, yên ku wan erd bi neheqî û nepakî û zîna û guneh tijî kiriye, darizandinê bike.

BEŞA 10

1 Û di hefteya sêyemîn a vê jûbîlê de, cinên nepak dest pê kirin ku zarokên kurên Nûh ji rê derxînin, wan bixin rê û wan tune bikin.

2 Kurên Nûh hatin ba bavê xwe Nûh û ji wî re behsa cinên ku kurên kurên wî dixapandin, kor dikirin û dikuştin kirin.

3 Û wî li ber Xudan Xwedayê xwe dua kir û got: «Xwedayê giyanên hemû bedenî, yê ku te dilovanî li min kir. Û te ez û kurên min ji avên tofanê xilas kirin, û te ez wekî kurên helakkirinê nehişt ku ez winda bibim; Çimkî kerema te li ser min mezin bû, û dilovaniya te li ser canê min mezin bû; Bila kerema te li ser kurên min bilind bibe, û bila giyanên xerab li ser wan hukum nekin, da ku ew wan ji erdê tune nekin.»

4 Lê Tu min û kurên min pîroz bike, da ku em zêde bibin û zêde bibin û erdê tijî bikin.

5 Û tu dizanî ka Çavdêrên Te, bavên van giyanan, di roja min de çawa tevgeriyane: û ji bo van giyanên ku dijîn, wan bigire û li cihê mehkûmkirinê bi zexmî bigire, û bila ew li ser kurên xulamê te, Xwedayê min, wêraniyê neynin; ji ber ku ev xerab in, û ji bo wêrankirinê hatine afirandin.

6 Û bila ew li ser ruhên zindiyan hukum nekin; çimkî tenê tu dikarî serweriyê li ser wan bikî. Û bila ew ji niha û heta hetayê li ser kurên rast hukum nekin.

7 Û Xudan Xwedayê me ferman da me ku em hemûyan girêdin.

8 Û serokê giyanan, Mastêmâ, hat û got: 'Xudan, Afirîner, bila hin ji wan li ber min bimînin, û bila guh bidin dengê min, û her tiştê ku ez ji wan re dibêjim bikin; çimkî eger hin ji wan ji min re neyên hiştin, ez ê nikaribim hêza îradeya xwe li ser kurên mirovan bicîh bînim; çimkî ev ji bo fesadî û rê li ber darizandina min vedikin, çimkî xerabiya kurên mirovan mezin e.'

9 Û wî got: «Bila dehêk ji wan li ber wî bimîne û neh jî bila dakevin cihê hukmê.»

10 Û yek ji me ferman da ku em hemû dermanên wan fêrî Nûh bikin; ji ber ku ew dizanibû ku ew ê bi rastî nemeşin û bi rastî jî têbikoşin.

11 Û me li gor hemû gotinên Wî kir: hemû xerabên xerab me li cihê mehkûmkirinê girêdan û me dehîyek ji wan hişt da ku ew li ser rûyê erdê li ber Şeytan serî hildin.

12 Û me hemû dermanên nexweşiyên wan û xapandinên wan ji Nûh re şîrove kirin, ka ew çawa dikare wan bi giyayên erdê qenc bike.

13 Nûh her tişt di pirtûkekê de nivîsand, çawa ku me li ser her cure dermanan şîret lê kiribû. Bi vî awayî ruhên xerab ji (zirarê) kurên Nûh hatin dûrxistin.

14 Û hemû tiştên ku nivîsandibû da Şem, kurê xwe yê mezin; çimkî wî ji hemû kurên xwe zêdetir ji wî hez dikir.

15 Nûh bi bav û kalên xwe re raza û li ser çiyayê Lûbarê, li welatê Araratê, hat veşartin.

16 Nehsed û pêncî sal di jiyana xwe de temam kir, nozdeh jûbîl û du hefte û pênc sal. [1659 AM]

17 Û di jiyana xwe ya li ser erdê de, ji bilî Henox, ew ji zarokên mirovan çêtir bû, ji ber rastdariya xwe, ku ew tê de bêkêmasî bû. Ji ber ku wezîfeya Henox ji bo şahidiyek ji nifşên cîhanê re hatibû destnîşankirin, da ku ew hemû kirinên nifş bi nifş, heta roja darizandinê, vebêje.

18 Û di sî û sê saliya jûbîlê de, di sala yekem de, di hefteya duyem de, Pêleg ji xwe re jinek anî, navê wê Lomna bû, keça Sînar, û wê di sala çaran a vê hefteyê de kurek anî dinyayê, û wî navê wî danî Rew, çimkî wî got: «Va ye, zarokên mirovan bi niyeta xerab a avakirina bajarekî û bircê li welatê Şînarê xerab bûne.»

19 Çimkî ew ji welatê Araratê ber bi rojhilat ve çûn Şînarê; çimkî di rojên wî de wan bajar û bircê ava kirin û gotin: «Herin, em bi wê hilkişin ezmanan.»

20 Û wan dest bi avakirinê kir, û di hefteya çaran de wan bi agir kerpîç çêkirin, û kerpîç ji wan re wek kevir xizmet kirin, û axa ku wan ew pê ve zeliqandin asfalt bû ku ji deryayê û ji kaniyên avê yên welatê Şînar derdikeve.

21 Û wan ew ava kir: çil û sê salan [1645-1688 AM] ew ava kirin; firehiya wê 203 kerpîç bû, û bilindahiya (kerpîçekê) sêyeka yekê bû; bilindahiya wê gihîşt 5433 kubîk û 2 xurmeyan, û (firehiya dîwarekî) sêzdeh stade bû (û ya din sî stade bû).

22 Û Xudan Xwedayê me ji me re got: «Va ye, ew yek milet in, û (ev) dest pê kirine, û niha tiştek ji wan re nayê asteng kirin. Werin, em dakevin û zimanê wan tevlihev bikin, da ku ew axaftina hevdu fêm nekin, û ew di nav bajar û miletan de belav bibin, û yek armanc êdî di wan de namîne heta roja darizandinê.»

23 Û Xudan daket, û em jî bi wî re daketin da ku bajar û bircê ku zarokên mirovan ava kiribûn bibînin.

24 Û wî zimanê wan tevlihev kir û ew êdî axaftina hevdu fêm nedikirin û wan dev ji avakirina bajar û bircê berda.

25 Ji ber vê yekê tevahiya welatê Şînarê wekî Babîl tê binavkirin, ji ber ku Xudan li wir hemû zimanê mirovan tevlihev kir û ji wir her kes li gorî ziman û miletê xwe li bajarên xwe belav bû.

26 Û Xudan bayekî mezin şand ser bircê û ew li ser erdê hilweşand; û ew di navbera Aşûr û Babîlê de li welatê Şînar bû, û wan navê wê kir 'Wêran bike'.

27 Di hefteya çaremîn a sala yekem [1688 AM] de, di destpêka wê de, di sî û çaremîn jûbîlê de, ew ji welatê Şînarê hatin belavkirin.

28 Ham û kurên wî çûn welatê ku ew ê lê bibûya, ku wî wekî para xwe li welatê başûr bi dest xistibû.

29 Kenan dît ku welatê Lubnanê heta çemê Misrê pir baş e, lê ew neçû nav welatê mîrateya xwe yê li rojava (ango ber bi) deryayê û li welatê Lubnanê, ji sînorê Urdunê û ji sînorê deryayê ber bi rojhilat û rojava ve, ma.

30 Bavê wî Ham û birayên wî Kûş û Misraîm jê re gotin: «Tu li welatekî bi cih bûyî ku ne ya te ye û ne jî bi pişkê ketiye destê me; wisa neke; eger tu wisa bikî, tu û kurên te dê di wî welatî de bikevin û bi serhildanê bên nifirkirin; çimkî tu bi serhildanê bi cih bûyî û zarokên te jî dê bi serhildanê bikevin û tu dê her û her ji kokê ve bê rakirin.»

31 Li mala Şem nemîne, çimkî ev yek bi pişka Şem û kurên wî hat.

32 Bi wê nifirê ku me li ber hakimê pîroz û li ber bavê me Nûh sond xwar, tu nifirkirî yî û ji hemû kurên Nûh zêdetir jî tu nifirkirî bî.

33 Lê wî guh neda wan û heta roja îro, ew û kurên wî li welatê Lubnanê ji Hamatê heta ber bi Misrê ma.

34 Û ji ber vê yekê navê wê erdê Kenan e.

35 Û Yafet û kurên wî ber bi deryayê ve çûn û li welatê ku para wan bû, bi cih bûn, û Medayê erdê deryayê dît û ew ne li gor dilê wî bû, û wî ji Ham û Aşûr û Arpakşad, birayê jina xwe, perçeyek xwest û heta roja îro li welatê Medyayê, nêzîkî birayê jina xwe, ma.

36 Û wî navê mala xwe û mala kurên xwe, li gor navê bavê wan Madai, danî Medya.

BEŞA 11

1 Û di sî û pêncemîn jûbîlê de, di hefteya sêyem de, di sala yekem de [1681 AM], Reu ji xwe re jinek anî, navê wê 'Orâ bû, keça 'Ûr, kurê Kesed, û wê kurek ji wî re anî, û wî navê wî danî Sêrôh, di sala heftemîn a vê jûbîlê de. [1687 AM]
2 Û kurên Nûh dest bi şerê hev kirin, hevdu dîl girtin û kuştin, û xwîna mirovan li ser erdê rijandin, û xwînê xwarin, û bajarên xurt, dîwar û birc ava kirin, û kesan (dest pê kirin) ku xwe ji milet bilind bikin, û destpêkên padîşahiyan ava bikin, û biçin şerê gel li dijî gel, û milet li dijî milet, û bajar li dijî bajar, û hemûyan (dest pê kirin) xerabiyê bikin, û çekan bi dest bixin, û şer fêrî kurên xwe bikin, û wan dest bi girtina bajaran û firotina koleyan mêr û jin kirin.
3 Û 'Ûr, kurê Kesed, bajarê 'Era yê Keldaniyan ava kir û navê wê li gorî navê xwe û navê bavê xwe danî. Û wan ji xwe re peykerên helandî çêkirin û her yek ji wan pûtê helandî yê ku ji xwe re çêkiribû, perestî kirin û dest bi çêkirina peykerên neqişandî û şiklên nepak kirin û ruhên xerab alîkariya wan kirin û wan xapandin da ku guneh û nepakiyê bikin.
4 Û mîr Mastêmâ xwe da ser kirina van hemûyan, û wî ruhên din şandin, ewên ku di bin destê wî de bûn, da ku her cûre neheqî û guneh û her cûre sûc bikin, fesadî û wêran bikin, û li ser erdê xwînê rijînin.
5 Ji ber vê yekê wî navê Seroh kir Serug, ji bo her kesê ku berê xwe da her cûre guneh û sûcekî.
6 Û ew mezin bû û li Ur a Keldaniyan, nêzîkî bavê diya jina xwe, ji pûtan re îbadet kir û di jûbîlêya sî û şeşemîn de, di hefteya pêncemîn de, di sala yekem a wê de, [1744 AM], jinek ji xwe re anî û navê wê Melka bû, keça Kaber, keça birayê bavê wî.
7 Û wê di sala yekem a vê hefteyê de Nahor anî dinyayê û ew mezin bû û li Ur a Kildaniyan bi cih bû, û bavê wî lêkolînên Kildaniyan fêrî wî kir da ku li gorî nîşanên ezmanan fal û pêşbîniyan bike.
8 Û di jûbîla sî û heftemîn de, di hefteya şeşemîn de, di sala yekem a wê de, [1800 AM] wî ji xwe re jinek anî, û navê wê 'Ijaska' bû, keça Nestagê Keldaniyan.
9 Û wê di sala heftemîn a vê hefteyê de Terah anî dinyayê. [1806 AM]
10 Û mîr Mastêmâ qijik û teyr şandin da ku tovê ku li erdê hatibû çandin bixwin, da ku erdê wêran bikin û keda zarokên mirovan ji wan bistînin. Berî ku ew tov biçînin, qijik ji rûyê erdê çinîn.
11 Ji ber vê yekê wî navê xwe danî Terah, ji ber ku qijik û çûkan ew xizan kirin û tovê wan xwarin.
12 Û sal ji ber çûkan bêber bûn, û wan hemû fêkiyên daran ji daran dixwarin: tenê bi hewldanek mezin ew dikarîbûn di rojên xwe de hinekî ji hemû fêkiyên erdê xilas bikin.
13 Û di vê jûbîleya sî û nehemîn de, di hefteya duyemîn a sala yekem de, [1870 AM] Terah ji xwe re jinek anî, û navê wê Edna bû, keça Abram, keça xwişka bavê wî. Û di sala heftemîn a vê hefteyê de [1876 AM] wê kurek ji wî re anî, û wî navê wî Abram, li gorî navê bavê diya xwe, danî;
14 Çimkî ew berî ku keça wî kurekî ducanî bibe miribû.
15 Û zarok dest pê kir ku şaşiyên erdê fêm bike ku hemî li pey wêneyên neqişandî û li pey nepakiyê diçûn rê, û bavê wî nivîsandin fêrî wî kir, û ew du hefte salî bû, [1890 AM] û ew ji bavê xwe veqetiya, da ku ew bi wî re pûtan neperêze.
16 Û wî dest bi dua kirina ji Afirînerê her tiştî kir da ku ew wî ji şaşiyên zarokên mirovan rizgar bike, û para wî nekeve şaşiyê piştî nepakî û qirêjiyê.
17 Dema çandina tov li ser erdê hat û hemû bi hev re derketin da ku tovê xwe ji qirikan biparêzin. Avram jî bi yên ku diçûn re derket. Kurik çardeh salî bû.
18 Û ewrek ji qijikan hat ku tov bixwin, û Abram berî ku ew li ser erdê rûnin, bazda ber bi wan ve û berî ku ew li ser erdê rûnin da ku tov bixwin, gazî wan kir û got: «Dakevin, venegerin cihê ku hûn jê hatine.» Û ew vegeriyan.
19 Û wî ewrên qijikan wê rojê heftê caran paşve zivirandin û ji hemû qijikên li seranserê welatê ku Abram lê bû yek jî li wir nema.
20 Û hemû yên ku li seranserê welêt bi wî re bûn, dîtin ku ew qîriya û hemû qijik paşve vegeriyan û navê wî li seranserê welatê Kildaniyan mezin bû.
21 Îsal hemû kesên ku dixwestin biçînin hatin ba wî û ew heta ku dema çandinê qediya bi wan re çû: wan erdê xwe çandin û wê salê têra xwe genim anîn malê û xwarin û têr bûn.
22 Û di sala yekem a hefteya pêncemîn [1891 AM] de, Abram fêrî wan kesên ku amûrên ga çêdikirin, hunermendên ji dar, kir û wan li jor erdê, li ber çarçoveya gêçekê, firaxek çêkir da ku tov li ser wê biçînin, û tov ji wir li ser pariya gêçekê ket xwarê, û di erdê de veşartî ma, û ew êdî ji qijikan netirsiyan.
23 Bi vî awayî wan li ser hemû çarçoveyên gêzan li ser erdê (kevir) çêkirin û li gorî fermana Birahîm hemû erd çandin û cot kirin, û êdî ji teyran netirsiyan.

BEŞA 12

1 Û di hefteya şeşemîn a sala heftemîn de, [1904 AM], Avram ji bavê xwe Terah re got: «Bav!»
2 Û wî got: «Va ye ez li vir im, kurê min.» Û wî got:
"Ji wan pûtan çi alîkarî û feyde ji bo me heye ku tu wan dihebînî,"
Û li ber kîjanê tu xwe ditewînî?
3 Çimkî ruh di wan de tune,
Çimkî ew şêweyên bêaqil in û xapandina dil in.
Ji wan re îbadet meke:
4 Biperizin Xwedayê ezmanan,
Kî baran û şilbûnê li ser erdê dibarîne,
Û her tiştî li ser rûyê erdê dike,
Û her tişt bi peyva xwe afirandiye,
Û hemû jiyan ji ber rûyê Wî ye.
5 Çima hûn tiştên ku ruh tê de tune ne dihebînin?
Çimkî ew karê destên (mirovan) in,
Û hûn wan li ser milên xwe hilgirin,
Û tu alîkarî ji wan re tune ye,
Lê ew ji bo yên ku wan çêdikin sedema şermêk mezin in,
Û xapandina dil ji bo yên ku wan diperizin:
Ji wan re îbadet neke.
6 Bavê wî jê re got: «Ez jî dizanim kurê min, lê ez ê çi bikim bi miletekî ku min neçar kiriye ku li ber wan xizmet bikim?»
7 Û eger ez rastiyê ji wan re bêjim, ew ê min bikujin; çimkî canê wan bi wan ve girêdayî ye ku wan biperizin û rûmetê bidin wan.

8 Kurê min, bêdeng bimîne, bila te nekujin.’ Û ev gotin ji her du birayên xwe re got, ew li wî hêrs bûn û ew bêdeng ma.
9 Û di çil saliya jûbîlê de, di hefteya duyemîn de, di sala heftemîn de, [1925 AM] Abram ji xwe re jinek anî, navê wê Saray bû, keça bavê wî, û ew bû jina wî.
10 Û Haran, birayê wî, di sala sêyemîn a hefteya sêyemîn de, [1928 AM], jinek ji xwe re anî û wê di sala heftemîn a vê hefteyê de, [1932 AM], kurek ji wî re anî û wî navê wî Lût kir.
11 Û Nahor, birayê wî, ji xwe re jinek anî.
12 Û di sala şêstî ya jiyana Avram de, ango di hefteya çaremîn de, di sala çaremîn de, [1936 AM] Avram bi şev rabû û mala pûtan şewitand, û her tiştê ku di malê de bû şewitand û kesî nizanibû.
13 Û ew di şevê de rabûn û xwestin xwedayên xwe ji nav agir rizgar bikin.
14 Û Haran lez kir ku wan rizgar bike, lê agir li ser wî pê ket û ew di agir de şewitî û li Ur Kildaniyan li ber bavê xwe Terah mir û ew li Ur Kildaniyan veşartin.
15 Û Terah, ew û kurên xwe, ji Ûra Kildaniyan derket, da ku here welatê Lubnanê û welatê Kenanê û li welatê Haranê ma. Birahîm du hefte salan li Haranê li cem bavê xwe Terah ma.
16 Û di hefteya şeşemîn de, di sala pêncemîn de, [1951 AM] Abram di heyva nû ya meha heftemîn de tevahiya şevê li ser stêrkan ji êvarê heta sibehê rûnişt da ku bibîne ka dê taybetmendiya salê di derbarê baranê de çi be, û ew bi tenê bû dema ku ew rûnişt û çavdêrî kir.
17 Peyvek ket dilê wî û got: Hemû nîşanên stêrkan, û nîşanên heyv û rojê hemû di destê Xudan de ne. Çima ez li wan digerim?
18 Eger ew bixwaze, sibeh û êvarê baranê dibarîne;
Û eger ew bixwaze, ew wê nahêle,
Û her tişt di destê wî de ye.'
19 Û wî wê şevê dua kir û got:
'Xwedayê min, Xwedayê Herî Bilind, Tu tenê Xwedayê min î,
Û min tu û hukumdariya te hilbijartiye.
Û Te her tişt afirandine,
Û hemû tiştên ku karê destên te ne.
20 Min ji destên ruhên xerab rizgar bike ku li ser fikirên dilê mirovan serdest in,
Û bila ew min ji Te, Xwedayê min, dûr nexin.
Û min û tovê min her û her xurt bike,
Ji bo ku em ji niha û pê ve û heta hetayê rêya xwe winda nekin.'
21 Û wî got: «Gelo ez vegerim Ur a Kildaniyên ku li rûyê min digerin da ku ez vegerim ba wan, gelo ez ê li vir li vê derê bimînim? Riya rast li ber te di destê xulamê te de bi ser bikeve da ku ew (wê) biqedîne û ez di xapandina dilê xwe de nemeşim, ey Xwedayê min.»
22 Û wî axaftin û dua qedand, û awa peyva Xudan bi rêya min jê re hat şandin û got: ‹Ji welatê xwe, ji eşîra xwe û ji mala bavê xwe derkeve û here welatekî ku ezê nîşanî te bidim û ezê te bikim miletekî mezin û pirjimar.›
23 Û ezê te pîroz bikim
Û ezê navê te mezin bikim,
Û tu dê li ser erdê pîroz bî,
Û hemû malbatên dinyayê wê di te de bên pîrozkirin,
Û ezê wan pîroz bikim, yên ku te pîroz dikin,
Û yên ku te nifir dikin, nifir li wan bike.
24 Û ezê ji te û kurê te, ji kurê kurê te û ji hemû nifşa te re bibim Xwedê. Netirse, ji niha û pê ve heta hemû nifşên dinyayê ez Xwedayê te me.
25 Û Xudan Xwedê got: «Dev û guhên wî veke, da ku bi devê xwe, bi zimanê ku hatiye eşkerekirin, bibihîze û biaxive». Çimkî ji roja hilweşîna (Babilê) ve, ew ji devê hemû mirovan qut bûbû.
26 Û min devê wî, guhên wî û lêvên wî vekirin, û min dest bi axaftina bi Îbranî bi zimanê afirandinê re kir.
27 Û wî pirtûkên bav û kalên xwe girtin, û ew bi Îbranî hatibûn nivîsandin, û wî ew nivîsandin, û ji niha û pê ve dest bi lêkolîna wan kir, û min tiştên ku ew nikaribû (fêm bike) ji wî re eşkere kir, û wî di şeş mehên baranî de ew lêkolîn kirin.
28 Û di sala heftemîn a hefteya şeşemîn [1953 AM] de, wî bi bavê xwe re peyivî û jê re got ku ew ê ji Haranê derkeve û here welatê Kenanê da ku wê bibîne û vegere cem wî.
29 Bavê wî Terah jê re got: «Bi xêr û silametî here!»
Bila Xwedayê herheyî rêya te rast bike.
Û Xudan [bi te re be, û] te ji her xerabiyê biparêze,
Û li ber çavên yên ku te dibînin, kerem, rehm û keremê bide te,
Û bila tu kes ji zarokên mirovan li ser te desthilatdar nebe ku zirarê bide te;
Bi aştiyê biçe.
30 Û heger tu welatekî xweş ji bo rûniştinê bibînî, wê demê rabe û min bigire cem xwe û Lût, kurê Haran, birayê te, wek kurê xwe bi xwe re bibe. Xudan bi te re be.
31 Û birayê te Nahor heta ku tu bi xêr û silametî vegerî, bi min re here, û em hemû bi hev re bi te re herin.

BEŞA 13

1 Avram ji Heranê rê ket û Saray jina xwe û Lût kurê birayê xwe Haran bir welatê Kenanê û gihîşt Aşûrê, çû Şexemê û li nêzîkî dara berûyê ya bilind rûnişt.
2 Û wî dît ku, erd ji deriyê Hamatê heta dara bilind pir xweş bû.
3 Û Xudan jê re got: «Ezê vê erdê bidim te û dûndana te.»
4 Li wir gorîgehek çêkir û li ser wê qurbana şewitandinê ji Xudanê ku jê re xuya bûbû re pêşkêş kir.
5 Û ji wir çû çiyayê ... Bêt’el li rojava û Ay li rojhilat, û konê xwe li wir danî.
6 Û wî dît ku erd pir fireh û baş bû, û her tişt li ser wê şîn dibû - rez û hêjîr û hinar, gûz û darên zer, terebînt û darên rûn, darên sedir û sîpress û darên xurmeyê, û hemû darên zeviyê, û li ser çiyayan av hebû.
7 Û wî Xudan pîroz kir, yê ku ew ji bajarê Ûra Kildaniyan derxistibû û anîbû vê erdê.
8 Û di sala yekem de, di hefteya heftemîn de, di heyva nû ya meha yekem de, 1954 AM] wî li ser vî çiyayî gorîgehek çêkir û gazî navê Xudan kir: 'Tu Xwedayê herheyî yî, Xwedayê min î.'
9 Û wî li ser gorîgehê qurbana şewitandinê ji Xudan re pêşkêş kir, da ku ew di hemû rojên jiyana xwe de bi wî re be û wî nehêle.
10 Û ew ji wir çû û ber bi başûr ve çû, gihîşte Hebronê û di wê demê de Hebron hatibû avakirin, û ew du salan li wir ma, û ji wir çû welatê başûr, Bealothê, û li welêt xela hebû.

11 Û Abram di sala sêyemîn a heftiyê de çû Misrê û pênc sal berî ku jina wî jê were veqetandin, li Misrê ma.
12 Wê demê Tanaysa li Misrê - heft sal piştî Hebronê - hatibû avakirin.
13 Û gava Fir'ewn Saray jina Avram girt, Xudan ji ber Saray jina Avram gelek bela li Fir'ewn û mala wî kir.
14 Bi saya mî, pez, dewar, ker, hesp, deve, xulam û carî û zîv û zêrekî pir mezin, Abram gelek bi nav û deng bû. Û kurê birayê wî Lût jî dewlemend bû.
15 Û Fir'ewn Saray, jina Avram, da wî û ew ji welatê Misrê şand derve. Ew çû cihê ku wî berê konê xwe lê danîbû, cihê gorîgehê, ku Ay li rojhilat û Bêt'el li rojava bû, û Xudan Xwedayê xwe yê ku ew bi aştî vegerandibû, pîroz kir.
16 Û di çil û yekem jûbîlê de, di sala sêyemîn a hefteya yekem de, [1963 AM], ew vegeriya vê derê û li ser wê qurbanek şewitandinê pêşkêş kir û navê Xudan gazî kir û got: 'Tu, Xwedayê herî bilind, Xwedayê min î heta hetayê.'
17 Û di sala çaremîn a vê hefteyê [1964 AM] de Lût ji wî veqetiya û Lût li Sodomê ma û xelkê Sodomê gelek gunehkar bûn.
18 Û ew di dilê xwe de xemgîn bû ku kurê birayê wî ji wî veqetiyabû; ji ber ku zarokên wî tunebûn.
19 Di wê salê de ku Lût dîl hat girtin, piştî ku Lût ji Avram veqetiya, di sala çaremîn a vê hefteyê de, Xudan ji Avram re got: «Çavên xwe ji cihê ku tu lê rûdinî, ber bi bakur û başûr, ber bi rojava û rojhilat ve rake.»
20 Çimkî hemû welatê ku tu dibînî, ezê heta hetayê bidim te û dûndana te û ezê dûndana te wek qûma deryayê bikim. Her çiqas mirovek toza erdê bijmêre jî, lê dûndana te nayê jimartin.
21 Rabe, bi dirêjahî û firehiya welêt bigere û hemû bibîne, çimkî ezê wê bidim dûndana te.' Û Avram çû Hîbronê û li wir bi cih bû.
22 Û di vê salê de Kedorlaomer, padîşahê Elamê, û Amrafel, padîşahê Şînarê, û Aryoch, padîşahê Sellasarê, û Tergal, padîşahê miletan, hatin û padîşahê Gomorayê kuştin, û padîşahê Sodomê reviya, û gelek kes li geliyê Siddim, li kêleka Deryaya Şor, ji ber birînên xwe ketin.
23 Wan Sodom, Adem û Seboîm dîl girtin, û her weha Lût, kurê birayê Abram, bi hemû mal û milkê wî re dîl girtin û çûn Danê.
24 Yekî ku ji Avram reviyabû hat û ji Avram re got ku kurê birayê wî dîl hatiye girtin û (Avram) xulamên xwe çekdar kirin...
25 ... ji bo Abram û ji bo dûndana wî, dehyek ji berê pêşîn ji bo Xudan hat dayîn, û Xudan ew wek fermanek herheyî destnîşan kir ku ew bidin kahînên ku li ber Wî xizmet dikirin, da ku ew her û her xwediyê wê bin.
26 Û ji bo vê qanûnê sînorek ji rojan tune ye; çimkî wî ew ji bo nifşan heta hetayê destnîşan kiriye ku ew dehyeka her tiştî, ji tov û şerab û rûn û ji dewar û miyan bidin Xudan.
27 Û da kahînên xwe ku bi şahî li ber wî bixwin û vexwin.
28 Padîşahê Sodomê hat ba wî, li ber wî serê xwe xwar kir û got: «Ya Xudanê me Abram, canên ku te rizgar kirine bide me, lê bila talanê bide te.»
29 Û Abram jê re got: «Ez destên xwe ji Xwedayê Herî Bilind re bilind dikim, ji têlekê bigire heta girêdana pêlavan ez tiştekî ji te nagirim, da ku tu nebêjî: Min Abram dewlemend kiriye; tenê tiştê ku xortan xwarine û para wan mirovên ku bi min re çûne - Ener, Eşol û Mamre. Evên ha wê para xwe bistînin.»

BEŞA 14

1 Piştî van tiştan, di sala çaremîn a vê hefteyê de, di heyva nû ya meha sêyemîn de, peyva Xudan di xewnê de ji Avram re hat û got: «Netirse, Avram; ez parêzvanê te me û xelata te wê pir mezin be.»
2 Û wî got: «Xudan, Xudan, tu çi dixwazî bidî min? Ez bêzarok diçim û kurê Maseq, kurê xizmetkara min, Eliyezerê Şamê ye. Ew wê bibe mîratgirê min û te tu nifş nedaye min?»
3 Û wî jê re got: «Ev (zilam) ne mîratgirê te ye, lê yê ku ji zikê te derkeve; ew ê mîratgirê te be.»
4 Û ew derxist derve û jê re got: «Li ezmanan binêre û stêrkan bijmêre, eger tu bikaribî wan bijmêrî.»
5 Û wî li ezmanan nihêrî û stêrk dîtin. Û jê re got: «Wê nifşê te jî wisa be.»
6 Û wî bawerî bi Xudan anî, û ev yek jê re wekî rastdarî hate hesibandin.
7 Û wî jê re got: «Ez Xudan im ku te ji bajarê Ûra Kildaniyan derxistim, da ku welatê Kenaniyan bidim te da ku her û her bibî xwediyê wê; û ez ê ji te û ji dûndana te ya piştî te re Xwedê bim.»
8 Û wî got: «Xudan, Xudan, ezê çawa bizanim ku ezê wê mîratgir bistînim?»
9 Û wî jê re got: «Ji min re golikek sê salî, bizinek sê salî, pezek sê salî, qumrî û kevokekê bigire.»
10 Û wî ev hemû di nîvê mehê de bi xwe re bir û li dara berû ya Mamreyê, ku nêzîkî Hîbronê ye, bi cih bû.
11 Û li wir gorîgehek çêkir û ev hemû qurban kirin; xwîna wan li ser gorîgehê rijand û ew di nav hev de parçe kir û li hember hev danî; lê teyr ne parçe kirin.
12 Teyr li ser perçeyên wan ketin, lê Avram ew dûr xistin û nehişt ku teyr dest bidin wan.
13 Gava roj çû ava, şahiyek li ser Avram ket û axir tirs û tariyeke mezin li ser wî ket û ji Avram re hat gotin: «Bizanibe ku nifşê te wê li welatekî ku ne yê wan e, xerîb be û ewê wan bikin kole û çar sed salan wan tengav bikin.»
14 Û ezê wî miletî jî ku ew ê bibin xulamê wî, darizînim û piştî wê ew ê bi gelek dewlemendî ji wir derkevin.
15 Û tu dê bi aştî biçî cem bav û kalên xwe û di temenekî dirêj de bê veşartin.
16 Lê di nifşa çaran de ewê vegerin vir; çimkî neheqiya Amoriyan hîn temam nebûye.
17 Û ew ji xewa xwe şiyar bû, û ew rabû, roj çûbû ava; û agir hebû, û awirek! Firinek dû ji wê derdiket û agirê agir di navbera perçeyan de derbas bû.
18 Û di wê rojê de Xudan peymanek bi Avram re çêkir û got: «Ezê vê axê, ji çemê Misrê heta çemê mezin, çemê Firat, bidim nifşê te, Kenî, Kenîzzî, Kadmonî, Perîzzî, Refayim, Fakorî, Hîvî, Amorî, Kenanî, Gîrgaşî û Yebûsiyan.»
19 Roj derbas bû û Avram perçeyên fêkiyan, çûk û pêşkêşên wan ên fêkî û pêşkêşên wan ên vexwarinê pêşkêş kirin, lê agir ew xwar.
20 Û di wê rojê de me bi Avram re peymanek çêkir, wekî ku me di vê mehê de bi Nûh re peyman kiribû; û Avram cejn û rêzikname ji bo xwe her û her nû kir.

21 Avram kêfxweş bû û ev hemû tişt ji Saraya jina xwe re got; ew bawer dikir ku ew ê zarok çêbike, lê Sarayê zarok neanî.
22 Sarayê şîret li mêrê xwe Abram kir û jê re got: «Here ba Hacer, cêriya min a Misrî, dibe ku ez bi wê ji te re zuriyetê çêbikim.»
23 Û Abram guh da dengê Saraya jina xwe û jê re got: «Bike.» Û Sarayê Hacer, xizmetkara xwe ya Misrî, girt û da Avram, mêrê xwe, da ku bibe jina wî.
24 Û ew çû ba wê, ew ducanî bû û kurek ji wî re anî, û wî navê wî Îsmaîl danî, di sala pêncemîn a vê hefteyê de [1965 AM]; û ev sala heştê û şeşemîn a jiyana Avram bû.

BEŞA 15

1 Û di sala pêncemîn a hefteya çaremîn a vê jûbîlê de, [1979 AM] di meha sêyemîn de, di nîvê mehê de, Avram cejna fêkiyên pêşîn ên çinîna genim pîroz kir.
2 Û wî pêşkêşên nû li ser gorîgehê, fêkiyên pêşîn ên berhemê, ji Xudan re pêşkêş kirin, golikek, bizinek û pezek li ser gorîgehê wek qurbana şewitandinê ji Xudan re; pêşkêşên wan ên fêkî û pêşkêşên wan ên vexwarinê wî bi bixûrê re li ser gorîgehê pêşkêş kirin.
3 Xudan li Abram xuya bû û jê re got: «Ez Xwedayê Hemûkar im; xwe li ber min razî bike û bêkêmahî be.»
4 Ezê peymana xwe di navbera xwe û te de çêbikim û ezê te pir zêde bikim.
5 Û Abram rûyê xwe kir erdê û Xwedê pê re peyivî û got:
6 'Aha fermana min bi te re ye,
Û tu dê bibî bavê gelek miletan.
7 Û êdî navê te neyê gotin Abram,
Lê navê te ji niha û heta hetayê wê Birahîm be.
Çimkî min tu kirî bavê gelek miletan.
8 Û ezê te gelek mezin bikim,
Û ezê te bikim milet,
Û padîşah wê ji te derkevin.
9 Û ezê peymana xwe di navbera xwe û te û dûndana te ya piştî te de, di nav nifşên wan de, wek peymaneke herheyî deynim, da ku ez ji te û ji dûndana te ya piştî te re Xwedêyek bim.
10 <Û ezê welatê ku tu lê xerîb bûyî, welatê Kenanê bidim te û dûndana te piştî te> da ku tu her û her xwediyê wê bî, û ezê Xwedayê wan bim.'
11 Xudan ji Birahîm re got: «Lê tu û dûndana te piştî te peymana min biparêzin: û her nêrê di nav we de sinet bikin û pêşçermên xwe sinet bikin, û ev dê bibe nîşana peymaneke herheyî di navbera min û we de.»
12 Û di roja heştemîn de hûnê zarokê ku li seranserê nifşên we tê dinyayê, her nêrê ku li malê çêdibe, an jî yê ku we bi pereyan ji xerîbekî kirîye, yê ku we bi dest xistiye û ne ji nifşa we ye, sinet bikin.
13 Yê ku di mala te de ji dayik bibe, bê guman wê were sinetkirin û yên ku te bi pereyan kirîne jî wê werin sinetkirin û peymana min wê di goştê we de wek qanûnek herheyî be.
14 Û ew mêrê nesinetkirî ku di roja heştan de goştê pêşçermê xwe nesinetkirî be, ew canê wî wê ji nav gelê xwe bê derxistin, çimkî wî peymana Min xera kiriye.
15 Xwedê ji Birahîm re got: «Navê jina te Sarayê êdî ne Sarayê be, lê navê wê Sarayê be.»
16 Û ezê wê pîroz bikim û ji wê kurekî bidim te, û ezê wî pîroz bikim û ewê bibe miletekî, û padîşahên miletan wê ji wî derkevin.
17 Birahîm rûyê xwe kir erdê, şa bû û di dilê xwe de got: «Gelo ji kesekî sed salî re kurek çêdibe û Sara jî nod salî wê bîne dinyayê?»
18 Û Birahîm ji Xwedê re got: «Xwezî Îsmaîl li ber te bijî!»
19 Xwedê got: «Erê, Sara jî wê kurekî ji te re bîne û tu wê navê wî Îshaq lê bikî û ez ê peymana xwe bi wî re, peymaneke herheyî, û ji bo dûndana wî piştî wî deynim.»
20 Û ji bo Îsmaîl jî min dengê te bihîst. Va ye, ezê wî pîroz bikim û wî mezin bikim û wî pir zêde bikim û ewê bibe bav û kalên duwanzdeh mîran û ezê wî bikim miletekî mezin.
21 Lê peymana xwe ezê di van rojan de, sala bê, bi Îshaqê ku Sara wê ji te re bîne dinyayê re, deynim.
22 Û Xwedê dev ji axaftina bi wî re berda û ji cem Birahîm derket jor.
23 Û Birahîm li gor gotina Xwedê kir û kurê xwe Îsmaîl û hemû nêrên mala xwe yên ku bi perên xwe kirîbûn, her yek ji wan girt û goştê pêşçermê wan sinet kir.
24 Û di heman rojê de Birahîm sinet bû û hemû mêrên mala wî, <û yên ku di malê de ji dayik bûn> û hemû yên ku wî bi pereyan ji zarokên xerîb kirîbûn, bi wî re sinet bûn.
25 Ev qanûn ji bo hemû nifşan heta hetayê ye, û sinetkirina rojan tune ye, û ji heşt rojan rojek jî nayê hiştin; çimkî ew qanûnek herheyî ye, ku li ser lewheyên ezmanî hatiye destnîşankirin û nivîsandin.
26 Û her kesê ku ji dayik dibe û goştê pêşçermê wî di roja heştan de nayê sinetkirin, ne ji zarokên peymana ku Xudan bi Birahîm re çêkiriye ye, lê ji zarokên helakbûnê ye; û li ser wî nîşanek tune ku ew yê Xudan e, lê (ew mehkûm e) ku ji erdê were helakkirin û kuştin, û ji erdê were rakirin, çimkî wî peymana Xudan Xwedayê me şikandiye.
27 Çimkî hemû milyaketên hebûnê û hemû milyaketên pîrozkirinê ji roja afirandina xwe ve wisa hatine afirandin, û li ber milyaketên hebûnê û milyaketên pîrozkirinê wî Îsraêl pîroz kiriye, da ku ew bi wî û bi milyaketên wî yên pîroz re bin.
28 Û tu fermanê bide zarokên Îsraêl û bila ew nîşana vê peymanê di nav nifşên xwe de wek fermanek herheyî biparêzin, û ew ji welêt neyên kokirin.
29 Çimkî ev ferman wek peymanekê hatiye danîn, da ku ew di nav hemû zarokên Îsraêl de her û her bicîh bînin.
30 Xudan nehişt ku Îsmaîl û kur û birayên wî û Esaw nêzîkî wî bibin, û wî ew ne ji ber ku ew zarokên Birahîm in, lê ji ber ku ew wan nas dikir hilbijartin, lê wî Îsraêl wekî gelê xwe hilbijart.
31 Û wî ew pîroz kir û ji nav hemû zarokên mirovan kom kir; çimkî gelek milet û gelek gel hene û hemû yên wî ne, û li ser hemûyan ruh danîne ser desthilatê da ku wan ji wî dûr bixin.
32 Lê li ser Îsraêlê wî tu milyaket an ruh tayîn nekir, ji ber ku ew bi tenê serwerê wan e, û ew ê wan biparêze û ji destê milyaket û ruhên xwe û ji destê hemû hêzên xwe bixwaze da ku ew wan biparêze û wan pîroz bike, û ew bibin yên wî û ew ji niha û pê ve heta hetayê yên wan be.
33 Û niha ez ji te re radigihînim ku zarokên Îsraêlê wê li gorî vê rêziknameyê nemînin û ew ê kurên xwe li gorî hemû vê qanûnê sinet nekin; ji ber ku di laşê sinetkirina

xwe de ew ê vê sinetkirina kurên xwe ji bîr bikin û hemû kurên Beliyar wê kurên xwe bê sinet bihêlin, wekî ku ew ji dayik bûne.
34 Xezeba mezin a Xudan wê li dijî zarokên Îsraêl bê, ji ber ku wan peymana Wî terikandin û ji peyva Wî dûr ketin, hêrs bûn û kufr kirin, ji ber ku ew rêziknameya vê qanûnê nagirin; ji ber ku wan endamên xwe mîna miletên din reftar kirine, da ku ew ji welêt werin rakirin û koka wan were rakirin. Û ji bo hemû gunehên vê xeletiya herheyî êdî bexşandin û bexşandin ji wan re tune.

BEŞA 16

1 Û di heyva nû ya meha çaran de, em li ber dara Mamreyê li Birahîm xuya bûn û me pê re axivî û me jê re got ku jina wî Sara wê kurekî bide wî.
2 Sara kenî, çimkî wê bihîst ku me ev gotin bi Birahîm re gotine û me ew şîret kir, lê ew tirsiya û înkar kir ku ew ji ber wan gotinan kenî ye.
3 Û me navê kurê wê jê re got, wekî ku navê wî li ser lewheyên ezmanî (ango) Îshaq hatiye nivîsandin.
4 Û (ku) gava em di demek diyarkirî de vegerin cem wê, ew ê bi kurekî ducanî bibûya.
5 Û di vê mehê de Xudan hukmên xwe li ser Sodom, Gomorra, Zeboîm û hemû herêma Urdunê pêk anî û wan bi agir û kewkurtê şewitand û heta roja îro jî ew tune kirin, çawa ku min hemû karên wan ji te re eşkere kirine, ku ew pir xerab û gunehkar in, û ew xwe qirêj dikin û di laşê xwe de fuhûşiyê dikin û li ser erdê nepakiyê dikin.
6 Û bi heman awayî, Xwedê wê li ser cihên ku wan li gorî nepakiya Sodomiyan kirine, mîna dadbariya Sodomê, cezayê wê bicîh bîne.
7 Lê me Lût xilas kir; çimkî Xwedê Birahîm bi bîr anî û ew ji nîvê wêraniyê derxist.
8 Û ew û keçên wî gunehek wisa li ser rûyê erdê kirin ku ji rojên Adem heta dema wî li ser rûyê erdê qet çênebûye; çimkî ew zilam bi keçên xwe re razabû.
9 Û, va ye, ferman hat dayîn û li ser lewheyên ezmanî li ser hemû nifşê wî hat nexşandin, ku ew bên rakirin û ji kokê ve bên rakirin, û mîna biryara Sodomê li ser wan hukim bê kirin, û di roja mehkûmkirinê de tu nifşek ji mirovan li ser erdê nemîne.
10 Û di vê mehê de Birahîm ji Hîbronê bar kir û çû û li çiyayên Gerarê di navbera Kadeş û Şûrê de bi cih bû.
11 Û di nîvê meha pêncemîn de ew ji wir bar kir û li Çemê Sondê bi cih bû.
12 Û di nîvê meha şeşan de Xudan serdana Sarayê kir û wek ku gotibû bi wê kir û ew ducanî bû.
13 Û wê di meha sêyem de kurek anî dinyayê, û di nîvê mehê de, di dema ku Xudan bi Birahîm re peyivîbû, di cejna fêkiyên pêşîn ên çinînê de, Îshaq çêbû.
14 Û Birahîm di roja heştan de kurê xwe sinet kir: ew yekem kes bû ku li gorî peymana ku ji bo herheyî hatiye danîn, sinet bû.
15 Û di sala şeşemîn a hefteya çaremîn de em gihîştin ba Birahîm, li ser Kaniya Sondê, û em ji wî re xuya bûn [wek ku me ji Sarayê re gotibû ku em vegerin ba wê, û ew ê kurek ducanî bibûya.]
16 Û em di meha heftemîn de vegeriyan û me Sara li ber çavên xwe ducanî dît] û me ew pîroz kir û me hemû tiştên ku di derbarê wî de hatibûn fermankirin jê re ragihandin, ku ew namire heta ku şeş kurên din çênebe û berî mirina xwe wan bibîne; lê navê wî û dûndana wî bi Îshaq bê gazîkirin.
17 Û hemû nifşa kurên wî divê miletên din bin û bi miletên din re bên hesibandin; lê ji kurên Îshaq yek divê bibe nifşek pîroz û ne di nav miletên din de bê hesibandin.
18 Çimkî ewê bibûya para Yê Herî Bilind, û hemû nifşê wî ketibûya destê Xwedê, da ku ew ji bo Xudan bibe miletekî milkê wî li ser hemû miletan û ew bibe padîşahî û kahîn û miletekî pîroz.
19 Em çûn û me her tiştê ku me jê re gotibû ji Sarayê re got û herdu jî gelek kêfxweş bûn.
20 Û li wir wî gorîgehek ji bo Xudanê ku ew rizgar kiribû û wî li welatê ku lê dima şa dikir çêkir, û wî di vê mehê de heft rojan li nêzîkî gorîgeha ku li Kaniya Sondê çêkiribû cejneke şahiyê pîroz kir.
21 Û wî di vê cejnê de ji bo xwe û ji bo xulamên xwe kabîn çêkirin, û ew yekem kes bû ku cejna konan li ser rûyê erdê pîroz kir.
22 Û di van heft rojan de, wî her roj du ga, du beran, heft pez û bizinek ji bo pêşkêşa gunehê, ji bo Xudan pêşkêşa şewitandinê dianî ser gorîgehê, da ku bi vê pêşkêşê ji bo xwe û ji bo nifşa xwe kefaretê bike.
23 Û wek pêşkêşa şikirdariyê, heft beran, heft kêvroşk, heft pez û heft bizin, pêşkêşên wan ên fêkî û pêşkêşên wan ên vexwarinê pêşkêş kirin; û hemû rûnê wê li ser gorîgehê şewitand, pêşkêşa bijartî ji bo Xudan wek pêşkêşeke xweş.
24 Û sibeh û êvarê wî madeyên bîhnxweş, bixûr û galbanum, û stackte, û nard, û mirr, û biharat, û costum şewitandin; wî ev her heft tişt, pelçiqandî, bi hev re di parên wekhev de tevlihevkirî (û) paqij pêşkêş kirin.
25 Û wî ev cejn heft rojan pîroz kir, bi hemû dil û canê xwe şa bû, ew û hemû yên ku di mala wî de bûn, û ne xerîb û ne jî kesekî bêsinet li gel wî tune bû.
26 Û wî Afirînerê xwe yê ku ew di nifşê wî de afirandibû pîroz kir, çimkî wî ew li gorî daxwaza xwe afirand; çimkî wî dizanibû û fêm kir ku ji wî dê nebata rastdariyê ji bo nifşên bêdawî derkeve, û ji wî tovek pîroz, da ku ew bibe mîna Wî yê ku her tişt çêkiriye.
27 Û wî pîroz kir û şa bû, û navê vê cejnê kir cejna Xudan, şahiyek ku ji Xwedayê Herî Bilind re qebûl e.
28 Û me ew û hemû nifşên wî yên piştî wî di hemû nifşên dinyayê de heta hetayê pîroz kir, ji ber ku wî ev cejn li gorî şahidiya tabletên ezmanî di demsala xwe de pîroz kir.
29 Ji ber vê yekê li ser lewheyên ezmanî yên derbarê Îsraêl de hatiye destnîşankirin ku ew ê di meha heftemîn de, heft rojan bi kêfxweşî cejna konan pîroz bikin, ku li ber Xudan maqûl be - ev qanûnek herheyî ye ji bo nifşên wan her sal.
30 Û ji bo vê yekê sînorek rojan tune ye; ji bo Îsraêlê her û her hatiye destnîşankirin ku ew wê pîroz bikin û di konan de bijîn, tac li ser serê xwe deynin û ji çem şaxên pelçiqandî û bizinan bigirin.
31 Birahîm şaxên darên xurmeyê û fêkiyên darên xweşik hilda û her roj heft caran sibehê bi şaxan li dora gorîgehê digeriya û ji bo her tiştî bi şahî pesnê Xwedayê xwe dida û spasiya wî dikir.

BEŞA 17

1 Û di sala yekem a hefteya pêncemîn de, di vê jûbîlê de, [1982 AM], Îshaq ji şîr hat qutkirin û Birahîm di meha

sêyemîn de, di roja ku kurê wî Îshaq ji şîr hat qutkirin, ziyafeteke mezin çêkir.

2 Îsmaîlê kurê Hacerê Misrî li şûna bavê xwe Birahîm li ber wî bû û Birahîm şa bû û pesnê Xwedê da, ji ber ku kurên xwe dîtibûn û bêzarok nemiribûn.

3 Û wî gotinên ku wî di roja ku Lût ji wî veqetiya de gotibûn bi bîr anîn û kêfxweş bû ji ber ku Xudan li ser erdê tov da wî da ku erdê mîras bigire, û wî bi hemû devê xwe Afirînerê her tiştî pîroz kir.

4 Serayê dît ku Îsmaîl dilîze û direqise û Birahîm jî gelek şa dibe, û ew çavnebariya Îsmaîl kir û ji Birahîm re got: «Vê carîyê û kurê wê derxe, çimkî kurê vê carîyê bi kurê min Îshaq re nabe mîratgir.»

5 Ev yek di çavê Birahîm de pir xirab bû, ji ber xizmetkara wî û ji ber kurê wî, ku ew wan ji xwe derxist.

6 Xwedê ji Birahîm re got: «Bila ev yek ji ber zarok û carîyê li ber te giran nebe; her tiştê ku Sarayê ji te re gotiye guh bide gotinên wê û bike, çimkî nav û dûndana te wê bi Îshaq bê gazîkirin.»

7 Lê ezê ji kurê vê carîyê miletekî mezin çêkim, çimkî ew ji nîjada te ye.

8 Îbrahîm sibê zû rabû, nan û şûşeyek av hilda, danî ser milên Hacer û zarokê û ew şand.

9 Ew çû û li çola Bîrşêvayê geriya, ava di şûşeyê de xilas bû û zarok tî bû, nikaribû biçe û ket erdê.

10 Û diya wî ew hilda û avêt bin dareke zeytûnê û çû û li hember wî, bi dûrahiya avêtina tîrekê, rûnişt; çimkî wê got: «Bila ez mirina kurê xwe nebînim!» Û dema ku ew rûnişt, giriya.

11 Û milyaketekî Xwedê, yek ji pîrozan, jê re got: «Çima digirî, Hacer? Rabe, zarokê bigire û di destê xwe de bigire, çimkî Xwedê dengê te bihîst û zarok dît.»

12 Û çavên xwe vekirin û kaniyeke avê dît. Çû û şûşeya xwe tijî av kir û da zarokê xwe ku vexwe. Rabû û ber bi çola Paranê ve çû.

13 Kurik mezin bû û bû tîrbaz û Xwedê pê re bû û diya wî ji keçên Misrê jinek ji bo wî anî.

14 Wê kurek anî ba wî û navê wî danî Nebayot, çimkî wê got: «Dema min gazî wî kir, Xudan nêzîkî min bû.»

15 Û di hefteya heftemîn de, di sala yekem a wê de, [2003 AM] di meha yekem a vê jûbîlê de, di roja diwanzdehê vê mehê de, li ezmanan deng hebûn derbarê Birahîm de, ku ew di her tiştê ku jê re gotibû de dilsoz bû, û ku ew ji Xudan hez dikir, û ku di her tengahiyê de ew dilsoz bû.

16 Û mîr Mastêmâ hat û li ber Xwedê got: «Va ye, Birahîm ji kurê xwe Îshaq hez dike û ji her tiştî zêdetir jê kêfxweş dibe; jê re bêje ku wî wek qurbaniyek şewitandinê li ser gorîgehê pêşkêş bike û tu ê bibînî ka ew ê vê fermanê bike an na, û tu ê bizanî ka ew di her tiştê ku tu wî diceribînî de dilsoz e an na.»

17 Û Xudan dizanibû ku Birahîm di hemû tengahiyên xwe de dilsoz bû; ji ber ku wî ew bi welatê wî û bi birçîbûnê ceribandibû, û bi dewlemendiya padîşahan ew ceribandibû, û dîsa bi jina wî ceribandibû, dema ku ew ji wî hatibû veqetandin, û bi sinetkirinê; û bi Îsmaîl û Hacer, xizmetkara wî, dema ku wî ew şandibûn, ew ceribandibû.

18 Û di her tiştê ku wî ew ceriband de, ew dilsoz hat dîtin, û canê wî bêsebir nebû, û ew ji bo kiryarê hêdî nebû; ji ber ku ew dilsoz û evîndarê Xudan bû.

BEŞA 18

1 Xwedê jê re got: «Birahîm, Birahîm!» Wî got: «Va ye ez li vir im.»

2 Û wî got: «Kurê xwe yê delal ê ku tu jê hez dikî, Îshaq, bigire û here welatê bilind û li ser çiyayekî ku ez ê nîşanî te bidim, wî qurban bike.»

3 Û ew sibehê zû rabû û kerê xwe zingar kir, her du xortên xwe û kurê xwe Îshaq bi xwe re bir û darê qurbana şewitandinê qetand û roja sisiyan çû wî cihî û wî ew cih ji dûr ve dît.

4 Û ew gihîşt kaniyek avê û ji xortên xwe re got: «Li vir li cem kerê bimînin, ez û kur em ê herin wir û piştî ku em îbadet bikin, em ê dîsa vegerin cem we.»

5 Û wî darê qurbana şewitandinê hilda û danî ser kurê xwe Îshaq, agir û kêr jî di destê xwe de girt û her du bi hev re çûn wî cihî.

6 Îshaq ji bavê xwe re got: «Bav!» Û wî got: «Ez li vir im, kurê min.» Û wî jê re got: «Va ye agir, kêr û dar; lê pezê qurbana şewitandinê li ku ye, bavo?»

7 Û wî got: «Kurê min, Xwedê wê ji xwe re berxek ji bo qurbana şewitandinê peyda bike.» Û ew nêzîkî cihê çiyayê Xwedê bû.

8 Û gorîgehek çêkir, dar danîn ser gorîgehê û kurê xwe Îshaq girêda û ew danî ser darê ku li ser gorîgehê bû û destê xwe dirêj kir ku kêrê bigire û kurê xwe Îshaq bikuje.

9 Ez li ber wî û li ber mîr Mastêma rawestiyam û Xudan got: «Ji wî re bêje ku destê xwe nede ser xort û tiştekî pê neke, çimkî min nîşan da ku ew ji Xudan ditirse.»

10 Min ji ezmanan gazî wî kir û jê re got: «Birahîm, Birahîm!» Lê ew tirsiya û got: «Va ye ez li vir im.»

11 Min jê re got: «Destê xwe li ser kur nede û tiştekî pê neke, çimkî min niha nîşan da ku tu ji Xudan ditirsî û kurê xwe yê mezin ji min re nehiştiye.»

12 Û mîr Mastêma şerm kir; û Birahîm çavên xwe bilind kir û nihêrî, û va ye beranek bi qiloçên xwe ve hatiye girtin, û Birahîm çû û beran hilda û li şûna kurê xwe ew wek qurbana şewitandinê pêşkêş kir.

13 Birahîm navê wê derê danî: «Xudan dît», ji ber vê yekê li ser çiyayê ku Xudan dîtiye tê gotin: ew Çiyayê Sîyon e.

14 Û Xudan cara duyemîn ji ezmanan gazî Birahîm kir bi navê wî, wekî ku wî em bi navê Xudan bi wî re diaxivin nîşan da.

15 Û wî got: «Ez bi xwe sond dixwim, dibêje Xudan, ji ber ku te ev tişt kir û kurê xwe, kurê xwe yê delal ji min nehişt, ez ê te bi bereket pîroz bikim û bi zêdekirinê ez ê dûndana te zêde bikim. Mîna stêrkên ezmanan û mîna qûma li beravê. Û dûndana te wê bajarên dijminên xwe mîras bigire.

16 Û hemû miletên dinyayê wê bi dûndana te bên pîrozkirin, çimkî te guh da dengê min û min di hemû tiştên ku min ji te re gotine de nîşanî hemûyan da ku tu dilsozê min î: Bi aştî here.

17 Û Birahîm çû cem xortên xwe, û ew rabûn û bi hev re çûn Bîrşebayê, û Birahîm [2010 AM] li kêleka Kaniya Sondê bi cih bû.

18 Û wî ev cejn her sal, heft rojan bi kêfxweşî pîroz dikir, û li gorî heft rojên ku ew bi aştî çû û vegeriya, jê re digot cejna Xudan.

19 Û li gorî vê yekê, li ser lewheyên ezmanî derbarê Îsraêl û nifşê wê de hatiye destnîşankirin û nivîsandin ku ew vê cejnê heft rojan bi kêfxweşiya cejnê pîroz bikin.

BEŞA 19

1 Di sala yekem a hefteya yekem a çil û duyemîn a jûbîlê de, Birahîm vegeriya û li hember Hîbronê, yanî li Qîryat-Arbayê, du hefte sal man.
2 Û di sala yekem a hefteya sêyem a vê jûbîlê de rojên jiyana Sarayê temam bûn û ew li Hebronê mir.
3 Û Birahîm çû ku li ser wê şîn bigire û wê veşêre, û me ew ceriband [da ku em bibînin] ka giyanê wî sebir dike û ew di gotinên devê xwe de hêrs nabe; û ew di vê yekê de sebir kir û ne aciz bû.
4 Çimkî bi sebir û bîhnfirehiya xwe, ew bi zarokên Hîtî re peyivî, da ku ew cihekî bidin wî da ku miriyên xwe lê veşêre.
5 Û Xudan li ber hemû kesên ku wî didîtin dilovanî da wî û wî bi nermî ji kurên Hîtî lava kir û wan erdê şikefta duqat li hember Mamre, ango Hebron, bi çar sed zîv da wî.
6 Û wan jê lava kir û gotin: «Em ê wê bêpere bidin te!» lê wî ew bêpere ji destên wan negirt, ji ber ku wî bihayê wê derê, bi tevahî pere da, û du caran li ber wan çok da, û piştî vê yekê wî miriyê xwe di şikefta ducar de veşart.
7 Û hemû rojên jiyana Sarayê sed û bîst û heft sal bûn, yanî du jûbîl û çar hefte û salek: ev rojên jiyana Sarayê ne.
8 Ev ceribandina dehemîn e ku Birahîm pê re hat ceribandin, û ew dilsoz û bi ruhê xwe sebir hat dîtin.
9 Û wî yek peyv jî li ser dengê li welêt belavbûyî negot ku Xwedê gotibû ew ê wê bide wî û dûndana wî ya piştî wî, û wî li wir cihekî xwest ku miriyên xwe veşêre; ji ber ku ew dilsoz hat dîtin û li ser lewheyên ezmanî wekî dostê Xwedê hat tomar kirin.
10 Û di sala çaran de wî ji bo kurê xwe Îshaq jinek anî û navê wê Rebeka bû [2020 AM] [keça Betûel, kurê Nahor, birayê Birahîm] xwîşka Laban û keça Betûel; û Betûel kurê Melka bû, ku jina Nahor, birayê Birahîm bû.
11 Birahîm jineke sêyem ji xwe re anî, navê wê Ketura bû, ji nav keçên xulamên mala xwe, çimkî Hacer berî Sarayê miribû. Wê di nav du hefteyên salan de şeş kur anîn dinyayê, Zimram, Yokşan, Medan, Midyan, Îşbak û Şuah.
12 Û di hefteya şeşemîn a sala duyemîn de, Rebekayê ji Îshaq re du kur anîn, Aqûb û Esaw.
13 Û [2046 AM] Aqûb zilamekî rast û lûs bû, û Esaw jî hov, zilamekî zeviyan û pordirêj bû, û Aqûb di konan de dijiya.
14 Xort mezin bûn û Aqûb hînî nivîsandinê bû; lê Esaw hîn nebû, çimkî ew zilamekî zeviyan û nêçîrvan bû û fêrî şer bû, û hemû kirinên wî dijwar bûn.
15 Û Birahîm ji Aqûb hez dikir, lê Îshaq ji Esaw hez dikir.
16 Birahîm kirinên Esaw dît û zanî ku navê wî û dûndana wî wê bi Aqûb bên gazîkirin; gazî Rebekayê kir û li ser Aqûb ferman da, çimkî dizanî ku ew jî ji Esaw bêtir ji Aqûb hez dike.
17 Û wî jê re got: «Keça min, li kurê min Aqûb miqate be, çimkî ewê li şûna min li ser erdê be, û di nav zarokên mirovan de bibe bereket, û ji bo rûmeta hemû nifşa Şem be.»
18Çimkî ez dizanim ku Xudan wê wî ji hemû gelên li ser rûyê erdê hilbijîne da ku bibe miletekî milkê xwe.
19 Û va ye, kurê min Îshaq ji Esaw bêtir ji Aqûb hez dike, lê ez dibînim ku tu bi rastî jî ji Aqûb hez dikî.
20 Dilovaniya xwe ya ji bo wî hîn bêtir zêde bike, Û bila çavên te bi evînê li ser wî bin; Çimkî ew ê ji niha û pê ve heta hemû nifşên dinyayê li ser rûyê erdê ji me re bibe bereket.
21 Bila destên te xurt bin, û bila dilê te bi kurê te Aqûb şa be; Çimkî min ji hemû kurên xwe bêtir ji wî hez kiriye. Ewê heta hetayê pîroz be, û nifşê wî wê tevahiya erdê tijî bike.
22 Heger mirovek bikaribe qûma erdê bijmêre, wê dûndana wî jî bê jimartin.
23 Û hemû bereketên ku Xudan ez û nifşa min pê pîroz kirine, wê her û her ji bo Aqûb û nifşa wî bin.
24 Û di nav nifşa wî de navê min û navê bav û kalên min, Şem, Noab, Henox, Mahalalêl, Enos, Sêt û Adem, wê pîroz be.
25 Û ev wê ji bo danîna bingehên ezmanan, û ji bo xurtkirina erdê, û ji bo nûjenkirina hemû ronakbîrên ku li ezmanan in, xizmetê bikin.
26 Li ber çavên Rebekayê, diya xwe, gazî Aqûb kir û ew maç kir, pîroz kir û got:
27 «Ey Aqûb, kurê min ê delal, yê ku canê min jê hez dike, bila Xwedê te ji jorê esman pîroz bike û hemû bereketên ku wî Adem, Henox, Nûh û Şem pê pîroz kirine, bide te; û hemû tiştên ku wî ji min re got û hemû tiştên ku wî soz da ku bide min, bila ew heta hetayê, wekî rojên ezman li ser erdê, bi te û bi nifşa te ve girêdayî bimîne.»
28 Û Ruhên Mastêmâ wê li ser te an li ser nifşa te hukum nekin da ku te ji Xudan, ku ji niha û pê ve Xwedayê te ye, dûr bixin.
29 Û bila Xudan Xwedê ji bo te û tu kurê pêşî yî, û ji bo gel her û her bav be.
30 Kurê min, bi xêr û silametî here.' Û herdu bi hev re ji Birahîm derketin.
31 Rebeka bi hemû dil û canê xwe ji Esaw pir zêdetir ji Aqûb hez dikir, lê Îshaq ji Aqûb pirtir ji Esaw hez dikir.

BEŞA 20

1 Û di çil û duyemîn jûbîlê de, di sala yekem a hefteya heftemîn de, Birahîm gazî Îsmaîl kir, [2052 (2045?) AM] û diwanzdeh kurên wî, û Îshaq û du kurên wî, û şeş kurên Keturah, û kurên wan.
2 Û wî ferman da wan ku ew rêya Xudan bişopînin; ku ew rastdariyê bikin, û her yek ji cîranê xwe hez bikin, û di nav hemû mirovan de bi vî rengî tevbigerin; ku ew her kes bi vî rengî li gorî wan bimeşe da ku li ser erdê dadwerî û rastdariyê bikin.
3 Ku ew kurên xwe li gor peymana ku Wî bi wan re çêkiribû, sinet bikin û ji hemû rêyên ku Xudan ji me re ferman dabû, neçin milê rastê an çepê; û ku em xwe ji her fuhûşî û nepakiyê dûr bigirin, [û ji nav xwe dev ji her fuhûşî û nepakiyê berdin].
4 Û heger jinek an keçikek di nav we de zinayê bike, wê bi agir bişewitînin û bila ew li gorî çav û dilê xwe pê re zinayê nekin; û bila ew ji keçên Kenan jinan ji xwe re negirin, çimkî tovê Kenan wê ji welêt bê rakirin.
5 Û wî ji wan re behsa darizandina dev û qîmetên Sodomiyan kir, çawa ew ji ber xerabiya xwe hatine darizandin û ji ber fuhûşî, nepakî û fesada wan a bi rêya fuhûşiyê mirine.
6 Û xwe ji her fuhûşî û nepakiyê, û ji her qirêjiya guneh biparêzin, da ku hûn navê me nekin nifir, û tevahiya jiyana xwe nekin fisîn, û hemû kurên we bi şûr neyên tunekirin, û

hûn bibin wek Sodomê nifirkirî, û hemû mayîyên we wek kurên Gomorayê.
7 Ez ji we lava dikim, kurên min, ji Xwedayê ezmanan hez bikin û xwe bi hemû fermanên wî ve girêdin. Li pey pût û nepakiyên wan neçin.
8 Û ji xwe re xwedayên helandî an neqişandî çênekin; Çimkî ew pûç in, û di wan de ruh tune; Çimkî ew karê destên mirovan in, û hemû yên ku baweriya xwe bi wan tînin, baweriya xwe bi tiştekî naynin.
9 Xizmetê ji wan re neke û ne jî wan biperize, Lê hûn Xwedayê herî bilind biperizin û her tim wî biperizin: Û her tim hêviya rûyê wî bikin, Û li ber wî rastdarî û edaletê bikin, da ku ew ji we razî be û dilovaniya xwe bide we, Û sibeh û êvarê baranê li ser we bişîne, Û hemû karên we yên ku we li ser erdê kirine pîroz bike, Û nan û ava we pîroz bike, Û fêkiyê zikê we û fêkiyê axa we, û keriyên pezên we pîroz bike.
10 Û hûnê li ser erdê bibin bereket, û hemû miletên dinyayê wê te bixwazin, û kurên te bi navê min pîroz bikin, da ku ew jî wek min pîroz bibin.
11 Û diyarî da Îsmaîl û kurên wî û kurên Ketûrayê û ew ji Îshaqê kurê xwe dûr xistin û her tişt da Îshaqê kurê xwe.
12 Îsmaîl û kurên wî, û kurên Ketura û kurên wan bi hev re çûn û ji Paranê heta ber deriyê Babîlê li seranserê welatê rojhilatê yê li hember çolê bi cih bûn.
13 Evana tev li hev bûn û navê wan kirin Ereb û Îsmaîl.

BEŞA 21

1 Û di sala şeşemîn a hefteya heftemîn a vê jûbîlê de, Birahîm gazî kurê xwe Îshaq kir û [2057 (2050?) AM] ferman da wî: 'Ez pîr bûme û roja mirina xwe nizanim û ji rojên xwe têr im.'
2 Û va ye, ez sed û heftê û pênc salî me, û di hemû rojên jiyana xwe de min Xudan bi bîr aniye, û bi hemû dilê xwe xwestiye ku daxwaza Wî bikim, û di hemû rêyên Wî de bi awayekî rast bimeşim.
3 Giyanê min ji pûtan nefret kiriye, <û min ji yên ku ji wan re xizmet dikirin nefret kiriye, û min dil û giyanê xwe da> da ku ez bikaribim daxwaza wî yê ku min afirandiye bikim.
4 Çimkî ew Xwedayê zindî ye, û ew pîroz û dilsoz e, û ew ji her kesî bêtir rast e, û li cem wî ne qebûlkirina xasîtiyê û ne qebûlkirina diyariyan heye; çimkî Xwedê rast e, û li ser hemû yên ku fermanên Wî binpê dikin û peymana Wî biçûk dibînin, hukmê xwe dike.
5 Û kurê min, ferman û rêzik û biryarên Wî bicîh bîne, û li pey tiştên nepak û li pey peykerên neqişandî û peykerên helandî neçe.
6 Û qet xwîna heywanan, pez û çûkên ku li ezmanan difirin nexwin.
7 Û heger tu qurbanekê wek pêşkêşa aştiyê ya qebûlkirî serjê bikî, wê serjê bikî û xwîna wê li ser gorîgehê birijîne û hemû rûnê pêşkêşa pêşkêşê bi arda nazik û pêşkêşa goşt a bi rûn tevlihevkirî, bi pêşkêşa vexwarinê re li ser gorîgeha pêşkêşa şewitandinê pêşkêş bike; ew li ber Xudan bîhnxweşiyeke xweş e.
8 Û rûnê qurbana şikirdariyê li ser agirê ku li ser gorîgehê ye, û rûnê ku li ser zik e, û hemû rûnê li ser hundir û her du gurçikan, û hemû rûnê ku li ser wan e, û li ser pişt û kezebê, tevî gurçikan, pêşkêş bike.
9 Û van hemûyan wek bîhneke xweş û qebûlkirî li ber Xudan, bi pêşkêşa wê ya xwarinê û bi pêşkêşa wê ya vexwarinê re, wek bîhneke xweş, nanê pêşkêşê ji bo Xudan pêşkêş bikin.
10 Û goştê wê di wê rojê û roja duyemîn de bixwin, û bila roja duyemîn roj li ser wê neçe ava heta ku ew neyê xwarin, û bila di roja sêyemîn de tiştek nemîne; ji ber ku ew nayê qebûlkirin [ji ber ku ew nayê pejirandin] û bila êdî neyê xwarin, û her kesê ku jê bixwe dê guneh bîne ser xwe; ji ber ku min ew di pirtûkên bav û kalên xwe de, di gotinên Henox û di gotinên Nûh de bi vî rengî dîtiye.
11 Li ser hemû pêşkêşên xwe xwê birijînî û bila xwêya peymanê di hemû pêşkêşên te yên li ber Xudan de kêm nebe.
12 Û ji bo darên qurbanan, hay ji xwe hebe ku tu ji bilî van darên din ji bo gorîgehê neynî: sîpress, defn, behîv, fir, çam, sedir, savin, hêjîr, zeytûn, mirr, defn, aspalathus.
13 Û ji van cure darên li ser gorîgehê di bin qurbanê de deynin, yên ku ji aliyê xuyangê ve hatine ceribandin, û darê şikestî an tarî li ser wan deynin, lê belê hişk û paqij, bê kêmasî, saxlem û şînbûyî; û darê kevin li ser wan deynin, [çimkî bêhna wî çûye] ji ber ku êdî bêhna wî wekî berê tune.
14 Ji bilî van cure darên din, tu tiştekî din deynî (li ser gorîgehê), çimkî bîhna wê belav dibe û bîhna wê naçe ezmanan.
15 Kurê min, vê fermanê bi cih bîne û pêk bîne, da ku tu di hemû kirinên xwe de rast bî.
16 Û her dem laşê xwe paqij be, û berî ku tu nêzîkî gorîgehê bibî ku pêşkêş bikî, xwe bi avê bişo, û berî ku tu nêzîkî gorîgehê bibî dest û lingên xwe bişo; û gava ku te qurbanî qedand, dîsa dest û lingên xwe bişo.
17 Bila xwîn li ser te û li ser cilên te xuya nebe; kurê min, ji xwînê haydar be, pir haydar be; wê bi axê veşêre.
18 Û tu carî xwînê nexwin, çimkî ew can e; qet xwînê nexwin.
19 Û ji bo xwîna mirovan diyariyan negirin, da ku ew bê ceza û bê darizandin neyê rijandin; ji ber ku ew xwîna ku tê rijandin e ku erdê dixe gunehê, û erd nikare ji xwîna mirovan were paqijkirin heya ku bi xwîna wî yê ku wê rijandiye neyê.
20 Û ji bo xwîna mirovan tu diyariyek an diyariyek nestîne: xwîn ji bo xwînê, da ku tu li ber Xudan, Xwedayê Herî Bilind, werî qebûlkirin; çimkî ew parastina qenciyê ye: û da ku tu ji her xerabiyê bê parastin, û da ku ew te ji her cûre mirinê rizgar bike.
21 Ez dibînim, kurê min, ku hemû karên mirovan guneh û xerabî ne, û hemû kirinên wan nepakî û kirêtiyek û qirêjî ne, û tu rastdarî bi wan re tune.
22 Hay ji xwe hebe, nebe ku tu di rêyên wan de bimeşî û di rêyên wan de bimeşî, û li ber Xwedayê Herî Bilind gunehekî mirinê nekî. Nexwe ewê rûyê xwe ji te veşêre û te vegerîne destên gunehên te, û te ji welêt û nifşa te jî ji bin ezmanan rake, û navê te û nifşa te ji tevahiya erdê winda bibin.
23 Ji hemû kirin û hemû nepakiyên wan dûr bikevin, û fermana Xwedayê Herî Bilind bicîh bînin, û daxwaza wî bikin û di her tiştî de rast bin.
24 Û ew ê te di hemû kirinên te de pîroz bike, û wê ji te nebatek rastdariyê li seranserê erdê, li seranserê nifşên erdê

bilind bike, û navê min û navê te di bin ezmanan de heta hetayê nayên jibîrkirin.
25 Kurê min, bi aştî here. Bila Xwedayê Herî Bilind, Xwedayê min û Xwedayê te, te xurt bike da ku tu daxwaza wî bikî, û bila hemû nifşa te û yên mayî yên nifşa te ji nifşên heta hetayê, bi hemû bereketên rast pîroz bike, da ku tu li ser hemû erdê bereket bî.
26 Û ew bi şahî ji wir derket.

BEŞA 22

1 Û di hefteya yekem a jûbîlê ya çil û çaran de, di sala duyem de, ango sala ku Birahîm mir, qewimî ku Îshaq û Îsmaîl ji Çavkaniya Sondê hatin da ku cejna hefteyan -ango cejna fêkiyên pêşîn ên çinînê- li cem Birahîm, bavê xwe pîroz bikin, û Birahîm ji ber ku her du kurên wî hatibûn kêfxweş bû.
2 Çimkî Îshaq li BîrŞebayê gelek milkê wî hebû û Îshaq diçû milkê xwe didît û vedigeriya cem bavê xwe.
3 Û di wan rojan de Îsmaîl hat ba bavê xwe û herdu jî hatin cem hev û Îshaq qurbanek ji bo şewitandinê pêşkêş kir û li ser gorîgeha bavê xwe ya ku wî li Hîbronê çêkiribû pêşkêş kir.
4 Û wî li ber Îsmaîl, birayê xwe, pêşkêşa spasdariyê pêşkêş kir û şahiyek şahiyê çêkir: Rebekayê ji genimê nû nanê nû çêkir û da Aqûb, kurê xwe, da ku wan ji fêkiyên pêşîn ên welêt bibe ba Îbrahîm, bavê wî, da ku ew berî mirina xwe bixwe û Afirînerê her tiştî pîroz bike.
5 Îshaq jî bi destê Aqûb pêşkêşa spasdariyê ya herî baş ji Birahîm re şand, da ku bixwe û vexwe.
6 Û wî xwar û vexwar, û Xwedayê Herî Bilind, yê ku erd û ezman afirand, yê ku hemû tiştên dewlemend ên erdê çêkir, û ew da zarokên mirovan, da ku ew bixwin û vexwin û pesnê Afirînerê xwe bidin, pîroz kir.
7 Û niha ez ji te re şikir dikim, ey Xwedayê min, ji ber ku te ev roj da min ku ez bibînim. Va ye, ez sed û sê heftê û panzdeh salî me, pîr im û ji rojên xwe têr im, û hemû rojên min ji bo min aştî bûn.
8 Di hemû rojên jiyana min de, heta roja îro, şûrê dijmin li hember min neketiye.
9 Xwedayê min, bila rehm û aştiya te li ser xulamê te û li ser nifşa kurên wî be, da ku ew ji niha û pê ve heta hemû rojên nifşên dinyayê, heta hemû nifşan, ji bo te bibin miletekî bijartî û mîratek ji nav hemû miletên dinyayê.
10 Û wî gazî Aqûb kir û got: «Kurê min Aqûb, bila Xwedayê hemûyan te pîroz bike û te xurt bike ku tu li ber wî rastdarî û daxwaza xwe bikî, û bila ew te û dûndana te hilbijêre da ku hûn li gorî daxwaza wî her û her bibin miletekî mîrateya wî.»
11 Û tu, kurê min, Aqûb, nêzîk bibe û maç bike min.' Ew nêzîk bû û maç kir û got: 'Kurê min Aqûb û hemû kurên Xwedayê Herî Bilind heta hetayê pîroz bin. Bila Xwedê tovek rastdariyê bide te û di nav hemû erdê de hin ji kurên te pîroz bike. Bila milet ji te re xizmetê bikin û hemû milet li ber tovê te bitewînin.
12 Li ber mirovan xurt be û li ser hemû nifşa Sêt hukum bike. Hingê rêyên te û rêyên kurên te wê rastdar bibin û ew bibin miletekî pîroz.
13 Bila Xwedayê Herî Bilind hemû bereketên ku wî ez pê pîroz kirine û yên ku Nûh û Adem pê pîroz kirine, bide te; Bila ew ji nifşekî heta nifşekî heta hetayê li ser serê pîroz ê nifşê te bimînin.
14 Û bila ew te ji her neheqî û nepakiyê paqij bike, da ku hemû gunehên ku te bi nezanî kirine li te werin bexşandin. Û bila ew te xurt bike û te pîroz bike. Û bila tu tevahiya erdê mîras bigirî,
15 Û bila ew peymana xwe bi te re nû bike. Da ku tu ji bo wî di hemû nifşan de bî miletekî mîratê wî, û ew ji bo te û ji bo nifşa te di hemû rojên dinyayê de bibe Xwedayekî rastî û rastdariyê.
16 Û tu, kurê min Aqûb, gotinên min bi bîr bîne û fermanên Birahîm, bavê xwe, bi cih bîne: Xwe ji miletên din veqetîne û bi wan re nexwe. Û li gorî kirinên wan neke û nebe hevparê wan; çimkî kirinên wan nepak in û hemû rêyên wan qirêjî û kirêtî û nepakî ne.
17 Ew qurbanên xwe ji miriyan re pêşkêş dikin, Û ew ji ruhên xerab re diperizin, Û ew li ser goran dixwin, Û hemû karên wan pûç û bêwate ne.
18 Dilê wan tune ku fêm bikin, Û çavên wan nabînin ka kirinên wan çi ne, Û çawa ew xeletî dikin dema ku ji perçeyek dar re dibêjin: 'Tu Xwedayê min î,' Û ji kevir re dibêjin: 'Tu Xudanê min î û tu rizgarkarê min î.' [Û dilê wan tune.]
19 Lê belê, kurê min Aqûb, bila Xwedayê Herî Bilind alîkariya te bike, û Xwedayê ezmanan te pîroz bike, û te ji nepakiya wan û ji hemû xeletiyên wan dûr bixe.
20 Kurê min Aqûb, hay ji xwe hebe ku ji tu nifşê keçên Kenan jinekê negirî, çimkî hemû nifşê wî wê ji erdê bê rakirin.
21 Çimkî, ji ber gunehê Ham, Kenan şaşî kir, û hemû nifşê wî wê ji ser erdê û hemû mayîyên wê werin tunekirin, û tu kesê ku ji wî derkeve wê di roja darizandinê de neyê xilaskirin.
22 Û ji bo hemû perestvanên pûtperest û yên bêrûmet
(a) Li welatê zindiyan ji bo wan tu hêvî tune ye;
(b) Û li ser erdê tu bîranînek ji wan re tune ye;
(c) Çimkî ewê dakevin nav Şeolê,
(d) Û ew ê biçin cihê şermezarkirinê,
Çawa ku zarokên Sodomê ji erdê hatin birin, hemû yên ku pûtperestiyê dikin jî wê bên birin.
23 Kurê min Aqûb, netirse, û netirse, kurê Birahîm: Bila Xwedayê Herî Bilind te ji helakbûnê biparêze, û te ji hemû rêyên xeletiyê rizgar bike.
24 Ev mal min ji xwe re ava kir, da ku ez navê xwe li ser erdê deynim: [ew ji te û ji dûndana te re heta hetayê tê dayîn], û navê wê dê bibe mala Birahîm; ew ji te û ji dûndana te re heta hetayê tê dayîn; çimkî tu dê mala min ava bikî û navê min li ber Xwedê heta hetayê bicîh bikî: dûndana te û navê te wê di hemû nifşên dinyayê de bimîne.
25 Û dev ji fermankirin û pîrozkirina wî berda.
26 Herduyan li ser yek nivînan razan û Aqûb di hembêza Birahîm, bavê bavê xwe de razabû û heft caran maç kir. Dilê wî û evîna wî li ser wî şa bû.
27 Û wî bi hemû dilê xwe ew pîroz kir û got: «Xwedayê Herî Bilind, Xwedayê hemûyan û Afirînerê hemûyan, yê ku ez ji Ur a Kildaniyan derxist da ku ev welat bide min da ku ez her û her bibim mîrasgir û ez tovek pîroz ava bikim - her û her pîroz be Xwedayê Herî Bilind.»
28 Û wî Aqûb pîroz kir û got: «Kurê min, ez bi hemû dil û evîna xwe pê şa dibim, bila kerema te û rehma te her û her li ser wî û li ser dûndana wî bilind bibe.»

29 Û dev jê bernede, û ji niha û pê ve heta rojên bêdawî wî kêm nebîne, û bila çavên te li ser wî û li ser nifşê wî vebin, da ku tu wî biparêzî, û wî pîroz bikî, û wî wek miletekî ji bo mîrateya xwe pîroz bikî;
30 Û ji niha û pê ve heta hemû rojên bêdawîyê bi hemû bereketên xwe wî pîroz bike û li gorî hemû dilê xwe, peymana xwe û kerema xwe bi wî û bi nifşê wî re ji bo hemû nifşên dinyayê nû bike.

BEŞA 23

1 Û wî du tiliyên Aqûb danîn ser çavên wî û pesnê Xwedayê xwedayan da, rûyê xwe nixumand û lingên xwe dirêj kirin û di xewa bêdawî de razayî û gihîşt bav û kalên xwe.
2 Û tevî van hemûyan jî, Aqûb di singê wî de razabû û nizanibû ku Birahîm, bavê bavê wî, miriye.
3 Û Aqûb ji xewa xwe şiyar bû û dît ku Birahîm wek qeşayê sar bû û got: «Bav, bav!» Lê kesek tunebû ku biaxive û ew dizanibû ku ew miriye.
4 Û ji ser sînga xwe rabû û bezî û ji Rebekayê, diya xwe re got; Rebekayê şev çû ba Îshaq û jê re got; ew bi hev re çûn û Aqûb jî bi wan re bû û çirayek di destê wî de bû. Gava ew çûn hundir, dîtin ku Birahîm mirî razaye.
5 Îshaq li ser rûyê bavê xwe ket, giriya û ew maç kir.
6 Deng ji mala Birahîm hat bihîstin û kurê wî Îsmaîl rabû çû cem bavê xwe Birahîm û li ser bavê xwe Birahîm, ew û hemû malbata Birahîm giriyan û gelek giriyan.
7 Kurên wî Îshaq û Îsmaîl ew di şikefta duqatî de, li nêzîkî Saraya jina wî veşartin û hemû mêrên mala wî, û Îshaq û Îsmaîl û hemû kurên wan û hemû kurên Ketûrayê li cihên xwe çil rojan ji bo wî giriyan; û rojên giriyê ji bo Birahîm bi dawî bûn.
8 Û ew sê jûbîlan û çar hefte salan, sed û heftê û pênc salan jiya, û rojên jiyana xwe bi pîrbûn û tijîbûna rojan temam kir.
9 Çimkî rojên bav û kalan, di jiyana wan de, nozdeh jûbîl bûn; û piştî Tofanê, ew dest pê kirin ku ji nozdeh jûbîleyan kêmtir mezin bibin, û di jûbîlan de kêm bibin, û zû pîr bibin, û ji ber gelek tengahiyên cûrbecûr û xerabiya rêyên xwe, ji bilî Birahîm, rojên xwe tijî bikin.
10 Çimkî Birahîm di hemû kirinên xwe de li ber Xudan bêkêmahî bû û di hemû rojên jiyana xwe de di rastiyê de xweş dihat; lê gava ku ji ber xerabiyê pîr bûbû û ji rojên xwe têr bûbû, wî di jiyana xwe de çar jûbîlan temam nekir.
11 Û hemû nifşên ku ji vê demê heta roja darizandina mezin derkevin, berî ku du jûbîlan temam bikin, zû pîr bibin, û zanîna wan ji ber pîrbûna wan dê wan berde û hemû zanîna wan dê winda bibe.
12 Û di wan rojan de, eger mirovek yûbîleyek û nîv sal bijî, wê li ser wî bêjin: 'Ew dirêj jiyaye, û piraniya rojên wî êş û xemgînî û tengahiyê ne, û aştî tune.
13 Çimkî felaket li pey felaketê tê, û birîn li ser birîneke, û tengahî li ser tengahiyê, û mizgîniya xerab li ser mizgîniya xerab, û nexweşî li ser nexweşiyê, û hemû cezayên xerab ên wekî van, yek bi yek, nexweşî û hilweşîn, û berf û qeşa û qeşa, û ta, û lerzîn, û bêhalî, û birçîbûn, û mirin, û şûr, û dîlgirtin, û her cûre felaket û êşan.'
14 Û ev hemû wê bên ser nifşekî xerab, ku li ser erdê guneh dike; kirinên wan nepakî û zîna, û qirêjî û kirêtî ne.
15 Hingê ewê bêjin: 'Rojên bav û kalan gelek bûn, heta hezar salî, û baş bûn; lê va ye, rojên jiyana me, eger mirovek pir jiyabe, şêst û deh sal in, û eger ew xurt be, çar şêst sal in, û ew xerab in, û di rojên vê nifşê xerab de aramî tune.'
16 Û di wê nifşê de kur dê bav û kalên xwe ji guneh û neheqiyê, û ji gotinên devê xwe û xerabiyên mezin ên ku ew dikin, û di derbarê terikandina peymana ku Xudan di navbera wan û Wî de çêkiriye de, ku ew hemî ferman û rêzikên Wî û hemî qanûnên Wî bicîh bînin û bikin, bêyî ku ne ber bi rastê ve û ne jî ber bi çepê ve biçin, mehkûm bikin.
17 Çimkî hemûyan xerabî kirine, û her dev neheqiyê dibêje û hemû karên wan pîsîtî û kirêt in, û hemû rêyên wan qirêjî, nepakî û wêranî ne.
18 Va ye erd wê ji ber hemû karên wan wêran bibe, û ne tovê rezê û ne jî rûn wê bimîne; çimkî karên wan bi tevahî bêwefa ne, û ew ê hemû bi hev re, heywan û dewar û teyr û hemû masiyên deryayê, ji ber zarokên mirovan wê tune bibin.
19 Û ew ê ji ber qanûn û peymanê, ciwan bi kal û pîran re, pîr bi ciwanan re, feqîr bi dewlemendan re, xizan bi mezinan re, û belengaz bi mîr re, ji ber qanûn û peymanê, bi hev re şer bikin; çimkî wan ferman û peyman û cejn û meh û şemî û jûbîl û hemû dadbariyan ji bîr kirine.
20 Ew ê bi kevan û şûran bisekinin û şer bikin da ku wan vegerînin ser rê; lê ew ê venegerin heta ku gelek xwîn li ser erdê, yek bi yek, neyê rijandin.
21 Û ewên ku rizgar bûne, ji xerabiya xwe venagerin ser rêya rastdariyê, lê ew ê hemû xwe bi xapandin û dewlemendiyê bilind bikin, da ku her yek ji wan her tiştê cîranê xwe bigire, û ew ê navekî mezin bi nav bikin, lê ne bi rastî û ne bi rastdariyê, û ew ê pîroziya pîrozan bi nepakiya xwe û qirêjiya qirêjiya xwe qirêj bikin.
22 Û cezayek mezin wê ji Xudan bê ser kirinên vî nifşî û ewê wan bide şûr û darizandin û dîlgirtinê, û talan û xwarinê.
23 Û ew ê gunehkarên miletên din li dijî wan şiyar bike, yên ku ne rehm û ne jî dilovanî hene, û yên ku rêzê li kesî nagirin, ne pîr ne ciwan û ne jî tu kesî, ji ber ku ew ji hemû zarokên mirovan xerabtir û bihêztir in ku xerabiyê bikin. Û ew ê li dijî Îsraîlê tundûtûjiyê û li dijî Aqûb guneh bikin, û gelek xwîn dê li ser erdê were rijandin, û dê kes tune be ku were berhevkirin û kes neyê veşartin.
24 Di wan rojan de ewê bi dengekî bilind qîr bikin û gazî bikin û dua bikin da ku ji destê gunehkaran, miletên din, xilas bibin; Lê tu kes xilas nabe.
25 Serê zarokan wê spî û gewr be, û zarokekî sê hefteyî wê mîna zilamekî sed salî xuya bike, û bejna wan wê ji ber tengasî û zordariyê were hilweşandin.
26 Û di wan rojan de zarok wê dest bi lêkolîna qanûnan bikin, û li fermanan bigerin, û vegerin ser rêya rastdariyê.
27 Û roj wê di nav wan zarokên mirovan de pir û pirtir bibin heta ku rojên wan nêzîkî hezar salî bibin. Û ji hejmara rojan zêdetir sal.
28 Û ne pîr û ne jî kesekî ku ji rojên xwe têr nebe, wê hebe, çimkî hemû wê bibin wek zarok û xortan.
29 Û hemû rojên wan wê biqedînin û di aştî û şahî de bijîn, Û ne Şeytan û ne jî wêrankerê xerab wê hebe; Çimkî hemû rojên wan wê rojên bereket û şîfayê bin.

30 Û di wê demê de Xudan wê xulamên xwe qenc bike, û ewê rabin û aştiyeke mezin bibînin, û dijminên xwe ji holê rakin. Û yên rast wê bibînin û şikir bikin, û her û her bi şahî şa bibin, û hemû hukmên wan û hemû nifirên wan li ser dijminên xwe bibînin.
31 Û hestiyên wan wê di erdê de rihet bibin, û ruhê wan wê gelek kêfxweş bibe, û ew ê bizanin ku ew Xudan e ku dadbariyê dike, û dilovaniyê dide sed û hezaran û hemî yên ku jê hez dikin.
32 Û tu, Mûsa, van gotinan binivîse; çimkî ew bi vî awayî hatine nivîsandin û ew li ser lewheyên ezmanî wekî şahidiyek ji bo nifşên heta hetayê tomar dikin.

BEŞA 24

1 Û piştî mirina Birahîm, Xudan kurê wî Îshaq pîroz kir û ew ji Hebronê rabû û di sala yekem a hefteya sêyemîn [2073 AM] a vê jûbîlê de, heft salan, çû û li Çavkaniya Dîtinê ma.
2 Û di sala yekem a hefteya çaran de, [2080 AM] ji bilî birçîbûna yekem a ku di rojên Birahîm de hebû, li welêt xela dest pê kir.
3 Aqûb şorbeya nîskê çêkir û Esaw birçî ji zeviyê vegeriya. Ji birayê xwe Aqûb re got: «Ji vê şorbeya sor bide min.» Aqûb jî jê re got: «Mafê nixurtîya xwe bifiroşe min û ezê nan û hinek ji vê şorbeya nîskê bidim te.»
4 Hingê Esaw di dilê xwe de got: «Ezê bimirim, ev mafê nixurîtiyê ji bo min çi feyde ye?»
5 Û wî ji Aqûb re got: «Ez didim te.» Û Aqûb got: «Îro sond bixwe.» Û wî sond xwar.
6 Aqûb nan û şorbe da birayê xwe Esaw û ew xwar heta ku têr bû, lê Esaw mafê xwe yê nixurîtiyê biçûk dît; ji ber vê yekê navê Esaw Edom bû, ji ber şorbeya sor a ku Aqûb ji bo mafê wî yê nixurîtiyê dabû wî.
7 Û Aqûb mezin bû, lê Esaw ji rûmeta xwe daket.
8 Û xela li seranserê welêt bû, û Îshaq di sala duyemîn a vê hefteyê de ji bo ku here Misrê çû Gerarê, li cem Abîmelek, ba padîşahê Filîstiyan.
9 Xudan jê re xuya bû û got: «Nakeve Misrê; li wî welatî bijî ku ezê ji te re bêjim, li vî welatî bimîne û ezê bi te re bim û te pîroz bikim.»
10 Çimkî ezê hemû vî welatî bidim te û zur'eta te, û ezê sonda xwe ya ku min ji bavê te Birahîm re sond xwaribû bi cih bînim û ezê zur'eta te wek stêrkên ezmanan zêde bikim û ezê hemû vî welatî bidim zur'eta te.
11 Û hemû miletên dinyayê wê bi dûndana te pîroz bibin, çimkî bavê te guh da dengê min û ferman û ferman û qanûn û rêzik û peymana min girt; û niha guh bide dengê min û li vî welatî bijî.
12 Û ew sê hefte salan li Gêlarê ma.
13 Abîmelek li ser wî [2080-2101 AM] û li ser her tiştê wî ferman da û got: «Her kesê ku destê xwe bide wî an tiştekî wî, bê guman wê bimire.»
14Îshaq di nav Filîstiyan de bihêz bû û gelek milk, ga û pez û deve û ker û malbateke mezin bi dest xist.
15 Û wî li welatê Filîstiyan çand û sed qat ber da û Îshaq pir mezin bû û Filîstiyan çavnebariya wî kirin.
16 Niha hemû bîrên ku xulamên Birahîm di dema jiyana Birahîm de kolandibûn, piştî mirina Birahîm, Filîstiyan ew girtin û bi axê tijî kirin.
17 Abîmelek ji Îshaq re got: «Ji me here, çimkî tu ji me pir bihêztir î.» Îshaq di sala yekem a hefteya heftemîn de ji wir çû û li geliyên Gerarê ma.
18 Wan dîsa bîrên avê yên ku xulamên Birahîm bavê wî kolandibûn û piştî mirina Birahîm bavê wî, Filîstiyan girtibûn, kolandin û wî wek ku Birahîm bavê wî lê kiribû, navê wan danî.
19 Xulamên Îshaq li geliyê bîrek kolan û ava zindî dîtin, şivanên Gerarê bi şivanên Îshaq re pev çûn û gotin: «Av a me ye»; Îshaq navê bîrê danî «Xerabî», ji ber ku ew bi me re xera bûbûn.
20 Û wan bîreke din kola, û ji bo wê jî şer kirin, û wî navê wê danî 'Dijminatî'. Û ew ji wir rabû û wan bîreke din kola, lê ji bo wê şer nekirin, û wî navê wê danî 'Ode', û Îshaq got: 'Niha Xudan ji me re cîh çêkiriye, û em li welêt zêde bûne.'
21 Û ew ji wir hilkişiya Çavkaniya Sondê di sala yekem a hefteya yekem a jûbîla çil û çaremîn a [2108 AM] de.
22 Û Xudan wê şevê, di heyva nû ya meha yekem de, li ba wî xuya bû û jê re got: «Ez Xwedayê Birahîm bavê te me; netirse, çimkî ez bi te re me û ezê te pîroz bikim û ji bo xatirê Birahîm xulamê min, ezê dûndana te wek qûma erdê zêde bikim.»
23 Û li wir gorîgehek çêkir, ya ku pêşî bavê wî Birahîm ava kiribû, û navê Xudan gazî kir û qurban ji Xwedayê bavê xwe Birahîm re pêşkêş kir.
24 Û wan bîrek kola û ava zindî dîtin.
25 Xulamên Îshaq bîreke din kolan û av nedîtin. Ew çûn û ji Îshaq re gotin ku wan av nedîtiye. Îshaq got: «Min îro sond xwariye filistîniyan û ev tişt ji me re hatiye ragihandin.»
26 Û navê wî cihê danî Bîra Sondê, çimkî li wir wî sond xwaribû bi Abîmelek û Ahûzatê dostê xwe û Fîkolê qeymeqê leşkerê xwe.
27 Û Îshaq wê rojê zanî ku ew bi zorê sond xwaribû ku bi wan re aştiyê bike.
28 Û Îshaq wê rojê nifir li Filîstiyan kir û got: «Heta roja xezb û hêrsê ji nav hemû miletan, Filîstî bila nifir li wan be; bila Xwedê wan di destê gunehkarên miletên din û di destê Kittim de bike tinaz û nifir û xezeb.»
29 Û her kesê ku ji şûrê dijmin û Kittim xilas bibe, bila miletê rastdar bi darizandinê ji bin ezmanan were rakirin; çimkî ew ê di nav nifşên xwe de li ser rûyê erdê dijmin û neyarên zarokên min bin.
30 Û ji wan re ti paşmayiyek namîne, û di roja xezeba dadê de kesek xilas nabe; Çimkî hemû nifşa Filîstiyan wêrankirin û rakirin û ji erdê derxistin (parastî ye) ye, û êdî ji bo van Kaftoriyan nav û nifşek li ser erdê namîne.
31 Çimkî her çiqas ew hilkişe ezmanan jî, wê ji wir bê xwarê, û her çiqas ew xwe li ser erdê xurt bike jî, wê ji wir bê kişandin, û her çiqas ew xwe di nav miletan de veşêre jî, wê ji wir bê rakirin; û her çiqas ew bikeve diyarê miriyan jî, wê li wir jî cezayê wî mezin be, û li wir jî ew ê aram nebe.
32 Û eger ew biçe dîlgirtinê, ewê bi destên kesên ku li canê wî digerin wî di rê de bikujin, û li ser hemû erdê ne nav û ne jî nifş jê re nemîne; Çimkî ewê biçe nav nifira herheyî.
33 Û li ser lewheyên ezmanî wisa hatiye nivîsandin û nexşandin, da ku di roja darizandinê de bi wî bikin, da ku ew ji erdê bê rakirin.

BEŞA 25

1 Û di sala duyemîn a vê hefteyê de di vê jûbîlê de, Rebeka gazî kurê xwe Aqûb kir û jê re got [2109 AM]: «Kurê min, ji keçên Kenanî jinekê negire, wek Esaw, birayê te, ku ji keçên Kenanî du jin ji xwe re anî, û wan bi hemû kiryarên xwe yên nepak canê min tehl kirin: çimkî hemû kirinên wan zîna û şehwet in, û tu rastdarî bi wan re tune, çimkî (kirinên wan) xerab in.

2 Û ez, kurê min, ji te pir hez dikim, û dil û hezkirina min te di her saeta rojê û şeva şevê de pîroz dike.

3 Û niha, kurê min, guh bide dengê min û daxwaza diya xwe bike û ji keçên vî welatî jinekê negire, lê tenê ji mala bavê min û ji xizmên bavê min. Tu dê ji mala bavê min jinekê bigirî û Xwedayê Herî Bilind wê te pîroz bike û zarokên te wê bibin nifşekî rast û nifşekî pîroz.

4 Hingê Aqûb bi Rebekayê, diya xwe re peyivî û jê re got: «Va ye dayê, ez neh hefte salî me, ne jî min dest daye tu jinekê, ne jî min xwe bi tu kesî re nîşan daye, û ne jî min fikirî ku ji xwe re jinek ji keçên Kenanî bistînim.

5 Çimkî ez, dayê, gotinên Birahîm, bavê me, tînim bîra xwe, çimkî wî ferman da min ku ez ji keçên Kenanê jinekê negirim, lê ji nifşa mala bavê xwe û ji xizmên xwe jinekê bigirim.

6 Min berê bihîstibû ku keç ji Labanê birayê te re çêbûne, û min dilê xwe danî ser wan ku ez ji nav wan jinekê bistînim.

7 Ji ber vê yekê min di ruhê xwe de xwe ji gunehkirinê an jî xerabûnê di hemû rojên jiyana xwe de parastiye; çimkî di derbarê şehwet û fuhûşê de, bavê min Birahîm gelek emir dane min.

8 Û tevî hemû tiştên ku wî ferman daye min, ev bîst û du sal in birayê min bi min re şer dike û gelek caran bi min re diaxive û dibêje: 'Birayê min, ji herdu jinên min xwişkekê ji xwe re bîne'; lê ez red dikim ku wekî wî bikim.

9 Ez li ber te sond dixwim, dayê, ku di hemû rojên jiyana xwe de ez ê ji keçên nifşa Kenan ji xwe re jinekê negirim û ez ê mîna birayê xwe xerabiyê nekim.

10 Netirse, dayê; piştrast be ku ez ê daxwaza te bikim û bi rastî bimeşim, û rêyên xwe heta hetayê xera nakim.

11 Û wê hingê rûyê xwe ber bi ezmanan ve bilind kir û tiliyên destên xwe dirêj kirin, devê xwe vekir û Xwedayê Herî Bilind, yê ku ezman û erd afirandibû, pîroz kir û spasî û pesinê wî da.

12 Û wê got: «Xudan Xwedê pîroz be, û navê wî yê pîroz her û her pîroz be, yê ku Aqûb wek kurekî pak û nifşekî pîroz daye min; çimkî ew yê te ye, û nifşê wî wê her û her û her yê te be.»

13 Ya Xudan, wî pîroz bike û bereketa rastdariyê deyne devê min, da ku ez wî pîroz bikim.

14 Û di wê gavê de, gava ruhê rastdariyê daket devê wê, wê herdu destên xwe danîn ser serê Aqûb û got:

15 Xwedayê rastdariyê û Xwedayê herheyî pîroz be, û bila ew te ji hemû nifşên mirovan bêtir pîroz bike. Bila ew riya rastdariyê bide te, Kurê min, û rastdariyê ji nifşa te re eşkere bike.

16 Û bila ew di jiyana te de kurên te pir bike, û bila ew li gorî hejmara mehên salê mezin bibin. Û bila kurên wan pir û mezintir bibin ji stêrkên ezmanan, û hejmara wan ji qûma deryayê zêdetir be.

17 Û bila ew vê axa xweş bide wan - wekî ku wî got ku ew ê wê bide Birahîm û dûndana wî ya piştî wî her û her - Û bila ew wê wekî milkê her û her bigirin.

18 Û bila ez di jiyana xwe de zarokên pîroz ji te re bibînim, kurê min, û bila hemû tovê te bibe tovek pîroz û pîroz.

19 Û çawa ku te di jiyana diya xwe de ruhê wê rihet kiriye, zikê wê ku te aniye dinyayê te bi vî awayî pîroz dike, [Hezkirina min] û sîngên min te pîroz dikin Û dev û zimanê min pir pesnê te didin.

20 Zêde bibe û li ser erdê belav bibe, Û bila tovê te di şahiya erd û ezmanan de heta hetayê bêkêmasî be; Û bila tovê te şa bibe, Û di roja mezin a aştiyê de bila aştî hebe.

21 Û bila navê te û dûndana te heta hetayê bimîne, û Xwedayê Herî Bilind Xwedayê wan be, û bila Xwedayê rastdariyê bi wan re bijî, û bi wan pîrozgeha wî heta hetayê were avakirin.

22 Xwezî bi wî yê ku te pîroz dike, û her kesê ku bi derewan te nifir dike, bila nifir lê be.

23 Û wê ew maç kir û jê re got: «Bila Xudanê dinyayê ji te hez bike, çawa ku dilê diya te û hezkirina wê bi te şa dibe û te pîroz dike.» Û wê dev ji pîrozkirinê berda.

BEŞA 26

1 Û di sala heftemîn a vê hefteyê de, Îshaq gazî Esaw, kurê xwe yê mezin kir û jê re got: «Ez pîr im, kurê min, û va ye, çavên min tarî bûne û ez roja mirina xwe nizanim.»

2 Niha çekên xwe yên nêçîrê, qîzik û kevanê xwe bigire û derkeve zeviyê, kurê min nêçîr bike û min bigire (goştê nêçîrê), û ji min re xwarinek xweş çêke, wekî ku canê min jê hez dike, û bîne ba min ku ez bixwim, û berî ku ez bimrim canê min te pîroz bike.'

3 Lê Rebekayê bihîst ku Îshaq bi Esaw re diaxivî.

4 Esaw zû çû çolê, da ku nêçîrê bike û bîne ba bavê xwe.

5 Rebekayê gazî kurê xwe Aqûb kir û jê re got: «Va ye, min bihîst ku bavê te Îshaq ji birayê te Esaw re got: ‹Ji bo min nêçîr bike û ji min re xwarina xweş çêke û bîne.›»

6 Ez dikarim bixwim û berî mirina xwe li ber Xudan te pîroz bikim. Û niha, kurê min, guh bide dengê min di tiştê ku ez ji te re ferman dikim de: Here ba keriyê xwe û ji min re du kêrên baş ji bizinan bîne, û ez ê ji wan re xwarina xweş ji bavê te re çêbikim, wekî ku ew jê hez dike, û tu wê bibî ba bavê xwe ku ew berî mirina xwe li ber Xudan te bixwe û pîroz bike, û da ku tu pîroz bî.

7 Aqûb ji diya xwe Rebekayê re got: «Dayê, ez tiştekî ku bavê min bixwe û dilê wî xweş bike ji min re nahêlim; tenê ez ditirsim, dayê, ku ew dengê min nas bike û bixwaze dest bide min.»

8 Û tu dizanî ku ez nerm im, û Esaw birayê min porgiran e, û ezê li ber çavên wî wek xerabkar xuya bibim û karekî bikim ku wî ferman nedaye min, û ewê li min hêrs bibe û ezê nifirê bînim ser xwe, ne ku bereketê.

9 Û Rebekayê, diya wî, jê re got: «Kurê min, bila nifira te li ser min be, tenê guh bide dengê min.»

10 Aqûb guh da dengê Rebekayê, diya xwe, û çû du bizinên qelew û baş anîn, anî ba diya xwe û diya wî ji wan re xwarina xweş çêkir, wekî ku ew jê hez dikir.

11 Rebekayê cilên xweş ên Esaw, kurê xwe yê mezin, ku li malê li ba wê bû, hilda û cilên Aqûb, kurê xwe yê biçûk, li xwe kir û çermê kêzikan li destên wî û li deverên vekirî yên stûyê wî danî.

12 Û wê goşt û nanê ku amade kiribû da destê kurê xwe Aqûb.

13 Aqûb çû ba bavê xwe û got: «Ez kurê te me. Min wekî ku te ji min re got kiriye. Bav, rabe û rûne û ji tiştê ku min girtiye bixwe, da ku canê te min pîroz bike.»
14 Îshaq ji kurê xwe re got: «Kurê min, te çawa ewqas zû dît?»
15 Aqûb got: «Çimkî Xudan Xwedayê te ew da min ku ez bibînim.»
16 Îshaq jê re got: «Nêzîkî min were, da ku ez destê xwe bidim te, kurê min, gelo tu kurê min Esaw î yan na?»
17 Aqûb nêzîkî bavê xwe Îshaq bû, destê xwe lê da û got: «Deng dengê Aqûb e, lê dest destên Esaw in».
18 Û wî ew ferq nekir, ji ber ku ew ji ezmanan bû ku hêza fêhmkirinê ji wî rake û Îshaq ferq nekir, ji ber ku destên wî wek destên birayê wî Esaw pordar bûn, lema jî wî ew pîroz kir.
19 Û wî got: «Tu kurê min Esaw î?» Û wî got: «Ez kurê te me.» Û wî got: «Kurê min, bîne nêzîkî min ku ez ji tiştê ku te girtiye bixwim, da ku canê min te pîroz bike.»
20 Û ewî şerab anî nêzîkî wî û ewî xwar, û şerab anî û ewî vexwar.
21 Bavê wî Îshaq jê re got: «Nêzîkî min were û maç bike, kurê min.»
22 Ew nêzîk bû û maç kir. Wî bêhna cilên wî hîs kir, ew pîroz kir û got: «Va ye, bêhna kurê min wek bêhna zeviyeke tijî ye ku Xudan pîroz kiriye.»
23 Û bila Xudan ji şilbûna ezmanan û ji şilbûna erdê, û zêde genim û rûn bide te. Bila milet ji te re xizmetê bikin, û gel li ber te bitewînin.
24 Bila xudanê birayên xwe be, û bila kurên diya te li ber te serê xwe bitewînin. Û hemû bereketên ku Xudan ez û bavê min Birahîm pê pîroz kirine, bila heta hetayê ji te û ji dûndana te re bin. Yê ku te nifir bike nifir li ser be, û yê ku te pîroz bike pîroz be.
25 Û gava ku Îshaq duakirina kurê xwe Aqûb qedand û Aqûb ji bavê xwe Îshaq derket, xwe veşart û Esaw, birayê wî, ji nêçîrê vegeriya.
26 Û wî jî xwarina xweş çêkir û anî ba bavê xwe û jê re got: «Bila bavê min rabe û ji goştê nêçîrê min bixwe da ku canê te min pîroz bike.»
27 Bavê wî Îshaq jê re got: «Tu kî yî?» Û wî jê re got: «Ez kurê te yê pêşî me, kurê te Esaw. Min çawa ku te ji min re emir kiriye, ew kiriye.»
28 Îshaq gelek ecêbmayî ma û got: «Kî ye ew nêçîrvan û girtiye û ji min re aniye? Min berî hatina te ji her tiştî xwariye û ew pîroz kiriye. Ew û hemû dûndana wî wê heta hetayê pîroz bin?»
29 Gava Esaw gotinên bavê xwe Îshaq bihîst, bi qîrîneke mezin û tehl giriya û ji bavê xwe re got: «Bav, min jî pîroz bike!»
30 Û wî jê re got: «Birayê te bi hîle hat û bereketa te stend.» Û wî got: «Niha ez dizanim çima navê wî Aqûb e. Va ye, ev du car in ku ew li şûna min hatiye danîn: wî mafê jidayikbûnê ji min stend û niha jî bereketa min stendiye.»
31 Û wî got: «Bav, ma te ji bo min bereket nehiştiye?» Îshaq bersiv da û ji Esaw re got: «Va ye, min ew ji te re kiriye axayê xwe, û min hemû birayên wî dane wî wek xulam, û min ew bi gelek genim, şerab û rûn xurt kiriye. Niha ez ji bo te çi bikim, kurê min?»
32 Hingê Esaw ji bavê xwe Îshaq re got: «Bav, ma te tenê yek bereket heye? Bav, min jî bereket bike!»
33 Esaw dengê xwe bilind kir û giriya. Îshaq bersiv da û jê re got: «Va ye, cihê rûniştinê yê te wê ji şilbûna erdê dûr be û ji şilbûna ezmanan dûr be.»
34 Û bi şûrê xwe tu dê bijî, û tu dê xulamtiya birayê xwe bikî. Û gava tu mezin bibî, û nîrê wî ji stûyê xwe bihejînî, tu dê gunehekî tevahî yê mirinê bikî, û dûndana te dê ji bin ezmanan bê rakirin.
35 Esaw ji ber wê bereketa ku bavê wî pê ew bereket kiribû, gef li Aqûb dixwar û di dilê xwe de digot: «Bila rojên şînê ji bo bavê min werin, da ku ez birayê xwe Aqûb bikujim.»

BEŞA 27

1Gotinên Esaw, kurê wê yê mezin, di xewnê de ji Rebekayê re hatin gotin û Rebekayê şand û gazî kurê xwe yê biçûk Aqûb kir.
2 û jê re got: «Va ye, birayê te Esaw wê ji te tola xwe hilîne û te bikuje.
3 Niha, kurê min, guh bide dengê min û rabe bireve Haranê, cem Labanê birayê min û çend rojan li cem wî bimîne heta ku hêrsa birayê te derbas bibe û ew hêrsa xwe ji te dûr bixe û hemû tiştên ku te kirine ji bîr bike; hingê ez ê bişînim û te ji wir bînim.
4 Aqûb got: «Ez natirsim, eger ew bixwaze min bikuje, ezê wî bikujim.»
5 Lê wê jê re got: «Bila ez rojekê ji herdu kurên xwe bêpar nemînim.»
6 Aqûb ji diya xwe Rebekayê re got: «Va ye, tu dizanî ku bavê min pîr bûye û nabîne, ji ber ku çavên wî tarî bûne. Eger ez wî bihêlim, ev yek wê di çavê wî de xerab be, ji ber ku ez wî dihêlim û ji te diçim. Bavê min wê hêrs bibe û nifir li min bike. Ez naçim; gava ew min bişîne, ezê herim.»
7 Û Rebekayê ji Aqûb re got: «Ez ê biçim hundir û pê re biaxivim, û ew ê te berde.»
8 Rebeka çû hundir û ji Îshaq re got: «Ez ji ber herdu keçên Hîtî, yên ku Esaw ji xwe re jin anîne, ji jiyana xwe nefret dikim. Heger Aqûb ji keçên vî welatî jineke weha bistîne, ezê çi bijîm? Çimkî keçên Kenan xerab in?»
9 Îshaq gazî Aqûb kir û ew pîroz kir, şîret li wî kir û got: «Ji keçên Kenan ji xwe re jin neyne.
10 Rabe û here Mezopotamyayê, mala Betûêl, bavê diya xwe, û ji wir ji keçên Laban, birayê diya xwe, ji xwe re jinekê bîne.
11 Û Xwedayê Hemûkar te pîroz bike û te zêde bike û pir bike, da ku tu bibî komek ji miletan, û bereketên bavê min Birahîm bide te û dûndana te piştî te, da ku tu welatê ku tu lê dijî û hemû welatê ku Xwedê dabû Birahîm mîrat bigirî. Kurê min, bi aştî here.
12 Îshaq Aqûb şand û ew çû Mezopotamyayê, ba Labanê kurê Betûêlê Sûrî, birayê Rebekayê, diya Aqûb.
13 Û piştî ku Aqûb rabû ku biçe Mezopotamyayê, ruhê Rebekayê li ser kurê xwe xemgîn bû û ew giriya.
14 Îshaq ji Rebekayê re got: «Xwişka min, li ser Aqûbê kurê min negirî, çimkî ew bi aştî diçe û bi aştî wê vegere.»
15 Xwedayê Herî Bilind wê wî ji her xerabiyê biparêze û wê bi wî re be; çimkî ew ê di hemû rojên xwe de wî bernede.
16 Çimkî ez dizanim ku rêyên wî wê di her tiştî de serfiraz bibin, her ku ew biçe, heta ku ew bi aştî vegere cem me û em wî bi aştî bibînin.

17 Xwişka min, ji ber wî netirse, çimkî ew li ser rêya rast e û mirovekî bêkêmahî ye: û ew dilsoz e û helak nabe. Negirî.
18 Îshaq ji bo kurê wê Aqûb teselî da Rebeka û ew pîroz kir.
19 Û Aqûb di sala yekem a hefteya duyemîn a jûbîlê ya çil û çaran de ji Kaniya Sondê çû Haranê da ku biçe, û di heyva nû ya meha yekem a vê hefteyê de, [21:15 AM], gihîşt Lûza li ser çiyayan, ango Bêtêlê, û ew êvarê gihîşt wir û wê şevê ji rêya rojava ve zivirî: û li wir raza; ji ber ku roj çûbû ava.
20 Û wî yek ji kevirên wê derê hilda û danî ser serê xwe li bin darê, û ew bi tena serê xwe di rê de bû û razabû.
21 Wê şevê wî xewn dît û dît ku pêpelûkek li ser erdê hatibû danîn û serê wê digihîşt ezmanan û milyaketên Xudan hildikişiyan û dadiketin ser wê. Û Xudan li ser wê sekinîbû.
22 Û wî ji Aqûb re peyivî û got: «Ez Xudan Xwedayê Birahîm, bavê te û Xwedayê Îshaq im; ew welatê ku tu lê radizî, ezê bidim te û dûndana te piştî te.»
23 Û dûndana te wê wek toza erdê be, û tu wê ber bi rojava û rojhilat, ber bi bakur û başûr ve zêde bibî, û hemû malbatên miletan wê di te û di dûndana te de bên pîrozkirin.
24 Û va ye, ezê bi te re bim û her ku tu herî, ezê te biparêzim û ezê te bi aştî vegerînim vî welatî; çimkî heta ku ez her tiştê ku min ji te re gotî nekim, ezê te nehêlim.
25 Aqûb ji xewa xwe şiyar bû û got: «Bi rastî jî ev der mala Xudan e, lê min nizanibû.» Û tirsiya û got: «Ev der tirsnak e ku ji bilî mala Xwedê tiştekî din nîne, û ev deriyê ezmanan e.»
26 Aqûb serê sibê zû rabû û kevirê ku danîbû bin serê xwe hilda û wek stûnek ji bo nîşanekê danî û rûn li ser serê wî rijand. Navê wî cihî danî Bêthel, lê berê navê wî cihî Lûz bû.
27 Û Aqûb sond xwar û got: «Eger Xudan bi min re be û di vê rêya ku ez diçim de min biparêze û nan bide min ku bixwim û cil bide min ku li xwe bikim û ez bi aştî vegerim mala bavê xwe, wê demê Xudan wê Xwedayê min be û ev kevirê ku min li vî cihî wek stûnek ji bo nîşanekê danîye, wê bibe mala Xudan û ji her tiştê ku tu didî min, ezê dehekê bidim te, Xwedayê min.»

BEŞA 28

1Û ew bi rêwîtiya xwe çû û gihîşt welatê rojhilat, ba Labanê birayê Rebekayê. Laban bi wî re ma û hefteyekê ji bo keça wî Rahêlê xizmet kir.
2 Û di sala yekem a hefteya sêyem de [2122 AM] wî jê re got: «Jina min bide min, ku min heft sal ji bo wê xizmetî te kiriye.» Laban jî ji Aqûb re got: «Ez ê jina te bidim te.»
3 Laban ziyafetek çêkir û keça xwe ya mezin Lêayê girt û da Aqûb wek jinekê û Zîlpa jî wek xizmetkarekê da wê; Aqûb nizanibû, ji ber ku wî guman kir ku ew Rahêl e.
4 Û ew çû ba wê û dît ku ew Lêa bû. Aqûb li Laban hêrs bû û jê re got: «Çima te wiha bi min kir? Ma min ji bo Rahêlê xizmet nekir û ne ji bo Lêayê? Te çima neheqî li min kir?»
5 Keça xwe bigire û ez herim; çimkî te xerabî li min kir.' Çimkî Aqûb ji Rahêlê bêtir ji Lêayê hez dikir; çimkî çavên Lêayê qels bûn, lê laşê wê pir xweşik bû; lê çavên Rahêlê xweşik û bi laşekî pir xweşik bûn.
6 Laban ji Aqûb re got: «Li welatê me ne wisa ye ku em keça biçûk li pêş ya mezin bidin.» Ev ne rast e ku meriv wiha bike, çimkî li ser lewheyên ezmanî wiha hatiye nivîsandin û ferman kirin ku kes keça xwe ya biçûk li pêş ya mezin nede; lê yê mezin pêşî dide û piştî wê jî yê biçûk dide - û yê ku wisa bike, ew li ezmanan sûcdariyê li dijî wî dihesibînin, û tu kes rastdar nîne ku vê yekê bike, çimkî ev kiryar li ber Xudan xerab e.
7 Û fermanê bide zar'êd Îsraêl ku evê yekê nekin; bira ne ya biçûk bigirin û ne jî bidin berî ku ya mezin bidin, çimkî ev pir xerab e.
8 Laban gote Aqûb: «Bila heft rojên cejna vê rojê derbas bibin, ezê Rahêlê bidime te, ku tu heft salên din jî xulamtîyê li min bikî, da ku tu pezên min biçêrînî, wekî ku te hefteya berê dikir.»
9 Û roja ku heft rojên cejna Lêayê derbas bûn, Laban Rahêl da Aqûb ku heft salên din jî xizmetî wî bike, û Bîlha, xwişka Zîlpayê, wek xizmetkar da Rahêlê.
10 Û ew heft salên din jî ji bo Rahêlê xizmet kir, çimkî Lêa bêpere hatibû dayînê.
11 Û Xudan zikê Lêayê vekir û ew ducanî bû û ji Aqûb re kurek anî. Aqûb di roja çardehê meha nehan de, di sala yekem a hefteya sêyem de, navê wî Rûben danî. [2122 AM]
12 Lê belê malzaroka Rahêlê girtî bû, çimkî Xudan dît ku ji Lêayê nefret dikirin û ji Rahêlê hez dikirin.
13 Û Aqûb dîsa çû ba Lêayê, ew ducanî bû û kurekî din ji Aqûb re anî, û wî navê wî Şimûn danî, di roja bîst û yekê meha dehem de, û di sala sêyemîn a vê hefteyê de. [2124 AM]
14 Û Aqûb dîsa çû ba Lêayê, ew ducanî ma û kurekî sêyem anî ba wî, û wî navê wî Lêwî danî, di heyva nû ya meha yekem a sala şeşemîn a vê hefteyê de. [2127 AM]
15 Û Aqûb dîsa çû ba wê, ew ducanî bû û kurekî çaremîn anî ba wî, û wî navê wî danî Cihûda, di panzdehê meha sêyem de, di sala yekem a hefteya çarem de. [2129 AM]
16 Ji ber van hemûyan, Rahêl çavnebariya Lêayê kir, çimkî wê zarok neanîn û ji Aqûb re got: «Zarok bide min!» Û Aqûb got: «Gelo min fêkiyên zikê te ji te dûr xistine? Ma min te berda?»
17 Û gava Rahêlê dît ku Lêayê çar kur ji Aqûb re anîne dinyayê, Rûben, Şimûn, Lêwî û Cihûda, wê jê re got: «Here cem Bîlhaya xizmetkara min, ewê ducanî bibe û kurekî ji min re bîne dinyayê.» (Û wê Bîlhaya xizmetkara xwe da wî.)
18 Û ew çû ba wê, ew ducanî bû û kurek anî ba wî, û wî navê wî danî Dan, di roja nehê meha şeşemîn de, di sala şeşemîn a hefteya sêyem de. [2127 AM]
19 Aqûb careke din çû ba Bîlhayê û ew ducanî bû û kurekî din anî ba Aqûb. Rahêlê di pêncê meha heftemîn de, di sala duyemîn a hefteya çaremîn de, navê wî Neftalî danî. [21:30 AM]
20 Gava Lêayê dît ku ew bêzar bûye û zarok nayne, wê çavnebariya Rahêlê kir û xizmetkara xwe Zîlpa jî da Aqûb da jinê û ew ducanî bû û kurek anî dinyayê. Lêayê di roja diwanzdehê meha heştan de, di sala sêyemîn a hefteya çaran de, navê wî Gad danî. [21:31 AM]
21 Û ew dîsa çû ba wê, ew ducanî ma û kurekî din anî ba wî, û Lêayê navê wî Aşêr, di roja duyemîn a meha yanzdehê de, di sala pêncemîn a hefteya çaran de, danî. [2133 AM]
22 Û Aqûb çû ba Lêayê, ew ducanî ma û kurek anî dinyayê, û wê navê wî danî Îsaxar, di çarê meha pêncan de, di sala çaran a hefteya çaran de, [21:32 AM] û ew da şîrdêrekê.

23 Û Aqûb dîsa çû ba wê, ew ducanî ma û du (zarok) anîn, kurek û keçek, û wê navê kurê xwe danî Zabulon û navê keçê xwe danî Dîna, di roja heftemîn a meha heftemîn de, di sala şeşemîn a hefteya çaremîn de. [2134 AM]
24 Xudan li Rahêlê rehm kir û zikê wê vekir û ew ducanî bû û kurek anî dinyayê û navê wî Ûsiv danî, di heyva nû ya meha çaran a sala şeşan de, di vê hefteya çaran de. [21:34 AM]
25 Û di rojên ku Ûsiv çêbû de, Aqûb ji Laban re got: «Jin û kurên min bide min, bila ez biçim ba bavê xwe Îshaq û bila ez ji xwe re malek çêbikim; çimkî min salên ku min ji bo herdu keçên te xizmeta te kirine temam kirin û ez ê biçim mala bavê xwe.»
26 Laban gote Aqûb: «Ji bo heqê xwe li cem min bimîne, û dîsa ji bo min pezên min biçêrîne û heqê xwe bistîne.»
27 Û ew bi hev re li hev kirin ku ew wek mûçeyê xwe wan berx û çêlikên ku reş, xalxal û spî çêdibin bide wî, (ev) dê mûçeyê wî bin.
28 Hemû pezên xalxal, lek û reş, bi lekeyên cûrbecûr anîn, û dîsa berxên mîna wan anîn, û hemû yên xalxal ên Aqûb bûn û yên bê lek ên Laban bûn.
29 Û mal û milkê Aqûb gelekî zêde bû, û ew bû xwediyê ga û pez û ker û deve û xulam û carîyan.
30 Laban û kurên wî çavnebariya Aqûb kirin, Laban pezên wî jê stand û bi niyeta xerab li wî nihêrî.

BEŞA 29

1Gava Rahêlê Ûsiv anî dinyayê, Laban çû ku miyên xwe bibire, çimkî ew sê roj rêwîtiyek ji wî dûr bûn.
2 Û Aqûb dît ku Laban diçe pezên xwe biqetîne, û Aqûb gazî Lêa û Rahêlê kir û bi nermî ji wan re got ku ew jî bi wî re werin welatê Kenanê.
3 Çimkî wî ji wan re got ku wî çawa her tişt di xewnê de dîtiye, hetta her tiştê ku jê re gotibû ku ew vegere mala bavê xwe, û wan got: «Her cihê ku tu herî, em ê bi te re herin.»
4 Aqûb Xwedayê bavê xwe Îshaq û Xwedayê bavê xwe Birahîm pîroz kir, rabû ser xwe û li jin û zarokên xwe siwar bû, hemû hebûna xwe hilda û ji çem derbas bû û gihîşt welatê Gîladê. Aqûb niyeta xwe ji Laban veşart û jê re negot.
5 Û di sala heftemîn a hefteya çaremîn de, Aqûb di meha yekem de, di meha bîst û yekê de, berê xwe da Gîladê. [21:35 AM] Laban li pey wî çû û di meha sêzdehê de, di meha sêyem de, li çiyayê Gîladê, gihîşt Aqûb.
6 Û Xudan nehişt ku ew zirarê bide Aqûb; çimkî ew bi şev di xewnê de li wî xuya bû. Û Laban bi Aqûb re peyivî.
7 Û di panzdehê wan rojan de, Aqûb ji bo Laban û ji bo hemû yên ku bi wî re hatibûn ziyafetek çêkir. Wê rojê Aqûb ji Laban re û ji Laban re jî ji Aqûb re sond xwar ku tu kes ji çiyayê Gîleadê bi niyeta xerab derbas nabe û naçe cem yê din.
8 Û wî li wir ji bo şahidiyê girek çêkir; ji ber vê yekê navê wî cihî li gorî vê giriyê 'Girê Şahidiyê' hatiye kirin.
9 Lê berê ji welatê Gîladê re digotin welatê Refaiman; çimkî ew welatê Refaiman bû û Refaim li wir çêbûn, gewrên ku bilindahiya wan deh, neh, heşt û heta heft zebît bû.
10 Cihê wan ê rûniştinê ji welatê zar'êd Ammonê heta Çiyayê Hermonê bû, û navenda padîşahiya wan Karnaîm û Eştaroth û Edrey û Misûr û Beon bûn.
11 Û Xudan ji ber xerabiya kirinên wan ew wêran kirin; ji ber ku ew pir xerabkar bûn, û Amorî li şûna wan dijîn, xerab û gunehkar, û îro tu milet tune ku hemî gunehên xwe bi tevahî kiribe, û temenê wan li ser erdê dirêj nabe.
12 Aqûb Laban şand û ew çû Mezopotamya, welatê Rojhilat, û Aqûb vegeriya welatê Gîladê.
13 Û di meha nehan de, di meha yanzdehê de, ji çemê Jabbok derbas bû. Û di wê rojê de birayê wî Esaw hat ba wî û ew pê re li hev hat û ji wî veqetiya û çû welatê Seîr, lê Aqûb di konan de dima.
14 Û di sala yekem a hefteya pêncemîn a vê jûbîlê de [2136 AM] ew ji Urdunê derbas bû û li aliyê din ê Urdunê bi cih bû û pezên xwe ji deryaya komê heta Bêtşanê, heta Dotanê û heta daristana Akrabîmê diçêrand.
15 Û hemû mal û milkê xwe, cil û berg û xwarin û goşt û vexwarin û şîr û rûn û penîr û hinek xurmeyên geliyê ji bavê xwe Îshaq re şand.
16 Û ji bo diya wî Rebekayê jî çar caran di salê de, di navbera mehan de, di navbera cotkirin û çinînê de, û di navbera payîz û baranê (demsal) de û di navbera zivistan û biharê de, ber bi birca Birahîm ve.
17 Çimkî Îshaq ji Kaniya Sondxwarinê vegeriyabû û çûbû birca bavê xwe Birahîm û li wir ji kurê xwe Esaw cuda mabû.
18Çimkî di rojên ku Aqûb çû Mezopotamyayê de, Esaw keça Îsmaîl, Mahalat, ji xwe re jinek anî û hemû keriyên bav û jinên xwe kom kirin û çû Çiyayê Seîr û li wir bi cih bû, û bavê xwe Îshaq li kêleka Kaniya Sondê bi tenê hişt.
19 Îshaq ji Kaniya Sondê derket û li birca Birahîm bavê xwe li çiyayên Hevronê bi cih bû.
20 Û Aqûb her tiştê ku car bi car ji bav û diya xwe re dişand, her tiştê ku ew hewcedar bûn, dişand wir, û wan bi hemû dil û canê xwe Aqûb pîroz kir.

BEŞA 30

1 Û di sala yekem a hefteya şeşemîn [2143 AM] de, di meha çaremîn de, bi aştî çû Salemê, li rojhilatê Şexemê.
2 Li wir wan Dîna, keça Aqûb, birin mala Şexem, kurê Hamorê Hîwî, mîrê welêt. Şêxem pê re raza û ew qirêj kir. Ew keçek biçûk bû, zarokek donzdeh salî.
3 Û wî ji bav û birayên xwe lava kir ku ew ji wî re bibe jin. Aqûb û kurên wî ji ber mêrên Şexemê hêrs bûn, çimkî wan Dîna, xwişka xwe, qirêj kiribûn, û wan bi niyeta xerab bi wan re peyivîn û bi xapandin bi wan re kirin û ew xapandin.
4 Şimûn û Lêwî ji nişka ve hatin Şexemê û li ser hemû mêrên Şexemê hukim kirin û hemû mêrên ku li wir dîtin kuştin û yek jî li wir nehiştin: wan hemû bi êşkenceyan kuştin ji ber ku wan xwişka wan Dîna bêrûmet kiribû.
5 Ji niha û pê ve bila careke din keça Îsraîlê neyê qirêjkirin; çimkî li ezmanan li dijî wan hukm hatiye danîn ku ew hemû mêrên Şexemiyan bi şûr tune bikin, ji ber ku wan li Îsraîlê şerm kiriye.
6 Û Xudan ew dan destê kurên Aqûb, da ku ew wan bi şûr tune bikin û hukmê wan pêk bînin, da ku careke din di Îsraêlê de wisa neyê kirin ku keçikek Îsraêl bê qirêjîkirin.
7 Û heger li Îsraîlê zilamek hebe ku bixwaze keça xwe an xwişka xwe bide zilamekî ku ji nifşa miletên din e, ew ê bê

guman bimire û ew ê wî bi keviran bidin ber keviran, çimkî wî di Îsraîlê de şerm kiriye û ew ê jinê bi agir bişewitînin, ji ber ku wê navê mala bavê xwe bêrûmet kiriye û ew ê ji Îsraîlê bê derxistin.
8 Bila di hemû rojên nifşên dinyayê de li Îsraêlê jineke bêexlaq û nepakî neyê dîtin, çimkî Îsraêl ji bo Xudan pîroz e û her kesê ku wê qirêj kiribe, bê guman wê bimire. Wê bi keviran wî bidin ber keviran.
9 Çimkî li ser lewheyên ezmanî ji bo hemû nifşê Îsraêl wiha hatiye nivîsandin û fermankirin: Yê ku wê qirêj bike, bê guman wê bimire û wê bi keviran bê kevirkirin.
10 Û di vê qanûnê de ne sînorê rojan heye, ne bexşandin heye, ne jî kefaret heye; lê ew kesê ku keça xwe qirêj kiriye, wê di nav hemû Îsraêlê de bê rakirin, ji ber ku wî ji nifşa xwe daye Molox û bi awayekî bêexlaq kiriye da ku wî qirêj bike.
11 Û tu, Mûsa, fermanê bide zarokên Îsraêl û wan hişyar bike ku keçên xwe nedin miletên din û ji bo kurên xwe tu keçên miletên din negirin, çimkî ev li ber Xudan kirêt e.
12 Ji ber vê yekê min hemû kirinên Şexemî, yên ku wan li dijî Dînayê kirin û çawa kurên Aqûb gotin: «Em ê keça xwe nedin zilamekî nesinetkirî, çimkî ev ji bo me şerm bû.» di Şerîetê de ji te re nivîsand.
13 Ev ji bo Îsraêlê, ji bo yên sax û ji bo yên ku keçên miletên din digirin şerm e; çimkî ev ji bo Îsraêlê nepak û kirêt e.
14 Û Îsraêl ji vê nepakiyê xilas nabe, eger jinek ji keçên miletên din hebe, an jî keçên xwe daye mêrekî ku ji miletên din be.
15 Çimkî bela li ser bela û nifir li ser nifirê wê be, û her dadbarî û bela û nifir wê li ser wî bê: eger ew vê yekê bike, an çavên xwe ji yên ku nepakiyê dikin, an yên ku perestgeha Xudan qirêj dikin, an yên ku navê Wî yê pîroz qirêj dikin veşêre, (wê demê) tevahiya milet dê ji ber hemû nepakî û qirêjiya vî mirovî were darizandin.
16 Û wê rêz li kesan neyê girtin [û li kesan neyê nihêrtin] û ji destên wî fêkî û pêşkêş û pêşkêşên şewitandinê û rûn, û bîhna xweş neyê qebûlkirin, da ku ew were qebûlkirin: û her mêr an jinek li Îsraîlê ku perestgehê qirêj dike, wisa ye.
17 Ji bo vê yekê min ferman da te û got: ‹Vê şahidiyê ji Îsraêlê re bike şahid: Binêre ka Şexemiyan û kurên wan çawa bûn; çawa ew radestî du kurên Aqûb hatin kirin û wan ew di bin îşkenceyê de kuştin, û ev yek ji wan re wekî rastdarî hat hesibandin û ji wan re wekî rastdarî hat nivîsandin.
18 Û nifşê Lewî ji bo kahîntiyê û ji bo Lewîtiyan hat hilbijartin, da ku ew li ber Xudan, mîna me, her dem xizmetê bikin, û da ku Lewî û kurên wî her û her pîroz bibin; ji ber ku ew bi xîret bû ku li ser hemû yên ku li dijî Îsraîlê rabûn, rastdarî û dadbarî û tolhildanê pêk bîne.
19 Û ew li ser lewheyên ezmanî, li ber Xwedayê hemûyan, wek şahidiyek ji bo kerema wî dua û rastdariyê dinivîsin:
20 Û em rastdariya ku wî mirovî di jiyana xwe de, di hemû demên salê de pêk anî, bi bîr tînin; heta hezar nifşan ew ê wê tomar bikin, û ew ê ji wî û ji nifşên wî yên piştî wî re were, û ew li ser tabletên ezmanî wekî hevalek û mirovekî rast hatiye tomar kirin.
21 Min ev hemû tişt ji bo te nivîsand û ferman da te ku tu ji zarokên Îsraêl re bibêjî ku guneh nekin û rêzikan binpê nekin û peymana ku ji bo wan hatiye danîn neşkînin, (lê) divê ew wê bicîh bînin û wekî dost werin tomar kirin.
22 Lê eger ew bi her awayî sûc bikin û nepakiyê bikin, ew ê li ser lewheyên ezmanî wekî dijmin werin nivîsandin û ew ê ji pirtûka jiyanê werin derxistin û ew ê di pirtûka wan ên ku wê werin hilweşandin û bi wan ên ku wê ji erdê werin rakirin re werin nivîsandin.
23 Û roja ku kurên Aqûb Şexem kuştin, nivîsarek li ezmanan ji bo xêra wan hate nivîsandin ku wan rastdarî û rastî û tolhildan li ser gunehkaran pêk anîne, û ev ji bo bereketê hate nivîsandin.
24 Wan Dîna, xwişka xwe, ji mala Şexemê derxist û her tiştê ku li Şexemê hebû, pez û dewar û kerên wan û hemû dewlemendiya wan û hemû pezên wan dîl girtin û hemû anîn ba bavê wan Aqûb.
25 Û wî ew şermezar kirin ji ber ku wan bajar xistibûn bin şûran, çimkî ew ji yên ku li wî welatî rûdiniştin, Kenanî û Perîziyan, ditirsiya.
26 Tirsa Xudan li ser hemû bajarên li dora Şexemê bû û ew ne rabûn ku li dû kurên Aqûb bikevin, ji ber ku tirs li ser wan ketibû.

BEŞA 31

1 Û di heyva nû ya mehê de, Aqûb bi hemû xelkê mala xwe re peyivî û got: «Xwe paqij bikin û cilên xwe biguherînin û em rabin û herin Bêtêlê, li wir min sond xwar ku ez di roja ku ez ji ber birayê xwe Esaw reviyam de, ji wî re sozek da, çimkî ew bi min re bû û ez bi aştiyê anîm vî welatî. Û xwedayên xerîb ên ku di nav we de ne, ji holê rakin.»
2 Wan xwedayên xerîb û tiştên ku di guhên xwe de û yên li ser stûyê xwe bûn berdan, û ew pûtên ku Rahêl ji bavê xwe Laban dizîbûn, bi tevahî dan Aqûb. Aqûb ew şewitandin û perçe perçe kirin û wêran kirin, û li bin dara berûyê ya li welatê Şexemê veşartin.
3 Û di heyva nû ya meha heftemîn de ew çû Bêtîlê. Li cihê ku ew lê razabû gorîgehek çêkir û li wir stûnek danî û ji bavê xwe Îshaq re û ji diya xwe Rebekayê re peyam şand ku werin ba wî ji bo qurbanê.
4 Îshaq got: «Bila kurê min Aqûb bê û berî mirina xwe ez wî bibînim.»
5 Aqûb çû ba bavê xwe Îshaq û ba diya xwe Rebekayê, mala bavê xwe Birahîm, û du kurên xwe, Lêwî û Cihûda, bi xwe re birin û ew çû ba bavê xwe Îshaq û ba diya xwe Rebekayê.
6 Û Rebeka ji bircê derket ber bi pêşiyê ve, da ku Aqûb maç bike û wî hembêz bike; çimkî gava wê bihîst: «Va ye kurê te Aqûb hatiye», ruhê wê vejiyabû û ew maç kir.
7 Wê herdu kurên wî dîtin û ew nas kirin û jê re got: «Kurê min, ev kurên te ne?» Û ew hembêz kirin û maç kirin, wan pîroz kir û got: «Di nav we de nifşê Birahîm wê bilind bibe û hûnê li ser rûyê erdê bibin bereket.»
8 Û Aqûb çû cem bavê xwe Îshaq, odeya ku ew lê razabû, û her du kurên wî jî pê re bûn. Destê bavê xwe girt û xwar bû, ew maç kir. Îshaq xwe li stûyê kurê xwe Aqûb girt û li ser stûyê wî giriya.
9 Tarîtî ji çavên Îshaq çû û wî her du kurên Aqûb, Lêwî û Cihûda dîtin û got: «Kurê min, ev kurên te ne? Çimkî ew mîna te ne.»
10 Û wî jê re got ku ew bi rastî jî kurên wî ne: 'Û te bi rastî jî dît ku ew bi rastî jî kurên min in.'

11 Ew nêzîkî wî bûn û ew zivirî û wan maç kir û herduyan jî hembêz kir.

12 Û ruhê pêxemberîtiyê daket devê wî û wî Lêwî bi destê xwe yê rastê û Cihûda bi destê xwe yê çepê girt.

13 Û ew pêşî berê xwe da Lêwî û dest bi pîrozkirina wî kir û jê re got: «Xwedayê hemûyan, Xudanê hemû temenan, te û zarokên te di hemû temenan de pîroz bike.»

14 Û bila Xudan mezinahî û rûmeta mezin bide te û dûndana te, û te û dûndana te, ji her bedenî, nêzîkî wî bike da ku di perestgeha wî de wek milyaketên hebûnê û wek pîrozan xizmetê bikin. (Her wekî) wan, dûndana kurên te jî wê ji bo rûmet, mezinahî û pîroziyê be, û bila ew wan heta hetayê mezin bike.

15 Û ewê bibin dadwer û serok û serokên hemû nifşa kurên Aqûb; Ewê peyva Xudan bi rastî bêjin, û ewê hemû biryarên wî bi rastî dadbar bikin. Û ewê rêyên min ji Aqûb re û rêyên min ji Îsraîlê re ragihînin. Bereketa Xudan wê di devê wan de were dayîn da ku hemû nifşa hezkirî pîroz bike.

16 Dayika te navê te Lewî danî, Û bi dadperwerî navê te danî; Tu yê bi Xudan ve girêdayî bî Û bibî hevalê hemû kurên Aqûb; Bila sifra wî ya te be, û tu û kurên te jê bixwin; Û bila sifra te ji bo hemû nifşan tijî be, Û xwarina te ji bo hemû temenan kêm nebe.

17 Bila hemû yên ku ji te nefret dikin li ber te bikevin erdê, û hemû dijminên te ji kokê ve bên rakirin û helak bibin. Yê ku te pîroz dike pîroz be, û her miletê ku te nifir dike lanetkirî be.

18 Û ji Cihûda re got: «Bila Xudan hêz û şiyan bide te ku tu hemû yên ku ji te nefret dikin bitepisînî; Tu û yek ji kurên te wê li ser kurên Aqûb bibin mîrek; Bila navê te û navê kurên te belav bibe û li her erd û herêmê belav bibe. Hingê milet wê ji rûyê te bitirsin, û hemû milet wê bilerizin.»

19 Alîkariya Aqûb wê di te de be, û rizgariya Îsraêlê wê di te de bê dîtin.

20 Û gava tu li ser textê rûmeta rastdariya xwe rûnî, wê ji bo hemû nifşa kurên delal aştiyeke mezin hebe. Xwezî bi wî yê ku te pîroz dike, û hemû yên ku ji te nefret dikin û te diêşînin û te nifir dikin, wê ji erdê bên rakirin û tunekirin û bên nifirkirin.

21 Û dîsa zivirî û ew maç kir û hembêz kir û gelek şa bû; çimkî wî kurên Aqûbê kurê xwe bi rastî dîtibûn.

22 Û ew ji nav lingên wî derket û li ber wî çû erdê û serê xwe xwar kir, wî ew pîroz kirin û wê şevê li wir bi bavê xwe Îshaq re bêhna xwe vedan, û wan bi şahî xwarin û vexwarin.

23 Û wî herdu kurên Aqûb razandin, yek li milê wî yê rastê û yê din li milê wî yê çepê, û ev yek jê re wekî rastdarî hate hesibandin.

24 Û Aqûb di wê şevê de her tişt ji bavê xwe re got, çawa Xudan dilovaniyeke mezin nîşanî wî daye, çawa wî di hemû rêyên wî de serfirazî daye wî û ew ji her xerabiyê parastiye.

25 Îshaq Xwedayê bavê xwe Birahîm pîroz kir, ku dilovanî û rastdariya xwe ji kurên xulamê xwe Îshaq venekişandibû.

26 Û sibê Aqûb ji bavê xwe Îshaq re got ku wî soz dabû Xudan û dîtina ku dîtibû, û ku wî gorîgehek çêkiriye û her tişt amade ye ku qurban li ber Xudan bê pêşkêşkirin, wekî ku wî sond xwaribû, û ku ew hatiye ku wî li ser kerê siwar bike.

27 Îshaq ji kurê xwe Aqûb re got: «Ez nikarim bi te re biçim, çimkî ez pîr im û nikarim rê tehemûl bikim. Kurê min, bi xêr û silametî here, çimkî ez îro sed û şêst û pênc salî me û êdî nikarim rê biçim. Diya xwe li ser kerê siwar bike û bila bi te re here.»

28 Û ez dizanim, kurê min, ku tu ji bo min hatî, û bila ev roj pîroz be ku te ez sax dîtim û min jî te dît, kurê min.

29 Bila tu serkeftî bibî û sonda ku te daye bi cih bînî; û sonda xwe paşde nexînî; çimkî ji bo sondê tu dê hesab bidî; niha lez bike ku wê bi cih bînî, û bila ew kesê ku her tişt çêkiriye û te sond jê re xwariye, razî be.

30 Û wî ji Rebekayê re got: «Bi kurê xwe Aqûb re here.» Rebekayê jî bi kurê xwe Aqûb û Deborayê re çû, û ew gihîştin Bêt'elê.

31 Û Aqûb duaya ku bavê wî pê ew û her du kurên wî, Lêwî û Cihûda, pê re pîroz kiribû bi bîr anî, û şa bû û Xwedayê bav û kalên xwe, Birahîm û Îshaq, pîroz kir.

32 Û wî got: 'Niha ez dizanim ku hêviyeke herheyî li ber Xwedayê hemûyan heye, û kurên min jî'; û bi vî awayî di derbarê herduyan de hatiye destnîşankirin; û ew wê wekî şahidiyeke herheyî li ser tabletên ezmanî tomar dikin ka Îshaq çawa wan pîroz kir.

BEŞA 32

1 Ew wê şevê li Bêtêlê ma, û Lêwî xewn dît ku wan ew tayîn kirine û kirine kahînê Xwedayê Herî Bilind, ew û kurên wî heta hetayê; û ew ji xewa xwe şiyar bû û pesnê Xudan da.

2 Aqûb serê sibê, roja çardehê vê mehê, zû rabû û ji hemû tiştên ku bi wî re hatibûn, ji mirovan bigire heta pez, ji zêr û her cûre amûr û cil, dehyek da, û her tiştî dehyek da.

3 Di wan rojan de Rahêl bi kurê xwe Binyamîn ducanî bû. Aqûb kurên xwe ji xwe jor ve jimart û Lêwî ket para Xudan, bavê wî cilên kahîntiyê li wî kir û destên wî tijî kirin.

4 Û di panzdehê vê mehê de, wî çardeh ga ji pez, bîst û heşt beran, çil û neh pez, heft berx û bîst û yek bizin wek pêşkêşa şewitandinê li ser gorîgeha qurbanê, li ber Xwedê wek bîhnek xweş anîn ser gorîgehê.

5 Ev pêşkêşa wî bû, li gor sonda ku wî dabû ku ew ê dehyekê bi pêşkêşên fêkî û pêşkêşên vexwarinê re bide.

6 Û gava agir ew şewitand, wî li ser agir li ser agir bixûr pêxist û ji bo pêşkêşiya şikirdariyê du ga û çar beran û çar pez, çar bizinên kur, du pezên yek salî û du çêlekên bizinê pêşkêş kirin; û wî heft rojan her roj wiha kir.

7 Ew û hemû kur û mirovên wî li wir heft rojan bi kêfxweşî xwarin û pesnê Xudan dan, yê ku wî ji hemû tengahiyan rizgar kiribû û soz dabû wî.

8 Û wî dehyek ji hemû heywanên paqij da û qurbana şewitandinê pêşkêş kir, lê heywanên nepak nedan kurê xwe Lêwî, û hemû canê mirovan da wî.

9 Lêwî li ber bavê xwe Aqûb, li şûna deh birayên xwe, li Bêtêlê kahîntiya xwe bi cih anî û li wir kahîntî kir û Aqûb sonda xwe da: bi vî awayî wî dîsa dehîk da Xudan û ew pîroz kir û ew ji bo wî pîroz bû.

10 Û ji ber vê sedemê li ser lewheyên ezmanî wekî qanûnek ji bo dehiyê dîsa dehiyê hatiye destnîşankirin ku sal bi sal li ber Xudan bixwin, li cihê ku hatiye hilbijartin ku navê Wî lê bimîne, û ji bo vê qanûnê sînorek rojan a heta hetayê tune.

11 Ev ferman hatiye nivîsandin da ku sal bi sal bi xwarina dehika duyemîn li ber Xudan li cihê ku hatiye hilbijartin were bicîhanîn, û ji vê salê heta sala din tiştek jê nemîne.
12Çimkî di salê xwe de tov heta rojên berhevkirina tovê salê, û şerab heta rojên şerabê, û rûn heta rojên demsala xwe tê xwarin.
13 Û her tiştê ku ji wê maye û kevin bûye, bila wekî qirêj bê hesibandin: bila bi agir bê şewitandin, çimkî nepak e.
14 Û bila ew bi hev re di pîrozgehê de bixwin, û bila nehêlin ew kevin bibe.
15 Û hemû dehîka ga û pez wê ji bo Xudan pîroz be û ya kahînên wî be, ku ew ê sal bi sal li ber wî bixwin; çimkî li ser lewheyên ezmanî wisa hatiye destnîşankirin û nexşandin derbarê dehîkê de.
16 Û şeva din, di roja bîst û duyê vê mehê de, Aqûb biryar da ku wî cihî ava bike, û hewşê bi dîwarekî dorpêç bike, û wê pîroz bike û heta hetayê ji bo xwe û zarokên xwe yên piştî wî pîroz bike.
17 Xudan bi şev lê xuya bû, ew pîroz kir û gotê: «Navê te wê ne Aqûb be, lê Îsraêl wê navê te lê bikin.»
18 Û wî dîsa jê re got: «Ez Xudan im, yê ku erd û ezman afirand, û ez ê te mezin bikim û pir zêde bikim, û padîşah wê ji te derkevin û ew ê li her derê ku lingê mirovan lê ketiye, dadbar bikin.
19 Ezê hemû erdê ku di bin ezmanan de ye bidim nifşê te û ewê li gorî daxwazên xwe hemû miletan dadbar bikin û piştî wê ewê hemû erdê bi dest bixin û heta hetayê mîras bigirin.
20 Û wî axaftina xwe bi wî re qedand û ji cem wî çû jor. Û Aqûb heta ku hilkişiya ezmanan li min nihêrî.
21 Û wî di xewna şevê de dît ku milyaketek ji ezmanan daket û heft lewhe di destên wî de bûn û ew dan Aqûb. Aqûb ew xwendin û hemû tiştên ku tê de hatine nivîsandin û yên ku dê di hemû serdeman de bi serê wî û kurên wî de werin, dizanibû.
22 Û hemû tiştên ku li ser lewheyan hatibûn nivîsandin nîşanî wî dan û jê re got: «Vê derê ava neke û neke cihekî pîroz ê herheyî û li vir nemîne, çimkî ev ne ew cih e. Here mala bavê xwe Birahîm û heta roja mirina bavê xwe li cem bavê xwe Îshaq bimîne.»
23 Çimkî tu yê li Misrê bi aştî bimirî û li vî welatî tu yê bi rûmet di gora bav û kalên xwe de, bi Birahîm û Îshaq re, werî veşartin.
24 Netirse, çimkî çawa te dît û xwend, wê her tişt wisa be; û her tiştê ku te dît û xwendiye binivîse.
25 Û Aqûb got: «Xudan, ez çawa dikarim hemû tiştên ku min xwendine û dîtine bi bîr bînim?» Û wî jê re got: «Ez ê hemû tiştan bînim bîra te.»
26 Û ew ji cem wî rabû û ji xewa xwe şiyar bû û her tiştê ku xwendibû û dîtibû bi bîr anî, û hemû gotinên ku xwendibû û dîtibû nivîsand.
27 Û wî li wir rojek din pîroz kir, û li wê derê wekî hemû qurbanên ku di rojên berê de pêşkêş kiribû qurban pêşkêş kir û navê wê danî «Zêdekirin», çimkî ev roj lê zêde bû û rojên berê danî «Cejn».
28 Û bi vî awayî eşkere bû ku divê ew bibe, û li ser lewheyên ezmanî hatiye nivîsandin: ji ber vê yekê jê re hat eşkerekirin ku ew wê pîroz bike û li heft rojên cejnê zêde bike.
29 Û navê wê 'Zêdekirin' bû, ji ber ku ew di nav rojên cejnê de, li gorî hejmara rojên salê, hatibû tomar kirin.
30 Û di şeva bîst û sêyê vê mehê de, şîrika Deborah Rebecca mir, û ew li binê bajêr di bin dara berûyê çem de veşartin, û wî navê vê derê danî 'Çemê Deborah' û navê darikê jî danî 'Dara şîna Deborah'.
31 Rebeka çû û vegeriya mala xwe cem bavê wî Îshaq, û Aqûb bi destê wê beran, pez û bizin şandin, da ku ew ji bo bavê wî xwarinek amade bike, li gorî daxwaza wî.
32 Û ew li pey diya xwe çû heta ku gihîşt welatê Kabratanê û li wir bi cih bû.
33 Rahêlê di şevê de kurek anî dinyayê û navê wî kir «Kurê xemgîniya min», çimkî wê di anîna wî de êş kişand. Bavê wî di roja yanzdehê meha heştan de, di hefteya şeşemîn a vê jûbîlê de, navê wî kir Binyamîn. [2143 AM]
34 Û Rahêl li wir mir û li welatê Efratê, ango Beytlehmê, hate veşartin, û Aqûb li ser gora Rahêlê, li ser rê, li jor gora wê, stûnek çêkir.

BEŞA 33

1 Aqûb çû û li başûrê Mejdeladrêfê bi cih bû. Di heyva nû ya meha dehem de, ew û jina xwe Lêa çûn ba bavê xwe Îshaq.
2 Rûben Bîlha, xizmetkara Rahêlê, cariya bavê wî, li cihekî veşartî dît ku xwe di avê de dişuşt û jê hez kir.
3 Û ew bi şev xwe veşart û çû mala Bîlhayê û dît ku ew bi tena serê xwe li ser nivînekê di mala xwe de radiza.
4 Û ew bi wê re razabû, û ew şiyar bû û dît ku Rûben bi wê re di nav nivînan de razabû. Wê qiraxa kincê xwe vekir û ew girt, qîr kir û dît ku ew Rûben e.
5 Û ew ji ber wî şerm kir, destê xwe ji wî berda û ew reviya.
6 Û ew ji ber vê yekê gelek xemgîn bû û ji kesî re negot.
7 Û gava Aqûb vegeriya û lê geriya, wê jê re got: «Ez ji bo te ne paqij im, çimkî ez li ber te qirêj bûm; çimkî Rûben ez qirêj kirim û şevê bi min re razabû. Ez di xew de bûm û min tiştek venekir heta ku wî kincê min venekir û bi min re raza.»
8 Aqûb gelek li ser Rûben hêrs bû, ji ber ku ew bi Bîlhayê re razabû, ji ber ku wî kincê bavê xwe vekiribû.
9 Û Aqûb careke din nêzîkî wê nebû, ji ber ku Rûben ew qirêj kiribû. Her kesê ku kincê bavê xwe veke, kirina wî pir xerab e, çimkî ew li ber Xudan kirêt e.
10 Ji ber vê yekê li ser lewheyên ezmanî hatiye nivîsandin û fermankirin ku mêrek bi jina bavê xwe re razê û kincê bavê xwe veneke, çimkî ev nepakî ye: ew ê bi hev re bimirin, mêrê ku bi jina bavê xwe re razê û jin jî, çimkî wan li ser erdê nepakî kiriye.
11 Û di nav miletê ku Xwedê ji xwe re wek milkê xwe hilbijartiye de, li ber Xwedayê me tiştekî nepak tune.
12 Û careke din, cara duyemîn hatiye nivîsandin: 'Nifir li wî be ku bi jina bavê xwe re razê, çimkî wî şerma bavê xwe eşkere kiriye'; û hemû pîrozên Xudan gotin: 'Bila wisa be, bila wisa be.'
13 Û tu, Mûsa, ferman bide zarokên Îsraêl ku vê peyvê bicîh bînin; çimkî ew cezayê mirinê tîne; û ew nepak e, û ji bo mirovê ku ev kiriye kefaretek her û her tune ye, lê ew ê bê kuştin û bê kuştin, û bi keviran bê kevirkirin, û ji nav gelê Xwedayê me bê rakirin.
14 Çimkî li Îsraêlê, ji bo tu kesê ku wiha bike destûr nayê dayîn ku rojekê jî li ser rûyê erdê bijî, çimkî ew kirêt û nepak e.

15 Bila nebêjin: Piştî ku bi cariya bavê xwe re raza, ji Rûben re jiyan û bexşandin hat dayîn, û ji wê re jî her çend mêrê wê hebû û mêrê wê Aqûb, bavê wî, hîn sax bû.
16 Çimkî heta wê demê rêzikname û dadwerî û qanûn bi tevahî ji bo hemûyan nehatibû eşkerekirin, lê di rojên te de (ew wekî qanûnek ji bo demsal û rojan û qanûnek herheyî ji bo nifşên herheyî hatiye eşkerekirin).
17 Û ji bo vê qanûnê ne rojên dawî û ne jî kefaret heye, lê divê herdu jî di nav milet de bên rakirin: di roja ku wan ev yek kiriye de, ewê wan bikujin.
18 Û tu, Mûsa, ji bo Îsraêlê binivîse, da ku ew wê bicîh bînin û li gorî van gotinan bikin û gunehê mirinê nekin; çimkî Xudan Xwedayê me dadwer e, ku li hember mirovan rêz nagire û diyariyan qebûl nake.
19 Û van gotinên peymanê ji wan re bêje, da ku ew bibihîzin û bicîh bînin, û ji wan haydar bin û ji welêt neyên helakkirin û ji kokê ve neyên rakirin, çimkî hemû yên ku li ber Xwedayê me li ser erdê dikin, nepakî û kirêtiyek û qirêjî û qirêjî ne.
20 Û gunehekî mezintir ji zinêkariya ku ew li ser erdê dikin tune ye; çimkî Îsraêl miletekî pîroz e ji bo Xudan Xwedayê xwe, miletekî mîrasgir, miletekî kahîn û padîşahî û milkê xwe ye; û di nav miletê pîroz de wê nepakîyek wisa xuya nebe.
21 Û di sala sêyemîn a vê hefteya şeşemîn [21:45 AM] de Aqûb û hemû kurên wî çûn û li mala Birahîm, li nêzîkî bavê wî Îshaq û diya wî Rebekayê, bi cih bûn.
22 Û ev navên kurên Aqûb bûn: Rûbenê yê pêşî, Şimûn, Lêwî, Cihûda, Îsaxar, Zebûlon, kurên Lêayê; û kurên Rahêlê, Ûsiv û Binyamîn; û kurên Bîlhayê, Dan û Neftelî; û kurên Zîlpayê, Gad û Aşêr; û Dîna, keça Lêayê, keça yekane ya Aqûb.
23 Ew hatin û li ber Îshaq û Rebekayê serê xwe danîn û gava wan ew dîtin, wan Aqûb û hemû kurên wî pîroz kirin û Îshaq gelek şa bû, çimkî wî kurên Aqûb, kurê xwe yê biçûk, dîtin û ew pîroz kirin.

BEŞA 34

1 Û di sala şeşemîn a vê hefteya vê jûbîla çil û çaran de [2148 AM] Aqûb kurên xwe şandin ku pezên xwe biçêrînin, û xulamên xwe jî bi wan re şandin çêregehên Şexemê.
2 Û heft padîşahên Amoriyan li dijî wan civiyan, da ku wan bikujin, xwe di bin daran de veşart û pezên wan wek nêçîr bibirin.
3 Aqûb û Lêwî û Cihûda û Ûsiv li malê bi bavê xwe Îshaq re bûn; ji ber ku ruhê wî xemgîn bû û ew nekarîn wî bihêlin; û Binyamîn yê herî biçûk bû, û ji ber vê yekê bi bavê xwe re ma.
4 Û padîşahê Tafû û padîşahê Aresa, padîşahê Seragan, padîşahê Selo, padîşahê Gaas, padîşahê Bethoron, padîşahê Maanîsakîr û hemû yên ku li van çiyayan û li daristanên welatê Kenanê dijîn hatin.
5 Wan ev yek ji Aqûb re ragihandin û gotin: «Va ye, padîşahên Amoriyan kurên te dorpêç kirine û pezên wan talan kirine.»
6 Û ew ji mala xwe rabû, ew û sê kurên wî û hemû xulamên bavê wî û xulamên wî bi xwe, û bi şeş hezar mirovên ku şûr hildigirtin çû dijî wan.
7 Û wî ew li çêregehên Şexemê kuştin, û li pey yên ku direviyan ket, û ew bi devê şûr kuştin, û wî Aresa û Tapû û Saregan û Selo û Amanîsakîr û Ga[ga]as kuştin, û pezên wî vegerand.
8 Û ew li ser wan serket û bacê li ser wan ferz kir ku ew bacê bidin wî, pênc berhemên fêkiyên welatê xwe, û wî Robel û Tamnatares ava kirin.
9 Û ew bi aştî vegeriya û bi wan re aştî çêkir û ew bûn xulamên wî, heta roja ku ew û kurên wî çûn Misrê.
10 Û di sala heftemîn a vê hefteyê [2149 AM] de wî Yûsif şand da ku ji mala xwe li ser rewşa birayên xwe bizanibe û biçe welatê Şexemê, û ew li welatê Dotanê dîtin.
11 Wan bi xiyanet pê re tevgeriyan û li dijî wî kompoloyek çêkirin da ku wî bikujin, lê gava fikra xwe guhertin, ew firotin bazirganên Îsmaîliyan û ew anîn Misrê û ew firotin Potîfar, enûxê Fîrewn, serokê aşpêjan û kahînê bajarê Elew.
12 Kurên Aqûb keriyek serjê kirin, kincê Ûsiv di xwînê de hiştin û di roja dehê meha heftemîn de ji bavê xwe Aqûb re şandin.
13 Û ew tevahiya wê şevê şîn girt, çimkî ew êvarê ji wî re anîbûn, û ew ji ber mirina xwe bi tayê ket û got: 'Cenawirekî xerab Yûsif xwar'; û hemû endamên malbata wî [wê rojê bi wî re şîn girtin, û ew] tevahiya wê rojê bi wî re xemgîn û şîn girtin.
14 Kur û keça wî rabûn ku wî teselî bikin, lê ew nexwest ku ji bo kurê xwe teselî bibe.
15 Û wê rojê Bîlhayê bihîst ku Ûsiv miriye, û ew bi şîna wî mir, û ew li Qafratefê dima, û Dîna jî, keça wî, piştî mirina Ûsiv mir.
16 Û di mehekê de ev sê şîn li ser Îsraêlê hatin. Wan Bîlha li ber gora Rahêlê veşartin û keça wê Dîna jî li wir veşartin.
17 Salekê ji bo Ûsiv şîn girt û bêhna xwe veda, çimkî got: «Bila ez ji bo kurê xwe bi şînê dakevim gorê».
18 Ji ber vê yekê, ji bo zarokên Îsraêl ferman hatiye dayîn ku ew di roja dehê meha heftemîn de - di roja ku xebera ku wî ji bo Yûsif giriya, gihîşt bavê xwe Aqûb - xwe êş bikin, da ku ew di roja dehê meha heftemîn de, salê carekê, bi bizinekî ciwan ji bo gunehên xwe kefaretê bikin; ji ber ku wan hezkirina bavê xwe ya ji bo kurê wî Yûsif xemgîn kiribû.
19 Û ev roj hatiye destnîşankirin ku ew ji bo gunehên xwe, ji bo hemû gunehên xwe û ji bo hemû şaşiyên xwe xemgîn bibin, da ku ew salê carekê xwe di wê rojê de paqij bikin.
20 Û piştî mirina Yûsif, kurên Aqûb ji xwe re jin girtin. Navê jina Rûben Ada ye; navê jina Şimûn Adlbaa ye, Kenanî ye; navê jina Lêwî Melka ye, ji keçên Aramê ye, ji nifşa kurên Terah e; navê jina Cihûda Bêtasûêl e, Kenanî ye; navê jina Îsaxar Hîzaqa ye; navê jina Zabûlon Nîman e; navê jina Dan Egla ye; navê jina Neftalî Rasû ye, ji Mezopotamyayê ye; navê jina Gad Maka ye; navê jina Aşêr Îyona ye; navê jina Yûsif Asenata Misrî ye; û navê jina Binyamîn Îjasaka ye.
21 Şimûn tobe kir û jineke din ji Mezopotamyayê wek bira anî.

BEŞA 35

1 Û di sala yekem a hefteya yekem a jûbîla çil û pêncemîn de [2157 AM] Rebekayê gazî kurê xwe Aqûb kir û ferman da wî derbarê bav û birayê wî de, ku ew di hemû rojên jiyana xwe de rêzê li wan bigire.

2 Aqûb got: «Ezê her tiştî bikim, çawa ku te emir daye min, çimkî ev tişt wê ji bo min rûmet û mezinahî be, û li ber Xudan rastdarî be, da ku ez wan rûmet bikim.»
3 Û tu jî, dayê, ji roja ku ez ji dayik bûm heta îro, bi hemû kirinên min û bi hemû tiştên ku di dilê min de ne, dizanî ku ez her gav li ser her tiştî baş difikirim.
4 Û ez çawa vê tiştê ku te emir daye min, nekim, ku ez qedrê bav û birayê xwe bigirim?
5 Ji min re bêje, dayê, te çi xerabî di min de dîtiye û ez ê jê dûr bikevim, û rehm wê li ser min be.'
6 Û wê jê re got: «Kurê min, min di hemû rojên xwe de di te de tiştekî xerab nedîtiye, lê tenê kirinên rast. Lê ez ê rastiyê ji te re bêjim, kurê min: Ez ê îsal bimirim û ez ê îsal di jiyana xwe de sax nemînim; çimkî min di xewnê de roja mirina xwe dît ku ez ê ji sed û pêncî û pênc salan zêdetir nejîm: û va ye min hemû rojên jiyana xwe yên ku ez ê bijîm temam kirine.»
7 Aqûb bi gotinên diya xwe keniya, ji ber ku diya wî jê re gotibû ku ew ê bimire; ew li hember wî rûniştibû û bi hêza xwe ve girêdayî bû, û ew di hêza xwe de lawaz nebû; ji ber ku ew diçû û dihat û didît, diranên wê xurt bûn û di tevahiya rojên jiyana wê de tu nexweşiyek lê neketibû.
8 Aqûb jê re got: «Xwezî bi min be, dayê, eger rojên min nêzîkî rojên jiyana te bibin û hêza min jî wek hêza te bi min re bimîne û tu namirî, çimkî tu bi min re henekan dikî derbarê mirina xwe de.»
9 Ew çû ba Îshaq û jê re got: «Ez ji te ricayekê dikim: Bira Esaw sond bixwe ku ew ê zirarê nede Aqûb û bi dijminatiyê li pey wî neçe, çimkî tu dizanî ku ramanên Esaw ji ciwaniya wî ve xirab in û di wî de qencî tune ye, çimkî ew dixwaze piştî mirina te wî bikuje.
10 Û tu dizanî hemû tiştên ku wî kirine, ji roja ku birayê wî Aqûb çû Haranê heta roja îro: çawa bi hemû dilê xwe em terk kirin û xerabî li me kir; pezên te ji xwe re girtin û hemû milkên te ji ber te birin.
11 Û gava me ji bo tiştên xwe jê lava kir û lava kir, wî wek mirovekî ku dilovanî li me dike, kir.
12 Ew li te pir aciz e ji ber ku te kurê xwe yê rast û bêqusûr Aqûb pîroz kiriye; çimkî di wî de xerabî tune, lê tenê qencî heye, û ji dema ku ew ji Haranê hat heta roja îro, wî tiştek ji me nestandiye, ji ber ku ew her gav her tiştî di wextê xwe de tîne me, û bi hemû dilê xwe şa dibe gava em ji destên wî digirin û ew me pîroz dike, û ji dema ku ew ji Haranê hat heta roja îro ji me veqetiyaye, û ew her dem li malê bi me re dimîne û rûmetê dide me.
13 Îshaq jê re got: «Ez jî karên Aqûbê ku li cem me ye dizanim û dibînim, çawa bi hemû dilê xwe rûmetê dide me; lê min berê ji Esaw bêtir ji Aqûb hez dikir, ji ber ku ew kurê pêşî bû; lê niha ez ji Esaw bêtir ji Aqûb hez dikim, ji ber ku wî gelek karên xerab kirine û di wî de rastdarî tune, ji ber ku hemû rêyên wî neheqî û zordarî ne, û li dora wî rastdarî tune.»
14 Û niha dilê min ji ber hemû kirinên wî aciz e, û ne ew û ne jî nifşa wî xilas nabin, ji ber ku ew ew in ku dê ji erdê werin hilweşandin û ji bin ezmanan werin rakirin, ji ber ku wî Xwedayê Birahîm terikandiye û li pey jinên xwe û li pey nepakiya wan û li pey xeletiya wan çûye, ew û zarokên wî.
15 Û tu ji min re dibêje ku ew sond bixwe ku ew ê birayê xwe Aqûb nekuje; heta eger sond bixwe jî, ew ê li gorî sonda xwe tevnegere û ew ê ne qencî bike, lê tenê xerabî bike.
16 Lê eger ew bixwaze Aqûb, birayê xwe, bikuje, wê bide destê Aqûb û ew ê ji destê wî xilas nebe, [çimkî ew ê bikeve destê wî].
17 Û ji ber Aqûb netirse, çimkî parêzvanê Aqûb mezin û bi hêz û bi rûmet e, û ji parêzvanê Esaw bêtir pesnê wî tê dayîn.
18 Rebekayê şand gazî Esaw kir û ew hat ba wê û wê jê re got: «Kurê min, daxwazek min heye ku ez ji te bikim, û soz bide ku tu wê bikî, kurê min.»
19 Û wî got: «Ez ê her tiştê ku tu ji min re dibêjî bikim û ez ê daxwaza te red nekim.»
20 Û wê jê re got: «Ez ji te dixwazim ku roja ku ez bimrim, tu min bibî hundir û li nêzîkî Sarayê, diya bavê te, min veşêrî, û tu û Aqûb ji hev hez bikin û tu kes ji hev xerabiyê nexwaze, lê tenê ji hev hez bikin, û (bi vî awayî) hûn ê, kurên min, serfiraz bibin û di nav welêt de rûmetdar bibin û tu dijmin li ser we şa nebe, û hûn ê di çavê hemû kesên ku ji we hez dikin de bibin bereket û rehmet.»
21 Û wî got: «Ez ê hemû tiştên ku te ji min re gotine bikim û roja ku tu li nêzîkî Sarayê, diya bavê min bimirî, ez ê te veşêrim, wek ku te xwestiye ku hestiyên wê li nêzîkî hestiyên te bin.»
22 Û ez ê ji her bedenî zêdetir ji Aqûb, birayê min, hez bikim; ji ber ku li seranserê erdê ji bilî wî birayekî min tune: û ev ji bo min ne qîmetek mezin e ger ez ji wî hez bikim; ji ber ku ew birayê min e, û em di laşê te de bi hev re hatine çandin, û em bi hev re ji zikê te derketine, û heke ez ji birayê xwe hez nekim, ez ê ji kê hez bikim?
23 Ez bi xwe ji te lava dikim ku tu Aqûb li ser min û li ser kurên min şîret bikî, çimkî ez dizanim ku ew ê bê guman li ser min û kurên min padîşah be, çimkî di roja ku bavê min ew pîroz kir de, wî ew bilindtir û ez jî nizmtir kirim.
24 Û ez sond dixwim ku ez ê ji wî hez bikim û di hemû rojên jiyana xwe de li dijî wî xerabiyê nexwazim, lê tenê qenciyê.'
25 Û wî li ser vê hemû tiştî sond xwar. Wê li ber çavên Esaw gazî Aqûb kir û li gorî gotinên ku wê ji Esaw re gotibû, ferman da wî.
26 Û wî got: «Ez ê daxwaza te bikim; bawer bike ku ji min an ji kurên min tu xerabî li ser Esaw dernakeve, û ez ê di tiştekî de yekem bim, ji bilî di evînê de.»
27 Wê şevê ew û kurên wê xwarin û vexwarin, û ew di wê şevê de, sê saliya xwe û hefteyek û salekê de mir, û her du kurên wê, Esaw û Aqûb, wê di şikefta duqatî de, li nêzîkî Sarayê, diya bavê wan, veşartin.

BEŞA 36

1 Û di sala şeşemîn a vê hefteyê de [2162 AM] Îshaq gazî her du kurên xwe Esaw û Aqûb kir û ew hatin ba wî û wî ji wan re got: «Kurên min, ez diçim rêya bav û kalên xwe, ber bi mala herheyî ya ku bav û kalên min lê ne.
2 Ji ber vê yekê, min li nêzîkî bavê min Birahîm, di şikefta duqatî ya li zeviya Efronê Hîtî de veşêrin, ku Birahîm li wir gorek kirîbû da ku tê de veşêre; di gora ku min ji bo xwe kolabû de, min li wir veşêrin.
3 Û ez vê fermanê didim we, kurên min, ku hûn li ser erdê rastdarî û rastdariyê bikin, da ku Xudan hemû tiştên ku

Xudan ji bo Birahîm û ji bo dûndana wî gotiye, bîne serê we.
4 Û kurên min, birayên xwe, wek mirovekî ku ji canê xwe hez dike, ji hev hez bikin, û bila her kes li tiştê ku ji bo birayê xwe sûdmend e bigere û li ser erdê bi hev re tevbigerin; û bila wek canê xwe ji hev hez bikin.
5 Û di derbarê pirsa pûtan de, ez ferman û şîretan li we dikim ku hûn wan red bikin û ji wan nefret bikin, û ji wan hez nekin, ji ber ku ew ji bo kesên ku wan dihebînin û ji bo kesên ku li ber wan ditewînin tijî xapandin in.
6 Kurên min, Xudan Xwedayê Birahîm bavê we bi bîr bînin, û çawa min jî bi rastî û bi şahî jê re îbadet kir û xizmet kir, da ku ew we zêde bike û tovê we wek stêrkên ezmanan pir zêde bike, û we li ser erdê wek nebata rastîyê ava bike ku dê heta hetayê ji nifşan ve neyê rakirin.
7 Û niha ez ê sondek mezin bidim we - çimkî sondek ji wê mezintir nîne bi navê bi rûmet û bi rûmet û mezin û şewqdar û ecêb û bihêz, yê ku ezman û erd û her tişt bi hev re afirandin - ku hûn ê ji wî bitirsin û wî biperizin.
8 Û ku her kes bi hezkirin û rastdariyê ji birayê xwe hez bike, û ji niha û pê ve heta hetayê di hemû rojên jiyana xwe de tu kes li dijî birayê xwe xerabiyê nexwaze, da ku hûn di hemû kirinên xwe de serfiraz bibin û neyên hilweşandin.
9 Û heger yek ji we li dijî birayê xwe xerabiyê bike, bizanibe ku ji niha û pê ve her kesê ku li dijî birayê xwe xerabiyê bike, wê bikeve destê wî û wê ji welatê zindiyan bê rakirin û nifşa wî jî wê ji bin ezmanan bê tunekirin.
10 Lê di roja alozî û nifir û hêrs û hêrsê de, bi agirê şewitandinê mîna ku wî Sodom şewitand, bi heman awayî ew ê erd û bajarê wî û her tiştê wî bişewitîne, û ew ê ji pirtûka terbiyekirina zarokên mirovan were jêbirin, û ne di pirtûka jiyanê de, lê di tiştê ku ji bo hilweşandinê hatî destnîşankirin de were tomar kirin, û ew ê bikeve nifira herheyî; da ku şermezarkirina wan her gav di nefret û nifir û xezeb û êş û hêrs û di hêrs û bela û di nexweşiyan de ji nû ve were çêkirin.
11 Ez dibêjim û şahidiyê ji we re dikim, kurên min, li gor hukmê ku wê bê ser wî mirovî ku bixwaze zirarê bide birayê xwe.
12 Û wî di wê rojê de hemû milkê xwe li herduyan parve kir û beşa mezin da yê mezin, birca û her tiştê ku li dora wê bû, û her tiştê ku Birahîm li ber Çiya Sondê hebû.
13 Û wî got: «Ez vê para mezintir didim kurê mezin.»
14 Esaw got: «Min ew firotiye Aqûb û mafê nixurtîya xwe daye wî. Bila ew bide wî, ez nikarim tiştekî jî li ser vê yekê bêjim, çimkî ew yê wî ye.»
15 Îshaq got: «Îro bila bereket li ser we, kurên min, û li ser dûndana we be, çimkî we rihetî da min û dilê min ji ber mafê nixurîtiyê neêşe, da ku tu ji ber wê xerabiyê nekî.»
16 Bila Xwedayê Herî Bilind mirovê ku rastdariyê dike, wî û dûndana wî heta hetayê pîroz bike.
17 Û wî ferman û pîrozkirina wan bi dawî kir, û wan li ber wî bi hev re xwarin û vexwarin, û ew kêfxweş bû ji ber ku di navbera wan de yek fikr hebû, û ew ji wî derketin û wê rojê bêhna xwe vedan û razan.
18 Îshaq wê rojê bi kêfxweşî li ser nivîna xwe raza û di xewa herheyî de raza û sed û heştê saliya xwe de mir. Bîst û pênc hefte û pênc sal temam bûn û her du kurên wî Esaw û Aqûb ew veşartin.
19 Esaw çû welatê Edomê, çiyayên Seîr, û li wir bi cih bû.
20 Û Aqûb li çiyayên Hebronê, li bircê welatê xerîbiyê yê bavê xwe Birahîm, dijiya û bi hemû dilê xwe û li gorî fermanên xuya, wekî ku wî rojên nifşên xwe parve kiribûn, ji Xudan re îbadet dikir.
21 Jina wî Lîya di sala çaran a hefteya duyemîn a jûbîlê ya çil û pêncemîn de, [2167 AM] mir û wî ew di şikefta duqatî de, li nêzîkî Rebekayê, li milê çepê gora Sarayê, diya bavê wî, veşart.
22 Hemû kurên wê û kurên wî hatin ku bi wî re li ser Lîya jina wî şînê bigirin û wî ji ber wê teselî bikin, çimkî ew li ser wê şînê digirt, ji ber ku piştî mirina xwişka wê Rahêlê ew pir jê hez dikir.
23 Çimkî ew di hemû rêyên xwe de bêkêmahî û rast bû û rêz li Aqûb digirt, û hemû rojên ku ew bi wî re jiya, wî ji devê wê peyvek dijwar nebihîst, çimkî ew nerm û aştîxwaz û rast û bi rûmet bû.
24 Û wî hemû kirinên wê yên ku wê di jiyana xwe de kiribûn bi bîr anî û pir li ser wê şîn girt; çimkî wî bi hemû dil û bi hemû canê xwe jê hez dikir.

BEŞA 37

1 Û roja ku Îshaq, bavê Aqûb û Esaw, mir, [2162 AM] kurên Esaw bihîstin ku Îshaq para mezin daye kurê xwe yê biçûk Aqûb û ew pir hêrs bûn.
2 Û ew bi bavê xwe re pev çûn û gotin: «Çima bavê te para mezin da Aqûb û te paşguh kir, tevî ku tu yê mezin î û Aqûb yê biçûk î?»
3 Û wî ji wan re got: «Ji ber ku min mafê nixurtîya xwe bi perçeyek nîsk firotiye Aqûb, û roja ku bavê min ez şandim nêçîrê û girtinê û tiştekî bînim wî ku bixwe û min pîroz bike, ew bi xapandinê hat û xwarin û vexwarin anî bavê min, û bavê min ew pîroz kir û ez xistim bin destê xwe.»
4 Û niha bavê me sond xwariye ku em bi hev re li dijî birayê wî jî xerabiyê nekin û em ê bi hezkirin û aştiyê bi birayê xwe re bimînin û rêyên xwe xera nekin.
5 Wan jê re got: «Em ê guh nedin te ku tu bi wî re li hev bikî, çimkî hêza me ji hêza wî mezintir e û em ji wî bihêztir in; em ê li dijî wî derkevin û wî bikujin û wî û kurên wî tune bikin. Û heke tu bi me re neçî, em ê zirarê bidin te jî.»
6 Niha guh bidin me: Werin em mirovan bişînin Aramê û Filîstînê û Mowabê û Ammonê, û werin em ji xwe re mirovên bijartî yên ku ji bo şer dilxwaz in hilbijêrin, û werin em li dijî wî herin û pê re şer bikin, û werin em wî ji erdê tune bikin berî ku ew bihêz bibe.
7 Bavê wan ji wan re got: «Neçin û pê re şer nekin, da ku hûn li ber wî nekevin.»
8 Û wan jê re got: «Ev jî tam şêwazê tevgera te ye ji ciwaniya te heta roja îro, û tu stûyê xwe dixî bin nîrê wî.»
9 Em ê guh nedin van gotinan.' Û wan şandin Aramê û Adûramê, cem dostê bavê xwe û bi wan re hezar mêrxas, mêrxasên bijartî kirê kirin.
10 Û ji Mowabê û ji kurên Ammonê yên kirêkirî hezar mêrên bijartî, ji Filîstînê hezar mêrên şer ên bijartî, ji Edomê û ji Horîyan hezar mêrên şer ên bijartî û ji Kittiman mêrên şer ên bihêz hatin ba wan.
11 Û wan ji bavê xwe re got: «Bi wan re here û wan bibe rêber, nexwe em ê te bikujin.»
12 Û gava dît ku kurên wî ew zorê dikirin ku li pêşiya wan here da ku wan li dijî birayê xwe Aqûb bi rê ve bibe, ew bi hêrs û hêrs tijî bû.

13 Lê piştre hemû xerabiya ku di dilê wî de li dijî birayê xwe Aqûb veşartî bû bi bîr anî; û sonda ku ji bav û diya xwe re xwaribû, neanî bîra xwe ku ew ê di tevahiya rojên xwe de li dijî birayê xwe Aqûb xerabiyê neke.
14 Û tevî van hemûyan, Aqûb nizanibû ku ew ji bo şer li dijî wî tên, û ew ji bo Lîayê, jina xwe, şîn digirt, heta ku ew bi çar hezar şervan û şervanên bijartî pir nêzîkî bircê bûn.
15 Û xelkê Hebronê şandin ba wî û gotin: «Va ye birayê te bi çar hezar şûr û mertal û çekan ve hatîye dijî te şer bike.» Çimkî ew ji Aqûb bêtir ji Esaw hez dikirin. Wan ev yek jê re got, çimkî Aqûb ji Esaw mirovekî dilnizmtir û dilovantir bû.
16 Lê Aqûb bawer nekir heta ku ew pir nêzîkî bircê bûn.
17 Û deriyên bircê girtin û li ser dîwarên bilind sekinî û bi birayê xwe Esaw re peyivî û got: «Teselîyeke mezin heye ku tu ji bo jina min a mirî hatî teselîkirina min. Ma ev ew sond e ku te berî mirina wan ji bavê xwe û dîsa ji diya xwe re xwar? Te sond şikand û di wê gavê de ku te ji bavê xwe re sond xwar, tu hatiyî mehkûmkirin.»
18 Hingê Esaw bersiv da û jê re got: «Ne zarokên mirovan û ne jî heywanên erdê sondên rastdariyê yên ku wan di sondê de heta hetayê xwariye, nînin; lê her roj ew li dijî hev xerabiyê difikirin, û çawa her yek ji wan dijmin û neyarê xwe bikuje.»
19 Û tu ji min û zarokên min her û her nefret dikî û tu girêdana biratiyê bi te re nayê parastin.
20 Guh bide van gotinên ku ez ji te re dibêjim: Eger beraz bikaribe çermê xwe biguherîne û mûyên xwe wek hirî nerm bike, An jî eger bikaribe qiloçên li ser serê xwe wek qiloçên ga an miyekê derxe, wê demê ez ê girêdana biratiyê bi te re biparêzim, Û eger memik ji diya xwe veqetiyan, ji ber ku tu ji min re nebûyî bira.
21 Û eger gur bi berxan re li hev bikin da ku wan nexwin an jî zorê li wan nekin, û eger dilê wan ji bo qenciyê ber bi wan ve be, wê demê di dilê min de dê li hember te aştî hebe.
22 Û eger şêr bibe dostê ga û bi wî re li hev bike, û eger ew bi wî re di bin yek nîrê de be û bi wî re cot bike, wê demê ez ê bi te re li hev bikim.
23 Û gava qijik wek raza spî bibe, wê demê bizanibe ku min ji te hez kiriye, û ez ê bi te re aştiyê bikim, tu dê ji kokê ve bê rakirin, û kurên te jî wê ji kokê ve bên rakirin, û ji bo te aştî tune be.'
24 Û gava Aqûb dît ku ew bi dil û canê xwe ewqas xerab e ku dixwaze wî bikuje, û ew wek berazê kovî yê ku li ser rimê dikeve û lê dixe û dikuje, lê jê venakişe, bazda.
25 Hingê wî ji xelkê xwe û ji xulamên xwe re got ku ew êrîşî wî û hemû hevalên wî bikin.

BEŞA 38

1 Piştî vê yekê Cihûda bi bavê xwe Aqûb re peyivî û jê re got: «Bav, kevanê xwe bizivirîne û tîrên xwe bişîne û dijmin bavêje xwarê û dijmin bikuje; bila hêza te hebe, çimkî em birayê te nakujin, çimkî ew wek te ye û ew wek te ye, bila em vê rûmetê bidin wî.»
2 Hingê Aqûb kevana xwe kişand û tîrê xwe avêt û li singê xwe yê rastê li birayê xwe Esaw xist û ew kuşt.
3 Û dîsa tîr avêt û li singê çepê yê Adoranê Aramî xist, ew paşve ajot û kuşt.
4 Û paşê kurên Aqûb, ew û xulamên wan, derketin, xwe li çar aliyên bircê dabeşî hev kirin.
5 Cihûda li pêşiyê derket, Neftelî û Gad bi wî re û pêncî xulamên wî li aliyê başûrê bircê bûn, û her kesê ku li ber xwe dîtin kuştin û yek ji wan jî nefilitî.
6 Lêwî, Dan û Aşer, pêncî (mêr) bi wan re, ber bi rojhilatê bircê ve çûn û wan şervanên Mowab û Ammon kuştin.
7 Rûben, Îsaxar û Zebûlon, pêncî zilamên wan jî bi wan re, ber bi bakurê bircê ve çûn û şervanên Filîstiyan kuştin.
8 Şimûn û Binyamîn û Henox, kurê Rûben, bi pêncî (mêr) re ber bi rojavayê bircê ve çûn û wan çar sed mêrên bihêz ji Edom û Horîyan kuştin; şeş sed reviyan, û çar kurên Esaw jî bi wan re reviyan û bavê xwe kuştî hiştin, wek ku ew li ser girê li Adûramê ketibû.
9 Kurên Aqûb heta çiyayên Seîr li pey wan çûn. Aqûb birayê xwe li ser girê li Adûramê veşart û vegeriya mala xwe.
10 Kurên Aqûb li çiyayên Seîr zorê dan kurên Esaw û stûyê xwe tewandin, da ku ew bibin xulamên kurên Aqûb.
11 Û wan ji bavê xwe re şandin (ji bo ku bipirsin) ka gelo ew bi wan re aştiyê bikin an jî wan bikujin.
12 Aqûb ji kurên xwe re peyamek şand ku ew aştiyê bikin, û wan bi wan re aştî kir û nîrê koletiyê danî ser stûyê wan, da ku ew her gav bacê bidin Aqûb û kurên wî.
13 Û heta roja ku Aqûb çû Misrê, ew berdewam kirin ku bac bidinê.
14Û kurên Edom heta roja îro ji nîrê koletiyê yê ku diwanzdeh kurên Aqûb li ser wan ferz kiribûn, xelas nebûne.
15 Û ev padîşahên ku li Edomê hukumdarî kirin, berî ku heta roja îro li welatê Edomê padîşahek li ser zarokên Îsraêl hukumdarî bike.
16 Balaq, kurê Beor, li Edomê padîşahî kir û navê bajarê wî Danaba bû.
17 Û Balaq mir û Yewab, kurê Zara yê Boser, li şûna wî padîşahî kir.
18 Û Eyûbab mir, û Esamê ji welatê Temanê li şûna wî padîşahî kir.
19 Û Esam mir, û li şûna wî Adath, kurê Barad, yê ku li zeviya Mowabê Midyan kuşt, padîşahî kir, û navê bajarê wî Avît bû.
20 Û 'Adeth mir, û Selman, ji 'Amaseqa, li şûna wî hukumdarî kir.
21 Selman mir û Şawûlê ji Re'abotê (li kêleka çem) li şûna wî hukumdarî kir.
22 Şawûl mir û Baêlûnan, kurê Axbor, li şûna wî padîşahî kir.
23 Û Ba'elûnan, kurê Axbor, mir û Adeat li şûna wî padîşahî kir, û navê jina wî Maitabît bû, keça Matarat, keça Metabedzaab.
24 Ev ew padîşahên ku li welatê Edomê hukumdarî kirin in.

BEŞA 39

1 Aqûb li welatê Kenanê, li welatê ku bavê wî lê ma, ma. Ev nifşên Aqûb in.
2 Û gava Ûsiv ew birin welatê Misrê, ew hevdeh salî bû û Potîfar, aşpêjekî nemêr ê Firewn, ew kirî.
3 Û wî Ûsiv li ser hemû mala xwe danî û bereketa Xudan ji ber Ûsiv li ser mala Misrî hat û Xudan di her tiştê ku wî dikir de ew qenc kir.
4 Û Misrî her tişt da destê Ûsiv; çimkî wî dît ku Xudan bi wî re ye û Xudan di her tiştê ku ew dikir de wî serfiraz dike.

5 Xuyabûna Ûsif pir xweşik bû, jina axayê wî çavên xwe bilind kir û Ûsif dît, ew jê hez kir û jê lava kir ku bi wê re razê.
6 Lê wî canê xwe teslîm nekir, û Xudan û gotinên ku bavê wî Aqûb ji nav gotinên Birahîm dixwend bi bîr anî, ku divê tu kes bi jinekê re ku mêrê wê heye zinayê neke; ku cezayê mirinê ji bo wî li ezmanan li ber Xwedayê Herî Bilind hatiye destnîşankirin, û guneh dê li hember wî di pirtûkên herheyî de li ber Xudan her dem were tomar kirin.
7 Ûsiv ev gotin bi bîr anî û red kir ku pê re razê.
8 Wê salekê lava jê kir, lê wî red kir û guh neda wê.
9 Lê wê ew hembêz kir û di malê de ew bi tundî girt da ku wî neçar bike ku bi wê re razê, û deriyên malê girtin û ew bi tundî girt; lê wî kincê xwe di destên wê de hişt û derî şikand û ji ber çavên wê reviya.
10 Jinikê dît ku ew naxwaze bi wê re razê, û li ber axayê wî ew rezîl kir û got: «Xulamê te yê Îbranî, ku tu jê hez dikî, xwest ku ez neçar bim ku bi min re razê. Lê gava min dengê xwe bilind kir, ew reviya û cilê xwe di destên min de hişt, gava min ew girt, û derî şikand.»
11 Û yê Misrî cilê Yûsif û deriyê şikestî dît û gotinên jina xwe bihîst û Yûsif avêt zindanê, cihê ku girtiyên ku padîşah ew girtibûn lê bûn.
12 Û ew li wir di zindanê de bû; û Xudan li ber çavên serokê nobedarên zindanê dilovanî da Ûsiv û li ber wî dilovanî dît, çimkî wî dît ku Xudan bi wî re ye û Xudan her tiştê ku ew dikir serfiraz dike.
13 Û wî her tişt da destê wî, û serokê gardiyanên zindanê ji tiştekî ku bi wî re bû nizanibû, ji ber ku Yûsif her tişt dikir, û Xudan ew temam dikir.
14 Û ew du salan li wir ma. Di wan rojan de Firewn, padîşahê Misrê, li her du enûxên xwe, li ser serşokvan û li ser nanpêj hêrs bû û ew xistin girtîgeha mala serşokvan, di zindana ku Ûsiv lê bû.
15 Û serokê nobedarên zindanê Ûsif tayîn kir ku xizmeta wan bike; û ew li ber wan xizmet dikir.
16 Herduyan, serşokvan û sernanpêj, xewnek dîtin û ji Ûsiv re gotin.
17 Û çawa ku wî ji wan re şîrove kir, ew jî hat serê wan û Fir'ewn serbazê vegerand ser karê xwe û sernanpêj jî kuşt, wekî ku Yûsif ji wan re şîrove kiribû.
18 Lê sermeyşvan Ûsiv di zindanê de ji bîr kir, her çend wî jê re gotibû ku çi wê bi serê wî de bê, û nehat bîra wî ku ji Firewn re bêje ka Ûsiv çawa jê re gotibû, çimkî ew ji bîr kir.

BEŞA 40

1 Di wan rojan de Fir'ewn di şevekê de du xewn dîtin li ser xelayekê ku wê li seranserê welêt bibûya. Ji xewa xwe şiyar bû û gazî hemû şîrovekarên xewnan û sêrbazên li Misrê kir û herdu xewnên xwe ji wan re got, lê ew nekarîn wan şîrove bikin.
2 Û wê demê serbazê şerabfiroş Yûsif bi bîr anî û ji padîşah re qala wî kir, û ew ji zindanê derxist û herdu xewnên xwe li ber wî dîtin.
3 Û wî li ber Fir'ewn got ku her du xewnên wî yek in, û wî jê re got: «Heft sal wê bên (ku tê de) li seranserê welatê Misrê têr û tijî hebe, û piştî wan heft salên birçîbûnê, birçîbûnêke wisa ku li seranserê welêt çênebûye.»
4 Bila niha Firewn li seranserê welatê Misrê çavdêran tayîn bike û bila ew di rojên salên bereketê de li her bajarî xwarin kom bikin û ji bo heft salên birçîbûnê xwarin hebe û welat ji ber birçîbûnê wê nemire, çimkî ew ê pir giran be.
5 Xudan li ber çavên Firewn dilovanî û kerem da Ûsiv û Firewn ji xulamên xwe re got: «Em ê mirovekî bi vî rengî jîr û aqilmend nebînin, çimkî ruhê Xudan bi wî re ye.»
6 Û wî ew li hemû padîşahiya xwe kir yê duyem û li ser hemû Misrê serwerî da wî û ew li ser erebeya duyem a Firewn siwar kir.
7 Û wî cilên ji qumaşê li wî kir û zincîreke zêrîn li stûyê wî danî û (muzîkjenekî) li ber wî bang kir: 'El El we Abirer,' û zengilek danî ser destê wî û ew li ser hemû mala xwe kir serwer û ew bilind kir û jê re got: 'Tenê li ser text ez ê ji te mezintir bim.'
8 Û Yûsif li ser hemû welatê Misrê hukumdarî kir, û hemû mîrên Firewn, hemû xulamên wî û hemû yên ku karûbarên padîşah dikirin jê hez dikirin, çimkî ew bi awayekî rast dimeşiya, ji ber ku ew bê serbilindî û bê xudperestî bû, û wî kesî nedît û diyariyan qebûl nedikir, lê wî bi awayekî rast li hemû gelê welêt dadbar dikir.
9 Û welatê Misrê li ber Fir'ewn ji ber Ûsif aram bû, çimkî Xudan bi wî re bû û di hemû nifşên wî de, li ber hemû kesên ku wî nas dikirin û yên ku li ser wî bihîstibûn, dilovanî û kerem da wî. Padîşahiya Fir'ewn baş hatibû birêvebirin û ne Şeytan û ne jî kesekî xerab (di nav de) hebû.
10 Padîşah navê Ûsiv danî Sefantîfan û keça Potîfar, keça kahînê Îlyopolîsê, seraşpêj, da Ûsiv ji bo jinê.
11 Û roja ku Ûsiv li ber Fir'ewn sekinî, ew sî salî bû.
12 Û di wê salê de Îshaq mir. Û çawa ku Ûsiv di şîrovekirina herdu xewnên xwe de gotibû, li gorî ku wî gotibû, li seranserê welatê Misrê heft salên tijîbûnê hebûn û welatê Misrê gelek berhem da, yek pîvan hejdeh sed pîvan berhem da.
13Ûsif li her bajarî xwarin kom kir heta ku genim têr bû, heta ku ji ber pirbûna wê êdî nikaribûn bihejmêrin û bipîvin.

BEŞA 41

1 Û di çil û pêncemîn jûbîlê de, di hefteya duyemîn de, (û) di sala duyemîn de, [2165 AM] Cihûda ji keçên Aramê, jinek bi navê Tamar, ji bo kurê xwe yê pêşî Er anî.
2 Lê ew ji wê nefret dikir û pê re razabû, ji ber ku diya wî ji keçên Kenan bû, û ew dixwest ji xizmên diya xwe jinekê bistîne, lê Cihûda, bavê wî, nehişt.
3 Û ev Er, kurê pêşî yê Cihûda, xerabkar bû, û Xudan ew kuşt.
4 Cihûda ji Onanê birayê xwe re got: «Here cem jina birayê xwe û erkê biratiyê li hember wê bike û ji birayê xwe re zuriyetêk mezin bike.»
5 Û Onan zanibû ku ew tov ne ya wî ye, lê tenê ya birayê wî ye, û ew çû mala jina birayê xwe û tov li erdê rijand, û ew di çavên Xudan de xerab bû, û Xwedê ew kuşt.
6 Cihûda gote Tamarê, bûka xwe: «Heta ku kurê min Şêlah mezin bibe, li mala bavê xwe wek jinebî bimîne û ez te bidim wî wek jin.»
7 Û ew mezin bû; lê Bedsûêl, jina Cihûda, nehişt ku kurê wê Şelah bizewice. Û Bedsûêl, jina Cihûda, di sala pêncemîn a vê hefteyê de mir [2168 AM].

8 Û di sala şeşan de Cihûda çû Tîmnayê da ku pezên xwe biqetîne. [2169 AM] Û ji Tamarê re gotin: «Va ye, xezûrê te diçe Tîmnayê da ku pezên xwe biqetîne.»
9 Û wê cilên xwe yên jinebî derxistin, perde li xwe kir, xwe xemiland û li ber deriyê ku ber bi rêya Tîmnayê ve diçe rûnişt.
10 Û gava Cihûda diçû, ew wê dît û guman kir ku ew fahişe ye û jê re got: «Bila ez werim cem te.» Û wê jê re got: «Were hundir.» Û ew çû hundir.
11 Û wê jê re got: «Muçeyên min bide min.» Û wî jê re got: «Di destê min de tiştek tune ji bilî zengila ku li ser tiliya min e, gerdaniya min û gopala ku di destê min de ye.»
12 Û wê jê re got: «Heta ku tu pereyê min ji min re bişînî, wan bide min.» Û wî jê re got: «Ez ê ji bizinan kêrek ji te re bişînim.» Ewî ew da wê û çû ba wê û ew jê ducanî bû.
13 Cihûda çû ba pezên xwe û pez jî çû mala bavê xwe.
14 Cihûda bi destê şivanê xwe yê Edûllamî keriyek ji bizinan şand, lê wî ew nedît; û ji xelkê wî cihî pirsî û got: «Ew fahişeya ku li vir bû li ku ye?» Wan jê re got: «Li vir bi me re fahişe tune.»
15 Û ew vegeriya û jê re got ku wî ew nedîtiye û got: «Min ji xelkê wî cihî pirsî, û wan ji min re got: «Li vir fahişe tune.»
16 Û wî got: «Bila ew wan bihêle, da ku em nebin sedema tinazan.» Û gava sê meh temam bûn, eşkere bû ku ew ducanî ye û ji Cihûda re gotin: «Va ye Tamar, bûka te, ji ber fahişeyê ducanî ye.»
17 Cihûda çû mala bavê xwe û ji bav û birayên xwe re got: «Wê derxin û bişewitînin, çimkî wê di Îsraêlê de qirêjî kiriye.»
18 Û gava ew derxistin derve ku wê bişewitînin, wê zengil, gerdan û çoq ji xezûrê xwe re şand û got: «Bizanibe ev ji kê ne, çimkî ez bi wî ducanî me.»
19 Cihûda qebûl kir û got: «Tamar ji min rasttir e.»
20 Û ji ber vê yekê bila ew wê neşewitînin. Û ji ber vê sedemê ew nedan Şelah, û ew careke din nêzîkî wê nebû.
21 Û piştî wê, di sala heftemîn a vê hefteya duyemîn de, wê du kur anîn dinyayê, Perez [2170 AM] û Zerah.
22 Û hingê ew heft salên berdarbûnê yên ku Ûsiv ji Firewn re gotibû, temam bûn.
23 Û Cihûda qebûl kir ku kiryara ku wî kiribû xerab bû, ji ber ku ew bi bûka xwe re razabû, û wî ev yek di çavên xwe de nefret dît, û wî qebûl kir ku wî guneh kiriye û rê şaş kiriye, ji ber ku wî kincê kurê xwe vekiribû, û wî dest bi şîn û lava kirinê li ber Xudan kir ji ber gunehê xwe.
24 Û me di xewnê de jê re got ku ew lê hatiye bexşandin, ji ber ku wî bi dilgermî lava kir û şîn girt û careke din ew nekir.
25 Û wî bexş wergirt ji ber ku ew ji guneh û nezanîna xwe vegeriya, ji ber ku wî li ber Xwedayê me gelek sûc kir; û her kesê ku wisa dike, her kesê ku bi xesûya xwe re radize, bila wî bi agir bişewitînin da ku ew tê de bişewite, ji ber ku li ser wan nepakî û qirêjî heye, bila bi agir wan bişewitînin.
26 Û ferman bide zarên Îsraêl ku di nav wan de nepakî nebe, çimkî her kesê ku bi bûka xwe an xesûya xwe re razê, nepakî kiriye; bila ew mêrê ku bi wê re razaye û jinê jî bi agir bişewitînin, û ew ê xezeb û cezayê ji Îsraêl dûr bixe.
27 Û me ji Cihûda re got ku her du kurên wî bi wê re razabûn, û ji ber vê sedemê nifşê wî ji bo nifşê duyemîn hate damezrandin, û dê neyê kokirin.
28 Çimkî bi çavekî yekane ew çûbû û li cezayê geriyabû, ango li gorî biryara Birahîm, ya ku wî ferman dabû kurên xwe, Cihûda xwestibû ku wê bi agir bişewitîne.

BEŞA 42

1 Û di sala yekem a hefteya sêyem a çil û pêncemîn jûbîlê de, xela li welêt dest pê kir [2171 AM], û baran nebarî ser erdê, ji ber ku tiştek nebarî.
2 Erd bêber bû, lê li welatê Misrê xwarin hebû, çimkî Ûsiv di heft salên bereketê de tovê welêt berhev kiribû û parastibû.
3 Misrî hatin ba Ûsif da ku xwarin bide wan û wî embarên ku genimê sala pêşîn lê bû vekirin û ew bi zêr firot xelkê welêt.
4 <Li welatê Kenanê birçîbûn pir dijwar bû> û Aqûb bihîst ku li Misrê xwarin heye, û deh kurên xwe şandin da ku ji bo wî li Misrê xwarin peyda bikin; lê Binyamîn neşand, û deh kurên Aqûb di nav yên ku çûn wir de gihîştin <Misrê>.
5 Ûsif ew nas kirin, lê wan ew nas nekir, û ew bi wan re peyivî û ji wan pirsî û ji wan re got: «Ma hûn casûs nînin û nehatine ku rêyên welêt keşif bikin?» Û ew xistin zindanê.
6 Û piştî wê wî ew dîsa berdan, û Şimûn bi tenê girt û neh birayên wî şand.
7 Û wî kîsên wan bi genim tijî kir û zêrên wan xist nav kîsên wan, lê ew pê nehesiyan.
8 Û wî ferman da wan ku birayê xwe yê biçûk bînin, çimkî wan jê re gotibûn ku bavê wan sax e û birayê wan ê biçûk jî sax e.
9 Ew ji welatê Misrê derketin û gihîştin welatê Kenanê û wan ji bavê xwe re her tiştê ku hatibû serê wan got û çawa axayê welêt bi wan re hişk axivî û Şimhûn girt heta ku Binyamîn bînin.
10 Aqûb got: «Hûn ji zarokên min bêzar bûne! Ûsiv tune ye û Şimûn jî tune ye, hûnê Binyamîn jî bibin. Xerabiya we hatiye ser min.»
11 Û wî got: ‹Kurê min bi we re nayê xwarê, da ku nexweş nekeve; çimkî diya wan du kur anîn dinyayê û yek ji wan miriye, hûn ê vî jî ji min bistînin. Eger di rê de tayê bigire, hûn ê pîrbûna min bi xemgînî ber bi mirinê ve bibin.›
12 Çimkî wî dît ku pereyên wan ji her kesî re di kîsikê wî de hatibûn vegerandin, û ji ber vê yekê ew tirsiya ku wî bişîne.
13 Û xela li welatê Kenanê û li hemû welatan ji bilî welatê Misrê zêde bû û dijwar bû, ji ber ku gelek ji zarokên Misriyan ji dema ku dîtin ku Yûsif tov berhev dike û di embaran de datîne û ji bo salên xelayê diparêze, tovê xwe ji bo xwarinê kom kiribûn.
14 Û gelê Misrê di sala yekem a birçîbûnê de ji wê xwarinê dixwar.
15 Lê gava Îsraêl dît ku li welêt xela gelek dijwar bû û xilasî tune bû, ji kurên xwe re got: «Vegerin û ji me re xwarin peyda bikin, da ku em nemirin.»
16 Wan got: «Em naçin, heta ku birayê me yê biçûk bi me re neyê, em naçin.»
17 Îsraêl dît ku eger ew wî bi wan re neşîne, ew ê hemû ji ber xelayê bimirin.
18 Rûben got: «Wî bide destê min, û heger ez wî venegerînim cem te, li şûna canê wî her du kurên min bikuje.»

19 Û wî jê re got: «Ewê bi te re neyê.» Cihûda nêzîk bû û got: «Wî bi min re bişîne, û eger ez wî venegerînim cem te, bila ez hemû rojên jiyana xwe li ber te sûcdar bim.»

20 Û wî ew di sala duyemîn a vê hefteyê de, di roja yekem a mehê de, şand ba wan û ew bi hemû kesên ku çûn re gihîştin welatê Misrê, û diyariyên di destên wan de hebûn, stacte û behîv û gûzên terebinth û hingivê saf.

21 Ew çûn û li ber Ûsiv sekinîn, wî birayê xwe Binyamîn dît û ew nas kir û ji wan re got: «Ev birayê we yê biçûk e?» Wan jê re got: «Ew e.» Û wî got: «Xudan li te rehm bike, kurê min!»

22 Û wî ew şand mala xwe û Şimûn anî ba wan û ji bo wan ziyafetek çêkir û wan diyariya ku bi destên xwe anîbûn pêşkêşî wî kirin.

23 Û li ber wî xwarin û wî parek da hemûyan, lê para Binyamîn heft qat ji ya her yekî ji wan mezintir bû.

24 Û xwarin û vexwarin û rabûn û li cem kerên xwe man.

25 Û Yûsif planek çêkir da ku bizanibe ka fikrên aştiyê di nav wan de serdest in an na, û ji walîyê ku li ser mala wî bû re got: «Hemû tûrikên wan bi xwarinê tijî bike û pereyên wan vegerîne nav tenûrên wan, û kasa min, kasa zîv a ku ez jê vedixwim, bixe nav tûrikên yê herî biçûk û wan bişîne.»

BEŞA 43

1Û wî wekî ku Ûsiv jê re gotibû kir, û hemû tûrikên wan bi xwarinê tijî kir û pereyên wan xist tûrikên wan û kasa jî xist tûrikên Binyamîn.

2 Serê sibê zû ew çûn û gava ew ji wir çûn, Ûsiv ji xwediyê mala xwe re got: «Li pey wan were, bireve û wan bigire û bêje: «Ji bo qenciyê we bi xerabiyê bersiva min da; we kasa zîv a ku axayê min jê vedixwe ji min dizî.» Û birayê wan ê biçûk bînin ba min û berî ku ez biçim kursiya xwe ya dadweriyê, zû bînin.»

3 Ew li pey wan bazda û li gor van gotinan ji wan re got.

4 Û wan jê re got: «Xwedê neke ku xulamên te vî karî bikin û ji mala axayê te her tiştî bidizin, û her wiha ew pereyên ku me cara yekem di tûrikên xwe de dîtin, me xulamên te ji welatê Kenanê anîn.»

5 Ma em çawa dikarin amûrekê bidizin? Va ye em û tûrikên me li vir in, em lê digerin, û li ku derê hûn kasa di tûrikên kesekî ji me de bibînin, bila ew bê kuştin, û em û kerên me em ê ji axayê te re xizmet bikin.

6 Û wî ji wan re got: «Ne wisa ye, ezê tenê wî zilamî wek xulam bigirim, û hûnê bi aştî vegerin mala xwe.»

7 Û gava ew di firaxên wan de digeriya, ji yê mezin dest pê kir û bi yê herî biçûk bi dawî bû, ew di kîsika Binyamîn de hat dîtin.

8 Wan cilên xwe çirandin, kerên xwe bar kirin û vegeriyan bajêr û gihîştin mala Yûsif û hemûyan li ber wî serê xwe danîn erdê.

9 Ûsif ji wan re got: «We xerabî kiriye.» Wan got: «Em çi bibêjin û em çawa xwe biparêzin? Axayê me sûcê xulamên xwe dît; va ye em xulamên axayê xwe ne, û kerên me jî.»

10 Û Yûsif ji wan re got: «Ez jî ji Xudan ditirsim; hûn herin malên xwe û bila birayê we xulamê min be, çimkî we xerabî kiriye. Ma hûn nizanin ku mirov ji qedeha xwe wek min ji vê qedehê kêfê digire? Lê we ew ji min dizî.»

11 Cihûda got: «Ey xulamê min, bila xulamê te ji te rica dikim ku peyvekê di guhê xulamê xwe de bibêje: diya xulamê te du bira ji bavê me re anîn. Yek çû û winda bû û nehat dîtin, ew ji diya xwe tenê maye. Bavê me yê xulamê te jî wî hez dike û jiyana wî jî bi jiyana vî xortî ve girêdayî ye.»

12 Û gava em herin cem bavê xwe, xulamê te, û kur ne li cem me be, wê bimire û emê bavê xwe bi xemgînî ber bi mirinê ve bibin.

13 Niha bila ez xulamê te li şûna kurikê wek xulamê axayê xwe bimînim û bila kur bi birayên xwe re here, çimkî ez bi destê xulamê te, bavê me, ji bo wî bûm kefîl. Eger ez wî venegerînim, xulamê te wê heta hetayê sûcdariya bavê me bibihîze.

14 Ûsif dît ku ew hemû di qenciyê de bi hev re li hev tên, û nikarîbû xwe bigire û ji wan re got ku ew Ûsif e.

15 Û ew bi zimanê Îbranî bi wan re peyivî, xwe avêt ser stûyê wan û giriya.

16 Lê ew nas nekirin û dest bi girî kirin. Û wî ji wan re got: «Li ser min negirîn, lê lez bavê min bînin ba min; û hûnê bibînin ku devê min diaxive û çavên birayê min Binyamîn dibînin.»

17 Çimkî va ye ev sala duyemîn a birçîbûnê ye, û hîn pênc sal hene bê çinîn û bê fêkiyê daran û bê cotkirin.

18 Hûn û malên xwe zû dakevin xwarê, da ku hûn ji ber birçîbûnê nemirin û ji bo milkê xwe xemgîn nebin, çimkî Xudan ez li pêşiya we şandim ku ez tiştan saz bikim da ku gelek mirov bijîn.

19 Û ji bavê min re bêje ku ez hîn sax im, û hûn dibînin ku Xudan ez ji bo Firewn bav û serwerê mala wî û li ser hemû welatê Misrê kirime.

20 Û hemû rûmeta xwe, hemû dewlemendî û rûmeta ku Xudan daye min ji bavê min re bêje.'

21 Û bi fermana devê Fir'ewn, wî erebe û xwarin ji bo rê dan wan, û cilên rengîn û zîv da wan hemûyan.

22 Û wî ji bavê wan re cil û zîv û deh kerên ku genim hildigirtin şandin û ew şandin.

23 Ew çûn û ji bavê xwe re gotin ku Ûsiv sax e û genim ji hemû miletên dinyayê re dipîve û li ser hemû welatê Misrê serwer e.

24 Bavê wan bawer nekir, ji ber ku ew di hişê xwe de sermest bû; lê gava wî erebeyên ku Ûsiv şandibûn dîtin, canê wî ji nû ve vejiya û got: «Ji bo min bes e ku Ûsiv bijî; ez ê berî mirina xwe biçim û wî bibînim.»

BEŞA 44

1Îsraîl di heyva nû ya meha sêyem de ji mala xwe ji Heranê rê ket û ber bi Çiya Sondxwarinê ve çû û di roja heftemîn a vê mehê de ji Xwedayê bavê xwe Îshaq re qurbanek pêşkêş kir.

2 Û Aqûb xewna ku li Bêt'êlê dîtibû bi bîr anî û ji daketina Misrê tirsiya.

3 Û dema ku ew difikirî ku ji Yûsif re bişîne ku were ba wî û dakeve, ew heft rojan li wir ma, dibe ku xewnek bibîne ka ew bimîne an dakeve.

4 Û wî cejna dirûnê ya fêkiyên pêşîn bi genimê kevin pîroz kir, çimkî li seranserê welatê Kenanê destek jî tov tunebû, ji ber ku xela li ser hemû heywan û pez û teyr û mirovan belav bûbû.

5 Û di roja şanzdehan de Xudan xuya bû û jê re got: «Aqûb, Aqûb!» Û wî got: «Ez li vir im.» Û wî jê re got: «Ez Xwedayê bav û kalên te me, Xwedayê Birahîm û Îshaq im; ji daketina Misrê netirse, çimkî ez ê li wir ji te miletekî

mezin çêbikim, ez ê bi te re dakevim û ez ê te dîsa derxim jor, û tu li vî welatî bê veşartin û Ûsiv destên xwe deyne ser çavên te.»
6 Netirse, dakeve Misrê.
7 Kurên wî û kurên kurên wî rabûn û bav û milkên xwe li ser erebeyan danîn.
8 Û Îsraêl di roja şanzdehê vê meha sêyem de ji Kaniya Sondê rabû û çû welatê Misrê.
9 Îsraêl Cihûda berî xwe şand ba kurê wî Ûsiv da ku welatê Goşenê lêkolîn bike, çimkî Ûsiv ji birayên xwe re gotibû ku ew werin li wir bijîn da ku nêzîkî wî bin.
10 Ev der ji bo hemûyan û ji bo pez jî, welatê Misrê yê herî xweş û nêzîkî wî bû.
11 Ev navên kurên Aqûb in, yên ku bi bavê xwe Aqûb re çûn Misrê.
12 Rûben, kurê pêşî yê Îsraêl bû; û ev navên kurên wî Henox, Pallu, Hesron û Karmî-pênc in.
13 Şimûn û kurên wî; û ev navên kurên wî ne: Yemûêl, Yamîn, Ohad, Yaxîn, Zohar, û Şaûl, kurê jina Zefatî - heft.
14 Lêwî û kurên wî; û ev navên kurên wî ne: Gêrşon, û Qohat, û Mêrarî-çar.
15 Cihûda û kurên wî; û ev navên kurên wî ne: Şêla, Perez û Zerah-çar.
16Îsaxar û kurên wî; û ev navên kurên wî ne: Tola, Fûa, Yaşûv, û Şîmron û pênc.
17 Zebûlon û kurên wî; û ev navên kurên wî ne: Sered, Elon, û Yahlêl-çar.
18 Ev kurên Aqûb û kurên wan in ku Lêayê li Mezopotamyayê ji Aqûb re anîn, şeş, û xwişka wan yek, Dîna, û hemû canên kurên Lêayê û kurên wan ên ku bi bavê xwe Aqûb re çûn Misrê, bîst û neh bûn, û bavê wan Aqûb bi wan re bû, ew sî bûn.
19 Û kurên Zîlpayê, xizmetkara Lêayê, jina Aqûb, ku ji Aqûb re Gad û Aşûr anî.
20 Navên kurên wan ên ku bi wî re çûn Misrê ev in. Kurên Gad: Zifyon, Haggî, Şûnî, Ezbon, û Erî, Arelî, û Arodî û heşt.
21 Û kurên Aşêr: Îmna, Îşva, <û Îşvî>, Beriya, û Serah, xwişka wan a şeşan.
22 Hemû giyan çardeh bûn û hemû yên ji Lêayê çil û çar bûn.
23 Û kurên Rahêlê, jina Aqûb: Ûsiv û Binyamîn.
24 Berî ku bavê wî were Misrê, li Misrê ji Ûsiv re kurên ku Asenata keça Potîfar, kahînê Helîopolîsê, anîn, ji wî re çêbûn: Minaşşe û Efrayîm û sê.
25 Û kurên Binyamîn: Bela û Bexêr û Aşbel, Gêra, û Neman, û Ehî, û Roş, û Mûpîm, û Hûpîm, û Ard-yanzdeh.
26 Û hemû canên Rahêlê çardeh bûn.
27 Kurên Bîlhayê, xizmetkara Rahêlê, jina Aqûb, ku wê ji Aqûb re anî, Dan û Neftelî bûn.
28 Ev navên kurên wan in ku bi wan re çûn Misrê. Kurên Dan ev bûn: Hûşîm, Şemon, Asûdî, Îjaka û Silêman şeş.
29 Û ew di wê salê de mirin ku ew ketin Misrê û tenê Dan Huşim ma.
30 Ev navên kurên Neftelî, Yahzîel, Gunî, Yezer, Şallum û Îv in.
31 Û Îv, ku piştî salên birçîbûnê ji dayik bû, li Misrê mir.
32 Û hemû canên Rahêlê bîst û şeş bûn.
33 Hemû canên Aqûb ên ku çûn Misrê heftê nefs bûn. Ev hemû zarokên wî û zarokên zarokên wî ne, bi tevahî heftê ne, lê pênc ji wan li Misrê berî Ûsif mirin û zarokên wan tunebûn.
34 Û li welatê Kenanê du kurên Cihûda, Er û Onan, mirin, û zarokên wan tunebûn, û kurên Îsraêl ewên ku mirin veşartin û ew di nav heftê miletên necihû de hatin jimartin.

BEŞA 45

1 Û Îsraêl di heyva nû ya meha çaremîn [2172 AM] de, di sala duyemîn a hefteya sêyemîn a jûbîlê ya çil û pêncemîn de, çû welatê Misrê, welatê Goşenê.
2 Ûsiv çû welatê Goşenê da ku bavê xwe Aqûb pêşwazî bike û ew xwe avêt stûyê bavê xwe û giriya.
3Îsraîl ji Ûsiv re got: «Niha bila ez bimrim ji ber ku min tu dîtî û niha bila Xudan Xwedayê Îsraîlê, Xwedayê Birahîm û Xwedayê Îshaq pîroz be ku dilovanî û kerema xwe ji xulamê xwe Aqûb kêm nekir.»
4 Ji bo min bes e ku min rûyê te dîtiye dema ku ez hîn sax im; belê, dîtina ku min li Bêtêlê dît rast e. Xudan Xwedayê min heta hetayê pîroz be, û navê wî pîroz be.
5 Û Yûsif û birayên wî li ber bavê xwe nan xwarin û şerab vexwarin, û Aqûb bi kêfxweşiyeke mezin şa bû ji ber ku wî dît ku Yûsif bi birayên xwe re li ber wî dixwe û vedixwe, û wî Afirînerê her tiştî pîroz kir ku wî parastibû û diwanzdeh kurên wî ji bo wî parastibû.
6 Ûsiv mafê rûniştinê li welatê Goşenê, li Ramsesê û hemû deverên derdorê wek diyariyek dabû bav û birayên xwe, ku li ber Firewn li ser wan hukumdarî dikir. Îsraîl û kurên wî li welatê Goşenê, beşa herî baş a welatê Misrê, bi cih bûn û dema ku Îsraîl hat Misrê, ew sed û sî salî bû.
7 Ûsiv bav û birayên xwe û milkên wan bi nan, heta ku ji bo heft salên xelayê têra wan dikir, têr kir.
8 Ji ber xelayê welatê Misrê êş kişand û Ûsiv hemû welatê Misrê ji bo Firewn bi erzaq bi dest xist û gel û pez û her tiştê wan ji bo Firewn bi dest xist.
9 Salên birçîbûnê temam bûn û Ûsiv di sala heştan de tov û xwarin da xelkê welêt, da ku ew li welêt biçînin, çimkî çem hemû welatê Misrê tijî kiribû.
10 Çimkî di heft salên birçîbûnê de ew (av) zêde nebû û tenê çend deverên li qeraxên çem av dabû, lê niha ew zêde bû û Misriyan erd çand û wê salê gelek genim da.
11 Û ev sala yekem a [2178 AM] hefteya çaremîn a jûbîla çil û pêncemîn bû.
12 Ûsiv ji genimê çinînê pêncemîn para padîşah girt û çar paran ji bo xwarin û tov ji wan re hişt û Ûsiv ev yek ji bo welatê Misrê heta roja îro kir qanûn.
13 Û Îsraêl hevdeh salan li welatê Misrê jiya, û hemû rojên ku ew jiya sê jûbîl bûn, sed û çil û heft sal, û ew di sala çaremîn [2188 AM] a hefteya pêncemîn a jûbîleya çil û pêncemîn de mir.
14 Îsraêl berî mirina xwe kurên xwe pîroz kirin û her tiştê ku wê li welatê Misrê bihata serê wan ji wan re got; û wî ji wan re got ku di rojên dawîn de çi wê bihata serê wan, wan pîroz kir û du par li welêt da Ûsiv.
15 Û ew bi bav û kalên xwe re raza û li welatê Kenanê, li nêzîkî Birahîm bavê wî, di gora ku wî ji bo xwe di şikefta ducarî ya welatê Hebronê de kola, di şikefta ducarî de hat veşartin.
16 Û hemû pirtûkên xwe û pirtûkên bav û kalên xwe da kurê xwe Lêwî, da ku ew wan biparêze û ji bo zarokên xwe heta roja îro nû bike.

BEŞA 46

1 Û piştî mirina Aqûb, zarokên Îsraêl li welatê Misrê pir bûn û bûn miletekî mezin û di dilê wan de yek dil hebû, bira ji birayê xwe hez dikir û her kes alîkariya birayê xwe dikir û ew pir zêde û pir zêde bûn, deh [2242 AM] hefte sal, hemû rojên jiyana Yûsif.
2 Û di hemû rojên jiyana Yûsif de, piştî bavê xwe Aqûb, ne Şeytan û ne jî xerabî hebû, çimkî hemû Misrî di hemû rojên jiyana Yûsif de rêz li zarokên Îsraêl digirtin.
3 Ûsiv di sed û deh saliya xwe de mir; hevdeh salan li welatê Kenanê jiya, deh salan xulamtî kir, sê salan di zîndanê de bû û heştê salan jî di bin padîşah de ma û li seranserê welatê Misrê hukumdarî kir.
4 Û ew û hemû birayên wî û hemû ew nifş mir.
5 Û berî mirina xwe ferman da zarokên Îsraêl ku dema ji welatê Misrê derdikevin, hestiyên wî bi xwe re bibin.
6 Û wî ew li ser hestiyên wî sond xwarin, çimkî ew dizanibû ku Misrî careke din wî li welatê Kenanê naynin û nahêlin ku ew were veşartin, ji ber ku Makamaron, padîşahê Kenanê, dema ku li welatê Aşûryayê dima, li geliyê bi padîşahê Misrê re şer kir û li wir ew kuşt, û heta deriyên Ermonê li pey Misriyan çû.
7 Lê ew nekarî bikeve hundir, ji ber ku padîşahekî din, padîşahekî nû, bûbû padîşahê Misrê, û ew ji wî bihêztir bû, û ew vegeriya welatê Kenanê, û deriyên Misrê hatin girtin, û kes derneket û kes neket nav Misrê.
8 Û Yûsif di çil û şeşemîn jûbîlê de, di hefteya şeşemîn de, di sala duyemîn de mir û ew li welatê Misrê veşartin, û [2242 AM] hemû birayên wî piştî wî mirin.
9 Û padîşahê Misrê di sala 2263an de, di çil û heftemîn jûbîlê de, di hefteya duyemîn a sala duyemîn de, li dijî padîşahê Kenanê derket şer, û zarokên Îsraêl hemû hestiyên zarokên Aqûb derxistin ji bilî hestiyên Yûsif, û wan ew di zeviyê de, di şikefta duqat a li çiyê de veşartin.
10 Piraniya wan vegeriyan Misrê, lê çend ji wan li çiyayên Hebronê man û bavê te Emram jî li cem wan ma.
11 Û padîşahê Kenanê li ser padîşahê Misrê serket û deriyên Misrê girt.
12 Û wî hîleyek xerab li dijî zarokên Îsraêl çêkir da ku wan biêşîne û ji gelê Misrê re got: «Va ye, gelê zarokên Îsraêl ji me zêdetir û pirtir bûye.»
13 Werin û berî ku pir bibin, em bi aqilmendî bi wan re tevbigerin û berî ku şer bi ser me de were û berî ku ew jî li dijî me şer bikin, em wan bi koletiyê biêşînin; wekî din ew ê bi dijminên me re bibin yek û wan ji welatê me derxin, çimkî dil û rûyên wan ber bi welatê Kenanê ve ne.
14 Û wî serkarê kar li ser wan danîn da ku wan bi koletiyê biêşînin; û wan ji bo Firewn bajarên xurt, Pîtom û Raamses ava kirin û wan hemû dîwar û hemû kelehên ku li bajarên Misrê hilweşiyabûn ava kirin.
15 Û wan bi tundî ew kirin xizmetkar, û her ku ew xerabiyê bi wan dikirin, ew bêtir zêde û zêde dibûn.
16 Û gelê Misrê ji kurên Îsraêl kirêt.

BEŞA 47

1 Û di hefteya heftemîn de, di sala heftemîn de, di çil û heftemîn jûbîlê de, bavê te ji welatê Kenanê derket [2303 AM], û tu di hefteya çaremîn de, di sala şeşemîn de, di [2330 AM] çil û heştemîn jûbîlê de ji dayik bûyî; ev dema tengahiyê bû li ser zarokên Îsraêl.
2 Û Fir'ewn, padîşahê Misrê, fermanek da wan ku hemû zarokên xwe yên kur ên ku çêdibin bavêjin çem.
3 Û wan ew heft mehan avêtin hundir heta roja ku tu çêbûyî.
4 Dayika te sê mehan te veşart û behsa wê kirin. Wê ji bo te keştîyek çêkir û bi qîrê û asfaltê pêça û ew di nav alavan de li qeraxa çem danî û heft rojan te tê de hişt. Dayika te bi şev hat û şîr da te û bi roj Meryemê, xwişka te, te ji çûkan parast.
5 Û di wan rojan de Tarmût, keça Fir'ewn, hat ku di çem de xwe bişo, û dengê te yê qîrîn bihîst, û ji keçikên xwe re got ku te derxin, û wan tu anî cem wê.
6 Û wê te ji keştiyê derxist û dilê wê li te şewitî.
7 Xwişka te jê re got: «Ez herim gazî te bikim yek ji jinên Îbranî ku vê zarokê ji te re şîr bide?»
8 Û wê jê re got: «Here.» Û ew çû gazî diya te Yokebed kir, mûçeya wê da wê û wê şîr da te.
9 Û piştre, gava tu mezin bûyî, wan tu birin ba keça Fîrewn û tu bûyî kurê wê, û bavê te Amram nivîsandin fêrî te kir, û piştî ku te sê hefte temam kirin, wan tu birin ber qesra padîşahî.
10 Û tu sê hefteyan li qesrê mayî heta wê demê [2351-] ku tu ji qesra padîşahî derketî û te dît ku Misrîyek li hevalê te yê ku [2372 AM] ji zarokên Îsraêl bû dixist, û te ew kuşt û di nav qûmê de veşart.
11 Roja din te û du zarokên Îsraêl bi hev re şer kirin û te ji yê ku neheq dikir re got: «Çima tu birayê xwe dixî?»
12 Ew hêrs û hêrs bû û got: «Kê te li ser me mîr û dadwer kir? Ma tu difikirî ku min bikujî, wekî ku te duh ew Misrî kuşt?» Û tu ji ber van gotinan tirsiyayî û reviyayî.

BEŞA 48

1 Û di sala şeşemîn a hefteya sêyem a çil û nehemîn jûbîlê de tu derketî û pênc hefte û salek li welatê Midyanê mayî. Û tu di hefteya duyem a sala duyem a pêncîemîn jûbîlê de vegeriyayî Misrê.
2 Û tu bi xwe dizanî ku wî li [2410 AM] li Çiyayê Sînayê çi ji te re got, û mîr Mastêmâ çi dixwest bi te re bike dema ku tu vedigeriyayî Misrê <di rê de dema ku tu li cihê razanê pê re rû bi rû bûyî>.
3 Ma wî bi hemû hêza xwe nexwest te bikuje û Misriyan ji destê te rizgar bike gava wî dît ku tu hatî şandin da ku hukim û tolhildanê li ser Misriyan pêk bînî?
4 Min tu ji destê wî rizgar kir û te nîşan û kerametên ku tu li Misrê hatibûyî şandin, li dijî Firewn û li dijî hemû mala wî, li dijî xulamên wî û li dijî gelê wî kirin.
5 Û Xudan ji bo xatirê Îsraêlê tolhildaneke mezin li ser wan pêk anî û bi xwîn û beq, kêzik û mêşên kûçikan û bi birînan li wan xist; û pezên wan bi mirinê; û bi kevirên teyrokê, bi vî awayî her tiştê ku ji bo wan mezin dibû ji holê rakir; û bi kêzikên ku bermayiyên ji teyrokê û tariyê dixwarin; û bi mirina nifşên pêşî yên mirov û heywanan, û li ser hemî pûtên wan Xudan tolhildan girt û wan bi agir şewitand.
6 Û her tişt bi destê te hat şandin, da ku tu berî ku ew bên kirin (van tiştan) ragihînî, û te bi padîşahê Misrê re li ber hemû xulamên wî û li ber gelê wî axivî.

7 Û her tişt li gor gotinên te pêk hat; deh cezayên mezin û tirsnak li ser welatê Misrê hatin, da ku tu tola Îsraîlê jê hilînî.
8 Xudan her tişt ji bo xatirê Îsraêl û li gor peymana xwe ya ku bi Birahîm re girêdabû kir, da ku tola wan hilîne, ji ber ku wan ew bi zorê kirine kole.
9 Û mîr Mastêmâ li dijî te rabû û xwest te bavêje destê Fir'ewn û alîkariya sêrbazên Misrî kir.
10 Û ew rabûn ser piyan û li ber te xerabiyên ku me destûr da wan ku bikin kirin, lê dermanên ku me nehiştin bi destên wan werin çêkirin.
11 Û Xudan bi birînên xerab li wan da û ew nekarîn li ber xwe bidin, ji ber ku me ew ji holê rakirin da ku ew nekaribin yek nîşanek jî bikin.
12 Û tevî van hemû nîşan û kerametan jî, mîr Mastêm şerm nekir, ji ber ku wî cesaret girt û gazî Misriyan kir ku bi hemû hêzên Misriyan, bi erebeyên wan, bi hespên wan û bi hemû artêşên gelên Misrê li dû we bikevin.
13 Ez di navbera Misriyan û Îsraîlê de rawestam û me Îsraêl ji destê wî û ji destê gelê wî rizgar kir û Xudan ew wek bejahiyekê di nav deryayê re derbas kirin.
14 Û hemû gelên ku Xudan Xwedayê me anîn da ku li pey Îsraêl bikevin, ew avêtin nav deryayê, nav kûrahiya bêbinî ya bin zarokên Îsraêl, çawa ku gelê Misrê zarokên xwe avêtin çem, wî tola xwe ji milyonek ji wan hilda, û hezar zilamên bihêz û enerjîk ji ber zarokekî şîrmij ê gelê te ku wan avêtibû çem hatin tunekirin.
15 Û di roja çardehê û panzdehê û şazdehê û heftêhê û hejdehê de mîr Mastêmâ li pişt zarokên Îsraêl hate girêdan û zindankirin da ku wan sûcdar neke.
16 Û di roja nozdehan de me ew berdan da ku alîkariya Misriyan bikin û li dû zarokên Îsraêl bikevin.
17 Û wî dilê wan hişk kir û ew hişk kirin, û Xudan Xwedayê me fîtilek danî da ku Misriyan bixe û wan bavêje deryayê.
18 Û di roja çardehê de me ew girêda da ku ew zarokên Îsraîl sûcdar neke, di roja ku wan ji Misriyan firax û cil, firaxên zîv, firaxên zêr û firaxên sifir xwestin, da ku Misriyan di berdêla koletiya ku wan ew neçar kiribûn ku tê de xizmetê bikin de talan bikin.
19 Û me zarên Îsraîl bi destên vala ji Misrê dernexistin.

BEŞA 49

1 Fermana ku Xudan li ser Cejna Derbasbûnê daye te bi bîr bîne, ku tu wê di roja çardehê meha yekem de di demsala wê de pîroz bikî, berî êvarê wê serjê bikî û ji dema avabûna rojê ve, êvara roja panzdehê bi şev bixwin.
2 Çimkî di vê şevê de - destpêka cejnê û destpêka şahiyê - hûn li Misrê Cejna Derbasbûnê dixwarin, dema ku hemû hêzên Mastêma ji bo kuştina hemû nixuriyên li welatê Misrê, ji nixuriyê Fir'ewn bigire heta nixuriyê xizmetkara dîlgirtî ya di aşê de û heta pez, hatibûn berdan.
3 Ev nîşana ku Xudan da wan e: Divê ew nekevin her malekê ku li ser lîtnên wê xwîna berxekî salekê didît, divê ew nekevin nav wê malê da ku wî serjê bikin, lê divê ji wir derbas bibin, da ku hemû yên ku di malê de bûn xilas bibin ji ber ku nîşana xwînê li ser lîtnên wê bû.
4 Û hêza Xudan her tişt li gorî fermana Xudan kir û ew ji ber hemû zarokên Îsraêl derbas bûn û ew nexweşî nehat ser wan ku ji nav wan tu kesî tune bike, çi ji pez, çi ji mirovan, çi ji kûçikan.
5 Bela li Misirê gelek giran bû û li Misirê malek tunebû ku mirîyek lê tunebûya û girî û şîn lê hebûya.
6 Hemû Îsraêlî goştê berxê Cejna Derbasbûnê dixwarin û şerab vedixwarin û pesnê Xudan, pîroz û şikir ji Xudan re didan û amade bûn ku ji bin nîrê Misrê û ji koletiya xerab derkevin.
7 Û vê rojê di hemû rojên jiyana xwe de bi bîr bîne û wê sal bi sal di hemû rojên jiyana xwe de, salê carekê, di roja wê de, li gorî hemû qanûnên wê bi cih bîne û ji roj bi roj, an ji meh bi meh paşde nexîne.
8 Çimkî ew fermanek herheyî ye û li ser lewheyên ezmanî ji bo hemû zarokên Îsraêl hatiye nexşandin ku ew her sal di roja wê de, carekê di salê de, di hemû nifşên xwe de, wê pîroz bikin; û sînorek rojan tune ye, çimkî ev ji bo herheyî hatiye destnîşankirin.
9 Û ew mirovê ku ji nepakiyê bêpar be û di roja wê de neyê ku wê pîroz bike, da ku li ber Xudan pêşkêşeke qebûlkirî bîne û di roja cejnê de li ber Xudan bixwe û vexwe, ew mirovê ku paqij û nêzîk be wê bê qirkirin; ji ber ku wî di wextê diyarkirî de pêşkêşa Xudan pêşkêş nekiriye, ew sûc wê li ser xwe hilgire.
10 Bila zarokên Îsraêl werin û Cejna Derbasbûnê di roja diyarkirî de, di roja çardehê meha yekem de, di navbera êvaran de, ji sêyeka rojê heta sêyeka şevê, pîroz bikin, çimkî du beşên rojê ji bo ronahiyê û sêyeka din jî ji bo êvarê ne.
11 Ev ew e ku Xudan ji te re ferman kiriye ku tu wê di navbera êvaran de bigirî.
12 Û di tu dema ronahiyê de serjêkirina wê nayê destûr kirin, lê di dema nêzîkî êvarê de, û bila ew di wextê êvarê de, heta nîva sêyemîn a şevê, bixwin, û çi ji hemî goştê wê ji nîva sêyemîn a şevê û pê ve bimîne, bila ew bi agir bişewitînin.
13 Ewê wê bi avê nepêjin û xav nexwin, lê li ser agir birajin. Divê ew wê bi baldarî bixwin, serî bi hundirê wê û lingên wê bi agir birajin û hestiyê wê neşkînin, çimkî ji zarên Îsraêl tu hestiyê wê nayê pelçiqandin.
14 Ji ber vê yekê Xudan emir da zarokên Îsraêl ku Cejna Derbasbûnê di roja diyarkirî de pîroz bikin û hestiyê wê neşkînin; çimkî ew rojek cejnê ye û rojek fermankirî ye, û nabe ku ji roj bo roj û meh bo meh derbas bibe, lê di roja cejna wê de bila ew were pîrozkirin.
15 Û tu ferman bide zarokên Îsraêl ku her sal, carekê di roja diyarkirî de, Cejna Derbasbûnê di tevahiya rojên xwe de pîroz bikin, û ew ê wekî bîranînek li ber Xudan xweş were, û di wê salê de ku ew Cejna Derbasbûnê li gorî fermana Wî di wextê xwe de pîroz dikin, tu belayek nayê serê wan da ku bikujin an jî lêxin.
16 Ewê wê li derveyî pîrozgeha Xudan nexwin, lê li ber pîrozgeha Xudan, û hemû gelê Îsraêlê wê di dema diyarkirî de pîroz bikin.
17 Û her kesê ku di roja wê de hatibe, divê ji bîst salî û jor ve li ber Xudan li perestgeha Xwedayê xwe bixwe; çimkî wisa hatiye nivîsandin û ferman kirin ku ew wê li perestgeha Xudan bixwin.
18 Û gava zarên Îsraêlê bikevin welatê ku ewê bibin xwediyê wê, welatê Kenanê, û konê Xudan li nav welêt, di nav eşîrên xwe de, deynin heta ku perestgeha Xudan li welêt were çêkirin, bila ew werin û Cejna Derbasbûnê li

nav konê Xudan pîroz bikin û bila sal bi sal li ber Xudan serjê bikin.
19 Û di rojên ku xanî bi navê Xudan li welatê mîrata wan were avakirin, ew ê biçin wir û êvarê, dema ku roj diçe ava, di nîva sêyemîn a rojê de, Cejna Derbasbûnê serjê bikin.
20 Û ewê xwîna wê li ser ber devê gorîgehê bidin û rûnê wê deynin ser agirê ku li ser gorîgehê ye, û ewê goştê wê yê bi agir di hewşa mala ku bi navê Xudan hatiye pîrozkirin de biraştî bixwin.
21 Û ew nikarin Cejna Derbasbûnê li bajarên xwe, an li tu deverekê pîroz bikin ji bilî li ber konê Xudan, an li ber mala Wî ya ku navê wî lê rûniştiye; û ew ê ji Xudan dûr nekevin.
22 Û tu, Mûsa, ferman bide kurên Îsraêl ku rêzikên Cejna Derbasbûnê, wekî ku ji te re hatiye fermankirin, bicîh bînin; her sal û roja wê û cejna nanê bê hevîrtirşk ji wan re ragihîne ku ew heft rojan nanê bê hevîrtirşk bixwin, (û) ku ew cejna wê bicîh bînin, û di wan heft rojên şahiyê de her roj li ber Xudan li ser gorîgeha Xwedayê we pêşkêşek bînin.
23 Çimkî we ev cejn bi lez û bez pîroz kir, gava hûn ji Misrê derketin heta ku hûn ketin çola Şûrê; çimkî we li berava deryayê ew temam kir.

BEŞA 50

1Piştî vê qanûnê, min rojên Şemiyê li çola Sînayê, ya ku di navbera Elîm û Sînayê de ye, ji te re eşkere kirin.
2 Min roja Şemiyê ya li ser Çiyayê Sînayê ji te re got û salên jûbîlê di rojên Şemiyê yên salan de ji te re got; lê min sala wê ji te re negotiye heta ku hûn nekevin wî welatê ku hûnê bibin xwediyê wî.
3 Û welat jî wê şemîyên xwe bigire dema ku ew li ser dijîn, û ewê sala jûbîlê bizanibin.
4 Ji ber vê yekê min ji bo te sal-hefte û sal û jûbîleyan destnîşan kirine: ji rojên Adem heta îro, [2410 AM] çil û neh jûbîl û hefteyek û du sal hene: û hîn çil sal hene (bi rastî 'dûr') ji bo fêrbûna [2450 AM] fermanên Xudan, heta ku ew derbasî welatê Kenanê bibin, derbasî Urdunê bibin ber bi rojava.
5 Û jûbîl wê derbas bibin, heta ku Îsraêl ji hemû sûcên fuhûşî, nepakî, qirêjî, guneh û xeletiyê paqij bibe, û bi bawerî li seranserê welêt bijî, û êdî Şeytan an jî kesekî xerab tune be, û welat wê ji wê demê heta hetayê paqij be.
6 Û li fermana derbarê Şemiyê de binêre - min ew ji bo te nivîsandine - û hemû biryarên qanûnên wê.
7 Şeş rojan bixebite, lê roja heftemîn Şemiya Xudan Xwedayê te ye. Di wê rojê de, tu û kurên te, xulamên te û xizmetkarên te, hemû pez û xerîbê ku bi we re ye, tu carî kar nekin.
8 Û ew kesê ku di wê rojê de karekî bike, wê bimire: her kesê ku wê rojê perestgehê herimîne, her kesê ku bi jina xwe re razê, an her kesê ku bêje ew ê di wê rojê de tiştekî bike, ew ê ji bo kirîn an firotinê rêwîtiyek bike; û her kesê ku di roja şeşemîn de avê ku ji xwe re amade nekiriye, di wê rojê de bikşîne, û her kesê ku barekî hilgire da ku wê ji konê xwe an ji mala xwe derxe, wê bimire.
9 Roja Şemiyê ji bilî tiştê ku we di roja şeşemîn de ji xwe re amade kiriye, tu karekî nekin, da ku hûn bixwin û vexwin û bêhna xwe vedin û di wê rojê de Şemiyê ji her karî bigirin û Xudan Xwedayê xwe pîroz bikin, yê ku roja cejnê û rojek pîroz daye we: û ev roj ji bo hemû Îsraêliyan di nav rojên wan ên herheyî de roja Padîşahiya pîroz e.
10 Çimkî rûmeta ku Xudan daye Îsraêlê mezin e ku ew di vê roja cejnê de bixwin û vexwin û têr bibin, û di wê rojê de ji hemû keda ku ji keda zarokên mirovan re ye bêhna xwe vedin, ji bilî şewitandina buxûrê û pêşkêşkirina qurban û qurbanan li ber Xudan ji bo rojan û ji bo Şemiyê.
11 Ev kar tenê divê di rojên Şemiyê de li pîrozgeha Xudan Xwedayê te bê kirin, da ku ew roj bi roj bi qurbanê kefaretê ji bo Îsraêl bikin, da ku bîranînek li ber Xudan xweş be, û ew wan her roj li gorî fermana ku ji te re hatiye dayîn qebûl bike.
12 Û her kesê ku li ser vê yekê karekî dike, an diçe rêwîtiyekê, an zeviya xwe cot dike, çi di mala xwe de be çi li cîhekî din be, û her kesê ku agir pêxe, an li ser heywanekî siwar bibe, an bi keştiyê li ser deryayê rêwîtiyê bike, û her kesê ku tiştekî lêxe an bikuje, an heywanekî an çûkekê serjê bike, an jî heywanekî an çûkekê an masiyekê bigire, an jî her kesê ku roja Şemiyê rojî bigire an şer bike:
13 Mirovê ku di roja Şemiyê de yek ji van tiştan bike, wê bimire, da ku zarokên Îsraêl li gorî fermanên derbarê Şemiyên welêt de, Şemiyan bi cih bînin, wekî ku li ser lewheyên ku wî dane destên min hatiye nivîsandin, da ku ez qanûnên demsalan û demsalan li gorî dabeşkirina rojên wan ji te re binivîsim. Bi vê yekê hesabê dabeşkirina rojan temam dibe.